

efterfølgende fældes enstemmig gunstige Domme. Han har endvidere i sin Stilling ved Landbohøjskolen vist fortrinlige Evner og stor Dygtighed som videnskabelig Lærer. Saavel ved dette sidste som navnlig ved de offentliggjorte videnskabelige Arbejder mente Fakultetet, at Prosektor Brinckmann tilfulde havde godtgjort sin almindelige videnskabelige Modenhed og Indsigt i sit specielle Fag; Fakultetet maatte derfor varmt anbefale, at hans Ansøgning bevilgedes.

V. Akademiske Højtideligheder.

Universitetets Aarsfest afholdtes Torsdag den 28de Oktober 1909. Talen holdtes af Professor Jul. Paludan. Indbydelsesskriftet indeholdt en Afhandling af Professor Hermann Møller: »Indoeuropæisk-semitisk sammenlignende Glossarium«, 152 S. 8vo. Ved Festen blev afsunget Niels Møllers Kantate med Musik af Carl Nielsen.

— Festskriftet i Anledning af Hs. Majestæt Kongens Fødselsdag indeholdt en Afhandling af Universitetets Rektor, Professor Carl Jul. Salomonsen: »Epidemiologiske Theorier i den første Halvdel af det nittende Aarhundrede« 112 S. 8 vo.

— Efter de gældende Regler vilde det have tilfaldet Professor H. G. Zeuthen at skrive Afhandlingen i Festskriftet til Aarsfesten i Aaret 1909 og Professor P. C. Julius Petersen at holde Talen ved samme Fest. Professor Zeuthen androg imidlertid efter Aftale med Professor Hermann Møller om, at det maatte blive overdraget denne at skrive Afhandlingen, medens Professor Petersen af Helbredshensyn ansøgte om Fritagelse for at holde Talen.

Konsistorium tilskrev derfor 11te December 1908 Professor Zeuthen, at det vilde tilfalde ham at skrive Afhandlingen til Aarsfesten 1910, Professor Petersen, at han fritoges for at holde Talen ved Aarsfesten 1909, og Professor Hermann Møller, at det tilkom ham saavel at skrive Afhandlingen som at holde Talen ved sidstnævnte Aarsfest. Professor Møller ønskede sig imidlertid fritaget for at holde Talen, hvilket Hverv Konsistorium derfor 13de Maj 1909 overdrog til Professor Jul. Paludan, der havde erklæret sig villig til at udføre det.

VI. Universitetets videnskabelige Samlinger og Anstalter.

1. Foranstaltninger for Universitetets videnskabelige Instituter i Anledning af den ved Lov Nr. 96 af 8. Maj 1908 indtraadte Prisforhøjelse paa ren Spiritus.

Under 21de September 1908 modtog Konsistorium fra Museumsraadet for Universitetets zoologiske Museum følgende Andragende til Ministeriet:

»Ved Lov Nr. 96 af 8de Maj 1908 om Tillæg til og Ændringer i Lov Nr. 47 af 1ste April 1887 om Beskatning af Brændevinsbrænding er den tidligere Afgift af 18 Øre for hver Pot ren Spiritus (100 pCt.) ændret til 19 Øre for hver Liter af samme Styrke (§ 1); endvidere er tilføjet en Tillægsafgift af 45 Øre i de første 4 Aar, derefter 57 Øre for hver Liter Spiritus af 100 pCt. Styrke

) (§ 2). Fritaget for denne Tillægsafgift er dog al denatureret Spirit, som er bestemt til teknisk Brug, Belysning, Kogning og desl., naar Denatureringen er foregaaet efter de for Afgiftsgodtgørelse for saadan Spiritus gældende Regler (§ 3).

I Henhold til senere Kgl. Resolution er Loven traadt i Kraft fra 1ste Juli 1908 at regne.

Denne Lov er af ikke ringe Betydning for zoologisk Museum, der jo har et anseeligt Spiritusforbrug.

Det aarlige Forbrug er for 1ste Afdelings Vedkommende 600—700 Potter, for 2den Afdeling ca. 700 Potter, for 3die Afdeling 200 og for Studiesamlingen ca. 150 Potter. De anvendte Styrkegrader er 11°, 12°, 14°, 15° og 16° (i ringe Mængde absolut Alkohol, 100 pCt.).

Hovedmassen af den i 1ste Afdeling og Studiesamlingen benyttede Spiritus er 11°, Hovedmassen af 2den Afdelings 12°, 3die Afdelings 15°.

Prisforhøjelsen for den i Museet anvendte Spiritus vil ses af følgende Angivelser:

Tidligere Pris pr. Pot	Nuværende Pris pr. Pot
11°..... 55 Øre	85 Øre
12°..... 64 —	90 —
14°..... 70 —	115 —
15°..... 75 —	120 —
16°..... 80 —	125 —

Den aarlige Merudgift til Spiritus for hver af de to Afdelinger med det største Forbrug vil med andre Ord udgøre mindst 200 Kr. i de nærmeste 4 Aar, derefter endnu betydelig mere. Men en saadan Udgiftsforøgelse vil ikke kunne bæres af de for Museets forskellige Afdelinger fastsatte Annuua, der i Forvejen har Vanskelighed ved at overkomme de store Udgifter til Glas og Spiritus.

Det Spørgsmaal rejser sig da, om Museet kan benytte denatureret Spiritus. Dette Spørgsmaal maa besvares benægtende, absolut i hvert Fald for den denaturerede Spiritus's Vedkommende, der forhandles af Spritfabrikerne.

Denatureringen af denne er nemlig foretagen ved Tilsætning af Træspiritus og Pyridinbase. Af disse vil Træspiritus, *forudsat at den er ren* (Methylalkohol), ikke kunne have nogen direkte skadelig Indvirkning paa de Genstande, som skal opbevares i Museet. Men denne Forudsætning kan ikke med Sikkerhed altid ventes opfyldt; dels kan den anvendte Træspiritus let være (eller blive) syreholdig og derved direkte volde ubodelig Skade (f. Eks. ved Opløsning af lavere Organismers fine Kalkskeletter eller Dele af disse), dels kan den foraarsage Udfældninger, som i bedste Fald volder stor Uejlighed, i værste uoprettelig Skade paa Præparaterne.

Hvad Pyridinbasen angaar, haves ingen Erfaringer med Hensyn til dens Skadelighed for Præparaterne; men det er et saa ildelugtende Stof, at man overhovedet slet ikke kan have med det at gøre i et Museum. Dels vil det nemlig være ganske utaaeligt at skulle undersøge eller haandtere de af Glas og Beholdere udtagne Genstande — allerede Tilsætningen af Træspiritus vil gøre dette Arbejde uudholdeligt for mange — dels vil Lugten fra Museets mange Glas og Beholdere, som ikke alle kan lukkes absolut tæt, snart forpøpste den hele Bygning. Dertil kommer, at den forhandlede denaturerede

Sprit er mer eller mindre gulladen; den vil derfor meget hurtigere end den farveløse rene Spiritus blive saa mørk af Ekstrakter fra de opbevarede Genstande, at den maa fornyes, og Fornyelserne maa hyppigere gentages. (Det kan i denne Sammenhæng bemærkes, at Omdestillering af brugt Spiritus, som Museet hidtil med Fordel har faaet udført af Spritfabrikerne, efter ovennævnte Lovs Ikrafttræden nægtes udført).

Skal Museet overhovedet kunne benytte denatureret Spiritus, maa Denatureringen foretages med saadanne Stoffer, at 1) al skadelig Virkning paa de opbevarede Genstande er udelukket, 2) det bliver udholdeligt at arbejde med de af Opbevaringsvædsken gennemtrængte Genstande, 3) Museets Lokaler ikke blive opfyldte af ildelugtende, eventuelt brandfarlige Dunster, 4) at Spiritusen ikke farves i nævneværdig Grad eller danner Udfældninger. Disse Betingelser opfyldes, saavidt Museumsraadet skønner, ikke af noget af de til fuldstændig Denaturering tilladte Stoffer: Træspiritus, Pyridinbaser, Lavendelolie, Rosmarinolie, Krystalvioletpopløsning, Benzol; ej heller af dem til ufuldstændig Denaturering: Terpentinelie, Æter, Dippelsolie og Kloroform (Jfr. Samling af Cirkulærer og andre Bestemmelser af almindeligt Indhold vedkommende Told-, Øl-, Spiritus- og Sukkerbeskatningen m. m. Nr. 5. 1908 C). Museet synes saaledes udelukket fra at kunne benytte den i Lov Nr. 88 af 5te Maj 1908 om Toldafgifter m. m. § 33 givne Tilladelse til selv at lade Spiritus denaturere under tilkaldt Toldkontrol. (Jfr. anførte Samling af Cirkulærer etc. C 1 (p. 19)).

Under disse Omstændigheder vil det være nødvendigt som hidtil at benytte ren Spiritus. Om dennes Værd som Opbevaringsmiddel haves tilmed mer end hundreedaarig Erfaring; eksempelvis kan nævnes, at svenske Museer endnu indeholder Dyr i Spiritus fra Linné's Tid, og at vort Museum indeholder enkelte velbevarede Stykker i Spiritus fra Granovis Samling (G.'s Samlinger solgtes efter hans Død i 1777).

I Henhold til det anførte tillader Museumsraadet sig at ansøge det høje Ministerium:

1) om Bemyndigelse til for indeværende Finansaar at overskride de for Afdelingerne og Studiesamlingen fastsatte Annuua med de Beløb, som Prisforhøjelsen paa ren Spiritus vil andrage;

2) om at søge de respektive Annuua forhøjede med tilsvarende Beløb paa Finansloven for det kommende Finansaar eller eventuelt udvirke en hensigtsmæssig Dispensation for Museet som Helhed fra Bestemmelserne i Loven af 8de Maj d. A.«

Konsistorium indhentede i den Anledning en Erklæring fra Universitetets Kvæstor af 5te Marts 1909, hvori bl. a. udtales følgende:

»Inden de her fremsatte Spørgsmaal tages under Behandling, synes det at burde overvejes, om den ovennævnte aarlige Merudgift for Universitetets zoologiske Museum overhovedet har nogen reel Betydning, eftersom dog Universitetets aarlige Underskud dækkes af Statskassen, og denne altsaa i Oppebærelsen af den i fornævnte Lov fastsatte Tillægsafgift synes at have Erstatning for den af Universitetet til Fabrikanterne ydede Merudgift for ren Spiritus. Af disse er imidlertid Betalingen for ren Spiritus vel fra først af bleven forhøjet netop med den ved Loven fastsatte Tillægsafgift, men af Grunde, som ikke vedkommer denne, er nævnte Betaling senere bleven yderligere forhøjet. Selv om dette ikke faktisk var saaledes, vil det i det hele

li ikke kunne afværges, at Fabrikanterne tage Anledning af den lovmæssige Tillægsafgift for ren Spiritus til at forhøje Prisen for denne til egen Indtægt, og en Forhøjelse, for hvilken Statskassen altsaa ikke vil faa nogen Erstatning. Og endnu mere synes det økonomiske Synspunkt at træde frem i Spørgsmaalet, om ikke denatureret Sprit, frembragt ad en af de i Generaltoldbureauets Instruktion af 12te Juni 1908 nævnte Veje til fuldstændig eller ufuldstændig Denaturering, eller dog ved et andet, administrativt (jfr. Instruktionens § 18) tilladt Denatureringsmiddel, ved Museet vil kunne bruges i Stedet for ren Spiritus. At der paa denne Maade for Museet og derigennem for Statskassen vilde kunne opnaas en fremtidig Besparelse, synes at fremgaa deraf, at denatureret Spiritus — om end selve Denatureringen er forbundet med Udgift — saa vidt vides, nu er endog billigere end ren Spiritus før den nye Toldlovgivning. Det maa herefter antages, at den lovmæssige Tillægsafgift for ren Spiritus virkelig giver Anledning til en Overvejelse af økonomisk Betydning for det zoologiske Museum og dermed for Universitetet og Statskassen.

Efter det i Museumsraadets Andragende om Afdelingernes Forbrug af ren Spiritus opgivne vil Prisforhøjelsen medføre en Merudgift af omtrent 525 Kr. aarlig i de første 4 Aar, medens Merudgiften derefter paa Grund af Bestemmelsen i den ovennævnte Lovs § 2 om Tillægsafgiftens Forhøjelse vil blive endnu større. I Loven er nemlig dels fastsat en Afgift af 19 Øre for hver Liter udvunden Spiritus af 100 pCt. Styrke efter Trolles Alkoholometer imod den tidligere Afgift af 18 Øre for hver Pot (§ 1), dels foruden denne Afgift en Tillægsafgift af 45 Øre i de første 4 Aar, derefter 57 Øre for hver Liter Spiritus af 100 pCt. Styrke, som udleveres af Spritfabriker eller Destillationsanstalter (Rektifikationsanstalter) (§ 2). Fritaget for denne Tillægsafgift er ifølge § 3, 2. al denatureret Sprit, som er bestemt til teknisk Brug, Belysning, Kogning og deslige, naar Denatureringen er foregaaet efter de for Afgiftsgodtgørelse for saadan Spiritus gældende Regler. Under Henvisning til den af Generaltolddirektoratet under 21de Juni 1908 udfærdigede Instruktion om, hvad der vil være at iagttage med Hensyn til Denatureringen af Spiritus, har Museumsraadet imidlertid udtalt, at Museet ikke vil kunne benytte Spiritus, denatureret med noget af de i Instruktionen nævnte til fuldstændig eller ufuldstændig Denaturering tilladte Stoffer, og Museumsraadet udtaler derfor, at Museet for saa vidt synes udelukket fra at kunne benytte den i Lov Nr. 88 af 5te Maj 1908 om Toldafgifter m. m. § 33 givne Tilladelse til selv at lade Spiritus denaturere under tilkaldt Toldkontrol, saaledes at det vil være nødvendigt som hidtil at benytte ren Spiritus, om endhvis Værd som Opbevaringsmiddel der tilmed haves mer end hundredaarig Erfaring.

Da Lov Nr. 96 af 8de Maj 1908 ifølge kgl. Resolution af 27de Maj 1908 er traadt i Kraft den 1ste Juli 1908, vil altsaa den dermed indtraadte Prisforhøjelse paa ren Spiritus medføre en Udgift for Museet, som ikke er taget i Betragtning ved Fastsættelsen af Museets Annuua paa Finansloven for indeværende Aar, og en Overskridelse af disse Annuua med den ved Prisforhøjelsen udbevirkede Merudgift synes derfor at maatte kunne tillades mod Forklaring i Regnskabet. For saa vidt det dernæst maatte vise sig nødvendigt, som hidtil, at benytte ren Spiritus, synes ogsaa en Forhøjelse for Fremtiden af de respektive Afdelingers Annuua at blive nødvendig. At der ikke udenfor de i General-

tolddirektoratets Instruktion af 12te Juni 1908 nævnte Midler til fuldstændig eller ufuldstændig Denaturering skulde kunne gives et Denatureringsmiddel, der administrativt maatte kunne blive Universitetet tilladt og fuldstændigt vilde opfylde de i Museumsraadets Skrivelse af 21de September 1908 nævnte Fordringer, som ved Museet nødvendigvis maatte stilles til Brugen af denatureret Spiritus, det har Museumsraadet imidlertid ikke ment at kunne nægte, og Udfindelsen af et saadant Middel maa vist nok ogsaa erkendes at ligge udenfor Raadets Opgaver. Men, naar der allerede herved maa fremkaldes en Tanke om i et Universitetsudvalg at søge det foreliggende Spørgsmaal fuldstændigt undersøgt, maa denne Tanke formentlig styrkes derved, at der ikke er faa andre Samlinger ved Universitetet, ved hvilke det samme Spørgsmaal om en Bebyrdelse af det nuværende Budget med den stegne Udgift til ren Spiritus kan komme frem. At der i Administrationen tør ventes Imødekommen mod et eventuelt Forslag fra Universitetets Side i saa Henseende, tør sluttes af den i Lov Nr. 88 af 5te Maj 1908 om Toldafgifterne m. m. § 33 og i Generaltolddirektoratets Instruktion af 12te Juni 1908 § 18 givne Henvisning til en saadan administrativ Ordning, om end sidstnævnte Instruktion udtrykkelig kun nævner Fabrikanter. En Forhøjelse af Museets Annuua synes derfor ikke at burde søges, inden det igennem en Udvalgs-Forhandling er bragt paa det Rene, hvorvidt en Undtagelsesstilling for Universitetets Museers Vedkommende i det hele bør søges opnaaet, dette under nøjeste Overvejelse af, hvor vidt hver enkelt Samlings Tarv tilsteder anden Anvendelse af Spiritus end netop Brugen af den rene Spiritus.

I Henhold til, hvad foran er anført, skal jeg efter Konference med D'Hrr. Inspectores quæsturæ foreslaa indstillet til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, at de under Universitetets Udgiftspost 3. c., Det forenede grevelige Moltkeske, Universitetet tilhørende zoologiske Museum og det kongelige naturhistoriske Museums zoologiske Afdeling, for Museets 1ste, 2den og 3die Afdeling samt Studie- og Forelæsningssamlingen paa Finansloven for 1908—09 bevilgede Annuua, henholdsvis 2,500 Kr., 1,200 Kr., 760 Kr. og 1,000 Kr., tillades overskredne med de Beløb, som Prisforhøjelsen paa ren Spiritus i Anledning af Lov Nr. 96 af 8de Maj 1908 vil andrage, mod fornøden regnskabsmæssig Forklaring, idet jeg derhos skal henstille, at det, inden Beslutning tages om at søge Museets Annuua fremtidigt forhøjede, igennem Nedsættelse af et Universitetsudvalg søges overvejet, hvor vidt der ad administrativ Vej kan tilstræbes en hensigtsmæssig Ordning af Universitetets Samlingers Forbrug af Spiritus, efter at Afgiften til Statskassen af ren Spiritus er bleven forhøjet ved Lov Nr. 96 af 8de Maj 1908 om Tillæg til og Ændringer i Lov Nr. 47 af 1ste April 1887 om Beskatning af Brændevinsbrænding.«

Under 5te April 1909 indsendte Konsistorium derefter til Ministeriet Museumsraadets Andragende af 21de September 1908 med den i Aarb. 1908—09 S. 558 gengivne Indstilling, som tiltraadtes af Ministeriet under 16de April 1909, jfr. Aarb. anf. St.

Under s. D. anmodede Konsistorium Professorerne H. Jungersen, Johs. Fibiger og E. Biilmann om at træde sammen i et Udvalg for at overveje, hvorvidt der ad administrativ Vej kunde tilstræbes en hensigtsmæssig Ordning af Universitetets Samlingers Forbrug af Spiritus.

Dette Udvalg afgav efter at have indhentet Erklæringer fra forskellige inden- og udenlandske Museumsmænd under 15de Juni 1909 følgende Indstilling, som Konsistorium under 5te Juli s. A. med sin Tilslutning indsendte til Ministeriet:

»Ved Skrivelse af 5te April d. A. har Konsistorium anmodet os under- tegnede om at træde sammen i Udvalg for i Anledning af det hermed tilbage- følgende Andragende fra Museumsraadet for Universitetets zoologiske Mu- seum at overveje, hvorvidt der ad administrativ Vej kan tilstræbes en hen- sigtsmæssig Ordning af Universitetets Samlingers Forbrug af Spiritus, efter at Afgiften til Statskassen af ren Spiritus er bleven forhøjet ved Lov Nr. 96 af 8de Maj 1908 om Tillæg til og Ændringer i Lov Nr. 47 af 1ste April 1887 om Beskatning af Brændevinsbrænding.

Vi har i den Anledning undersøgt, om det kan tilraades, at Universi- tetets Institutioner benytter Spiritus (Æthylalkohol) denatureret med de i «Samling af Cirkulærer og andre Bestemmelser af almindeligt Indhold ved- kommende Told-, Øl-, Spiritus- og Sukkerbeskatningen m. m. Nr. 5. 1908» anførte Stoffer, tilsatte i de sammesteds befalede Mængdeforhold. Vi er her- ved naaede til følgende Resultat:

Cirkulærets »fuldstændig denaturerede« Spiritus maa vi betragte som udelukket. Til fuldstændig Denaturering skal nemlig i alle Tilfælde anvendes baade Træspiritus og Pyridinbaser; den første er gulfarvet og indeholder 2 Stoffer, der er skadelige for adskillige af de Genstande, som det gælder at bevare; de sidste er ligeledes farvede og desuden saa ildelugtende, at de alene derved blive uanvendelige.

Af de i Cirkulæret angivne Stoffer til »fuldstændig Denaturering« maa vi udelukke *Eddike* paa Grund af direkte skadelig Indvirkning paa Præpa- raterne, *Dippelsolie* af samme Grund som Pyridinbaser, *Terpentinolie* paa Grund af dens Opløselighedsforhold overfor vandholdig Spiritus, *Kloroform*, fordi den Mulighed er tilstede, at den i Tidens Løb vil kunne virke skadelig paa vor Syredannelse. Tilbage er da kun *Æther*. Men en Tilsætning af 10 (Volumen-) Procent Æther saaledes som befaleet vil baade af tekniske Grunde (Opløsning af Fedtstoffer m. m.) og af Hensyn til Brandfare hindre ogsaa dette Stofs Anvendelse.

Forudsat at de nævnte Stoffer kun tør tilsættes i de i Cirkulæret befalede Mængdeforhold, maa vi altsaa betragte dem alle som uanvendelige. Nye, hidtil uprøvede, Denatureringsmidler har vi ikke turdet foreslaa; men ved Henvendelse til forskellige udenlandske Museumsmænd har vi søgt Oplys- ninger om Forholdene i Lande, hvor man har Denatureringsbestemmelser.

Som det vil ses af medfølgende Skrivelser, er man i Princippet enig om, at kun ren Alkohol tør benyttes til en Række forskellige Formaal, men at man paa den anden Side i forskellige Tilfælde kan bruge en Alkohol, som er denatureret paa en særlig Maade, f. Eks. ved Tilsætning af 1 pCt. Æther (som i Sverige) eller Methylalkohol (Tyskland, tidligere England).

Utvivlsomt vil ogsaa hos os Anvendelse af ren Alkohol fremdeles være uundgaaelig nødvendig i en Mængde Tilfælde; men i andre Tilfælde maa vi ansæ det for muligt at bruge Alkohol tilsat med 1 (Volumen-) pCt. Æther eller en lignende Mængde af ren Methylalkohol.

Samtidig maa vi imidlertid bemærke, at Tilsætning af disse Stoffer i saa ringe Mængde næppe vil kunne gøre Alkoholen udrikkelig; men af Hensyn

til Samlingernes forsvarlige Bevarelse (for Ætherens Vedkommende, som allerede anført, tillige af Hensyn til Brandfaren) tør vi ikke tilraade Tilsætning af større Mængder.

I Henhold til ovenstaaende tillader vi os derfor at foreslaa:

1) at Konsistorium andrager Generaltolddirektoratet om, at der gives samtlige under Universitetet hørende naturvidenskabelige og medicinske Institutioner Tilladelse til at anvende Spiritus denatureret med 1 (Volumen-) pCt. Æther eller med en lignende Mængde ren Methylalkohol (Jfr. Samling af Cirkulærer og andre Bestemmelser etc. Nr. 6. 1908 C. § 18 (S. 27));

2) at Konsistorium for de Institutioners Vedkommende, hvor en Tilladelse som den ovennævnte maa blive af ganske underordnet Betydning, idet der nødvendigvis maa bruges større Mængder ren Alkohol, indstiller til Ministeriet, at de paagældende Annuua maa overskrides med de Beløb, som Prisforhøjelsen paa ren Spiritus i Anledning af Lov Nr. 96 af 8de Maj 1908 vil andrage, mod fornøden regnskabsmæssig Forklaring.

Under 14de Juli 1909 modtog Konsistorium derefter fra Ministeriet en Skrivelse saalydende:

»I Anledning af D'Hrr Rektor og Professorers Skrivelse af 5te d. M. har Ministeriet ved Skrivelse af Dags Dato anmodet Generaldirektoratet for Toldvæsenet om, at der gives samtlige under Universitetet hørende naturvidenskabelige og medicinske Instituter Tilladelse til at anvende Spiritus denatureret med 1(Volumen) pCt. Æther eller med en lignende Mængde ren Methylalkohol (jfr. Samling af Cirkulærer og andre Bestemmelser etc. Nr. 5 1908 C. § 18 (S. 27)).

Hvilket tjenstligst meddeles til behagelig Efterretning med Tilføjende, at man for de Institutioners Vedkommende, hvor en Tilladelse som den omskrevne vil blive af en ganske underordnet Betydning, idet der nødvendigvis maa bruges større Mængde ren Alkohol, tillader, at de paa Finansloven for indeværende Finansaar for Universitetets zoologiske Museums enkelte Afdelinger og Studiesamlingen fastsatte Annuua overskrides med de Beløb, som Prisforhøjelsen paa ren Spiritus i Anledning af Lov Nr. 96 af 8de Maj 1908 vil andrage, mod fornøden regnskabsmæssig Forklaring.

Under 23de Oktober 1909 meddelte Ministeriet, »at Generaltolddirektoratet under 15de d. M. har tilskrevet Ministeriet, at de Oplysninger, Generaltolddirektoratet har indhentet hos sine tekniske Medarbejdere, er af ensartet Karakter og kunne resumeres i det af Statsprøveanstalten givne Svar, »at den maa anse en Denaturering af Spiritus med 1 Volumen pCt. Æther eller Methylalkohol for at være ganske betydningsløs, naar der overhovedet tales om Denaturering af Spiritus«. Generaltolddirektoratet har tilføjet, at det under Hensyn hertil, og da en Kontrol ved de paagældende Institutioner ogsaa i og for sig er saa godt som ugørlig, ikke skønner, at Generaltolddirektoratet har nogen Mulighed for at opfylde det stillede Krav, i hvert Fald ikke paa de anførte Betingelser. Skulde det ikke lykkes at finde nogen brugelig Ordning, vil der, saa vidt Generaltolddirektoratet kan se, for de Institutioner, her kan blive Spørgsmaal om, ialt kun blive Tale om en Udgift paa nogle Tusind Kroner aarlig (hvoraf i hvert Fald henved $\frac{1}{3}$ stedse er erlagt), og dette Beløb vil jo komme Statskassen tilgode; det simpleste vilde derfor maaske være, om Institutionernes Budget søgtes forhøjet med Nybeløbet.

Forinden Ministeriet imidlertid tager endelig Stilling til Sagen, har man ikke villet undlade ved at meddele Konsistorium foranstaaende at udbede sig en Udtalelse om, hvorvidt det virkelig skulde være gørligt at anvende en mere effektiv Form for Denaturering.

Konsistorium indhentede derefter en Erklæring af 29de Januar 1910 fra det under 5te April 1909 nedsatte Udvalg, saalydende:

»I Skrivelse af 18de December f. A. har Konsistorium, foranlediget ved Skrivelse af 23de Oktober s. A. fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, af undertegnede Udvalg udbedt sig en Udtalelse om, hvorvidt det virkelig skulde være gørligt for Universitetets naturvidenskabelige og medicinske Instituter at anvende en mere effektiv Form for Denaturering af Alkohol end den i Ministeriets Skrivelse omhandlede Tilsætning af 1 pCt. Æther eller Methylalkohol.

Udvalget skal i den Anledning udtale, at det ikke ser sig i Stand til at angive nogen anden for de paagældende Statsinstitutioner anvendelig Denaturering end den anførte, hvilken Udvalget i Skrivelse til Konsistorium af 15de Juni f. A. havde tilraadet, idet vi samtidig ikke undlader at bemærke, at den samme Mangel ved denne Denaturering, som omtales i det af Generaltolddirektoratets Sagkyndige afgivne Skøn, allerede udtrykkelig var fremhævet af os i vor tidligere Skrivelse af 15de Juni.

Da Generaltolddirektoratet ifølge Ministeriets Skrivelse ikke skønner at kunne opfylde det stillede Krav, men derimod foreslaar, at Institutionernes Budget faar en passende Forhøjelse, maa Udvalget udtale, at det vilde finde det mere hensigtsmæssigt, at Institutionerne, saaledes som det ogsaa er foreslaaet i Udvalgets tidligere Skrivelse, for Fremtiden erholder Tilladelse til at overskride deres Annua med de Beløb, som Prisforhøjelsen paa ren Spiritus i Anledning af Lov Nr. 96 af 8de Maj 1908 vil andrage, mod fornøden regnskabsmæssig Forklaring.

Efter at have indhentet en Erklæring af 25de April 1910 fra Universitetets Kvæstor, besluttede Konsistorium i sit Møde 27de s. M. at henstille til de paagældende Instituters Bestyrere at angive, med hvor stort et Beløb Instituternes aarlige Udgifter til Spiritus kunde ventes at ville blive forøgede som Følge af Prisforhøjelsen paa ren Spiritus.

Kvæstor udtalte i sin anførte Erklæring af 25de April bl. a. følgende:

»Man skal i denne Anledning under Henvisning til det i Universitetets kvæsturens Skrivelse af 5te Marts 1909 anførte tillade sig at udtale, at en Ordning som den af Udvalget foreslaaede, hvorefter de paagældende Instituter for Fremtiden skulde have en staaende, ikke blot for et enkelt Aargældende Tilladelse til at overskride deres Annua med Beløb, som formentlig allerede nu kunne anslaaes, formentlig ikke kan anses for stemmende med de Principer, der iøvrigt ere gældende for saadanne Annuas Fastsættelse paa Finansloven, og derfor næppe kan antages at vinde Ministeriets Bifald. Man antager derfor, at det rigtige vil være at søge de paagældende Annua forøgede med de fornødne Beløb. Man skal herefter foreslaa Konsistorium, forinden Sagens Indsendelse til Ministeriet, at indhente fra de paagældende Instituters Bestyrere Oplysning om, hvilken aarlig Merudgift Lov Nr. 96 af 8de Maj 1908 kan beregnes til at ville medføre for hvert Institut, naar dets nuværende Forbrug af ren Spiritus lægges til Grund, eventuelt med Angivelse

af, om særlige Omstændigheder ere til Hinder for paa Grundlag af en saadan Beregning at søge Institutets Annuum forhøjet.

Under 7de Juni 1910 sendte Ministeriet til Erklæring et Andragende af 14de April s. A. fra Bestyreren af det normal-anatomiske Museum om Tilladelse til at denaturere Spiritus med Kloroform, samt Genpart af en Erklæring i den Anledning fra Generaltolddirektoratet af 17de Maj s. A., idet det samtidig bragte sin Skrivelse af 23de Oktober 1909 i Erindring.

Efter at have indhentet en Erklæring af 25de Juni 1910 i Anledning af det normal-anatomiske Museums Andragende fra Universitetets Kvæstor, der foreslog ogsaa fra dette at indhente Oplysning om, hvilken aarlig Merudgift Loven af 8de Maj 1908 kunde beregnes at ville medføre for dette, eventuelt med Angivelse af, om særlige Omstændigheder var til Hinder for paa Grundlag af en saadan Beregning at søge Museets Annuum forhøjet, indsendte Konsistorium til Ministeriet under 4de Juli 1910 to Skrivelser, af 15de og 16de Juni s. A., fra det under 5te April 1909 nedsatte Udvalg, hvis Indhold Konsistorium i Skrivelse af 4de Juli 1910 efter at have givet en Oversigt over Sagens hidtidige Forløb gengav saaledes:

»Efter at Konsistorium har meddelt fornævnte Udvalg Kvæstors Skrivelse af 25de April 1910 har man under 15de Juni d. A. modtaget vedlagte Skrivelse fra Udvalget, hvori meddeles, at følgende Universitetsinstituter formenes i større eller mindre Grad at ville berøres af Prisforhøjelsen paa ren Spiritus som Følge af Lov af 8de Maj 1908:

Af lægevidenskabelige Instituter:

- Institutet for almindelig Pathologi,
- - patologisk Anatomi,
- - Farmakologi,
- - Retsmedicin,
- - Fysiologi,
- - Hygiejne.

Universitetets normal-anatomiske Museum.

Af naturvidenskabelige Instituter:

- Universitetets zoologiske Museum,
- botaniske Museum,
- botaniske Laboratorium,
- kemiske Laboratorium,
- Laboratorium for Plantefysiologi,
- — - Histologi og Embryologi,
- — - Dyrefysiologi,
- ferskvands-biologiske Laboratorium,
- medico-fysiske Laboratorium.

Hvad angaar de tre førstnævnte Instituter under det lægevidenskabelige Fakultet (for almindelig Pathologi, patologisk Anatomi og Farmakologi) oplyser Udvalget, at Bestyrerne af disse Instituter, som nu ere i Begreb med at blive installerede i Nybygninger ved Rigshospitalet, anser det for rigtigst ikke paa det nuværende Tidspunkt at andrage om nogen Nybevilling i Anledning af Spiritusskatten, da det i Øjeblikket ikke lader sig overse, i hvilken Udstrækning Forbruget af ren Spiritus vil blive forøget ved Driften af de nye Instituter.

Udvalget meddeler, at det endvidere har henvendt sig til Bestyrerne af det retsmedicinske Institut, af Laboratorierne for Fysiologi og Hygiejne, og indsender under 16de Juni d. A. vedlagte Skrivelse med Bilag, hvori oplyses, at Bestyreren af det retsmedicinske Institut af samme Grund som Bestyrerne af fornævnte 3 lægevidenskabelige Instituter ikke for Øjeblikket vil søge om Nybevilling, samt at de aarlige Udgifter til fysiologisk Laboratorium paa Grund af Prisforhøjelsen antagelig ville blive forøgede med 200 Kr., og de aarlige Udgifter for hygiejnisk Laboratorium af samme Grund vil stige med 10 Kr.

Udvalget meddeler herhos, at der fra Bestyreren af det normal-anatomiske Museum er indløbet Meddelelse om, at han i Anledning af Prisforhøjelsen paa Spiritus ønsker en Forhøjelse af Museets Annuum.

Med Hensyn til de naturvidenskabelige Instituter meddeler Udvalget, at Museumsraadet for Zoologisk Museum, Bestyreren af Botanisk Museum og Botanisk Laboratorium samt Bestyreren af Laboratoriet for Histologi og Embryologi ønske en Annuums-Forhøjelse og vil indsende Angivelse af dennes Størrelse.

Bestyreren af Universitetets kemiske Laboratorium ønsker derimod at fremsende Ansøgning om Bevilling af en kalkulatorisk Sum til Dækning af Merudgifter til Spiritus.

Udvalget meddeler endelig, at Bestyrerne af de øvrige fornævnte naturvidenskabelige Instituter ikke have anset det for nødvendigt af Hensyn til Spiritusbeskatningen nu at ansøge om nogen Annuumsforhøjelse, da Udgiften til Spiritus for Tiden kun udgør en forholdsvis ringe Del af de respektive Laboratoriers Udgifter.

I Forbindelse hermed tillader Konsistorium sig ved særlige Skrivelser af Dags Dato at fremsende Skrivelser fra Museumsraadet for Zoologisk Museum, Direktøren for Botanisk Have og Bestyreren af Laboratoriet for Histologi og Embryologi.«

Om de i Konsistoriums Skrivelse bebudede Ansøgninger om Forhøjelser af Annuum for de tre nævnte Institutioner, samt om den sammesteds ligeledes bebudede Ansøgning af tilsvarende Indhold fra det normal-anatomiske Museum vil Meddelelse blive givet i næste Hæfte af Aarbogen under Omtalen af de nævnte Institutioner. Om en Overskridelse i samme Anledning af det sidstnævnte Museums Annuum for Aaret 1910—11, se S. 1103.

2. Den botaniske Have.

a. Opstilling i Haven af Kunstværker, skænkede af Museumsdirektør, Dr. phil. Carl Jacobsen.

I Begyndelsen af Juli 1909 henvendte Dr. Carl Jacobsen sig til Havens Direktør Professor Eug. Warming om Tilladelse til at opstille nogle Gengivelser af antike Statuer i Haven. Efter at Prof. Warming under Forbehold af Konsistoriums Godkendelse havde givet den ønskede Tilladelse, lod Dr. Jacobsen i Sommerens Løb efter Konference med Universitetsgartner Lange angaaende Valget af Pladser 7 Statuer opstille i Haven, og under 4de September modtog derefter Konsistorium fra Prof. Warming en til denne rettet Skrivelse fra Dr. Jacobsen af 2den s. M., saalydende:

»Herved tilbyder jeg at skjænke de syv galvanoplastiske Statuer med passende Stenfodstykker til botanisk Have.

De ere:

Athena og Marsyas	}	begge efter Myron
Diskuskasteren		
Amazonen som almindeligt tilskrives Kresilas		
Athena »Lemnia« efter Phidias		
»Artemis fra Gabii«, Praxiteles' Skole		
»Narkissos«, Polykletisk Stii		
»Sandalbinderen«, Lysippos Stii.		

Skulde Havens Tarv engang fordre at de flyttedes forudsætter jeg, at dette sker i Samraad med f. Ex. Ny Carlsberg Fondets Bestyrelse, og skulde de imod Forventning fjernes fra Haven maa de ikke sælges, men overlades til Ny Carlsbergfondet, som da maa finde et andet Sted til dem.

Jeg tillader mig at bemærke, at den foreløbige Opstilling som allerede har fundet Sted ikke er heelt tilfredsstillende for de fires Vedkommende, og jeg maa bede om Tilladelse til at opstille disse paa anden Maade.

Derimod synes jeg at Artemis, Narkissos og Amazonen staae rigtig godt.«

Ved Skrivelse af 24de September 1909 bragte Konsistorium Dr. Carl Jacobsen Universitetets varmeste Tak for denne skønne Gave og udtalte, at det ganske kunde billige de Forudsætninger, hvorunder den var givet.

— I Anledning af en Henvendelse fra Foreningen „Vigilia“ af 17de September 1909, som af Prof. Warming under 18de s. M. var videresendt til Konsistorium, tilskrev Konsistorium under 7de Oktober 1909 Foreningen saaledes:

„Fra Direktøren for Universitetets botaniske Have, Professor Dr. phil. E. Warming har Konsistorium modtaget en Skrivelse fra Foreningen „Vigilia“, hvori henstilles, at den i botanisk Have nylig opstillede Gruppe „Athena og Marsyas“ atter maa blive fjernet, fordi den let vil komme til at virke anstødeligt paa mange af de Mennesker, der færdes i Haven.

I Anledning heraf skal Konsistorium meddele, at man ikke finder Grund til at fjerne bemeldte Gruppe, der ikke i mindste Maade giver Udtryk for sanselig Attraa, men fremstiller, hvorledes Athena, der selv med Afsky har kastet den frygiske Fløjte (eller rigtigere: Klarinet) fra sig som et hende uværdigt Instrument, har fundet Satyren Marsyas, som havde samlet den op, i Færd med at spille paa den og saa *i sin Harmé har slaaet ham den ud af Hænderne*; Marsyas farer da tilbage, forbavset og forfærdet over det Slag, Gudinden har givet ham.“

b. Bevilling til Herbarieskabe ved Museet.

Den 25de Juni 1909 indsendte Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet det nedenfor anførte Andragende af 6te s. M., hvori Havens Direktør Professor Warming ansøgte om en Bevilling paa 4,315 Kr. til Anskaffelse af Herbarieskabe til Museet. Bevillingen, der under 23de s. M. var anbefalet af Kvæstor under Henviisning til Samlingernes stadige Vækst og de i Aarb. 1908—09, S. 531—33 omtalte Ordningsarbejder, blev givet paa

Finansloven for 1910—11, under Universitetets Udgiftspost 3. b., Den botaniske Have, jfr. Rigsdagst. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1255—56.

Professor Warmings ovennævnte Andragende var saalydende:

„I den udførlige Fremstilling af 9de August 1906 [Aarb. 1908—09, S. 540—51], angaaende den paatrængende Nødvendighed af en Udvidelse af Universitetets botaniske Haves Museum, saavel som ved andre Lejligheder, er det stærkt fremhævet, hvor pinlig Pladsmangelen i det nuværende Museum er.

Denne Pladsmangel bliver naturligvis ved Samlingernes stadige Vækst Dag for Dag mere og mere generende, og da et nyt Museum selv i aller heldigste Tilfælde ikke vil kunne være færdigt til Brug før om 3 à 4 Aar, tillader jeg mig herved at andrage det høje Ministerium om en ekstraordinær Bevilling paa 4,315 Kr. til Anskaffelse af Herbarieskabe til et af det nuværende Museums Værelser (Nr. 14) og til en dermed i Forbindelse staaende Omflytning af de i dette Værelse for Tiden værende Skabe. Da Manglen paa Herbarieskabe er noget af det mest følelige i det nuværende Museum, tillader jeg mig at anmode Ministeriet om at optage denne Bevilling paa Finanslovforslaget for 1910—11. Ved en saadan Omflytning af Skabe som den paatænkte, hvorved de tænkes fordelte i flere Værelser i Museet, særlig i Kælderetagen, vil der nemlig i Værelse Nr. 14 blive Plads til en hel Del Herbarieskabe; disse tænkes byggede saaledes, at de uden videre Forandring kunne overføres til et eventuelt nyt Museum.

Paa de nye Skabe er der leveret Tilbud lydende paa 4,180 Kr. medens Flytning og Opsætning igen af de gamle Skabe er tilbudt for 135 Kr.“

c. Bevilling til forøget Opsyn i Haven.

Den 1ste Juli 1909 indsendte Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet det nedenfor anførte Andragende af 28de Juni s. A., hvori Havens Direktør Professor Warming ansøgte om Forhøjelse af Havens Budget med 1,180 Kr. aarlig og 175 Kr. en Gang for alle til forøget Opsyn i Haven. Bevillingen, der var anbefalet af Kvæstor under 29de Juni s. A., under Henvisning til de ved Færdselens Forøgelse paa Grund af Sølvgadelaagens Aabning tidligere nødvendiggjorte Foranstaltninger, se Aarb. 1904—05 S. 58—59, 1906—07 S. 776—78 og 1908—09 S. 555—56, blev givet paa Finansloven for 1910—11, under Universitetets Udgiftspost 3. b., Den botaniske Have, for det ordinære Beløbs Vedkommende som en Forhøjelse af Underkonto I. 1. a., jfr. Rigsdagst. 1909—10, Tillæg A., Sp. 1253—56.

Professor Warmings ovennævnte Andragende var saalydende:

„Det viser sig stedse tydeligere, at Opsynet i Botanisk Have er utilstrækkeligt navnlig i Sommertiden. Tidligere, da Haven kun havde en Indgang, besøgede Portner-Museumskarlen, som har fast Bopæl i Haven ved Gotersgadelaagen, Pasningen af denne Laage; men efter at der i Oktober 1905 ogsaa var bleven Adgang ad Laagen ved Sølvgade og endvidere truffet den Ordning, at Haven blev delvis aabnet fra Kl. 7, hhv. Kl. 8 om Morgenen, saaledes at Publikum kunde skyde Genvej gennem Haven, kunde vi indse, at Portneren, naar han baade skulde passe Laagen og arbejde som Museumskar, vilde blive overlæst, selv om han til Portnertjenesten fik Hjælp af sin Hustru, og vi traf derfor den Bestemmelse, at den Opsynsmand, som hidtil

havde patrouilleret i Haven, blev posteret ved Gotersgadelaagen, medens den ny antagne Opsynsmand blev ansat til at passe Sølgadelaagen. Havens faste Portner, eller hans Hustru, afløser nu blot Opsynsmanden i dennes Spisetider (om Sommeren 8½—9, 12—2 og 5—6), medens hans øvrige Tid optages af Museumstjenesten.

Til patrouillerende Opsyn i Haven er derfor kun tilbage den Opsynsmand, der er ansat i Tiden fra 1ste Maj—31te Oktober, men kun for *den halve Dag*, fra Kl. 1 til Solnedgang. Havens Direktion havde haabet, at dette Opsyn vilde vise sig tilstrækkeligt, og at Publikum selv vilde hjælpe at holde Justits, men dette Haab er glippet, thi det hænder langt hyppigere nu end tidligere, at der finder Tyveri af Planter Sted i Haven, at Etiketter ituslaas, at Folk lægger sig med Fødderne op paa Havens Bænke eller lægger sig i Græsset; ogsaa om Formiddagen, naar Publikum kun har Adgang til en mindre Del af Haven, tiltrænges mere Opsyn, for at der kan holdes Kontrol med de Studerende og Skolelærere med Elever eller andre, som har Kort til Haven, og som ikke al Tid optræder med saa stor Hensynsfuldhed og Beskedenhed overfor Havens Samlinger, som det kunde ønskes.

Alene det stærkt forøgede Besøg, Haven har faaet siden Gennemgangen blev aabnet, kunde motivere et forøget Opsyn. Vi giver her nogle faa Tal, Besøget til Haven angaaende, og selv om den største Del af disse Tusinder kun benytter Haven som Genvej, er det ganske givet, at Antallet af Spaserende i alle Dele af Haven er steget meget stærkt.

I Ugen 29de September—5te Oktober 1904, altsaa før Gennemgangen gennem Haven aabnedes, blev Haven besøgt af 3,604 Personer. Besøget har i Aar stillet sig saaledes, at der i den første Uge af hver af de forløbne Maaneder har været følgende Antal Passerende gennem de to Laager: Januar: 13,393. Februar: 19,848. Marts: 22,657. April: 29,409. Maj: 31,981. Juni: 34,810.

For at bøde paa disse uheldige Forhold, ansøge vi om at faa bevilget Midler til Lønning og Mundering af en Opsynsmand, som kan besøge Patrouilletjeneste i Haven hele Dagen i Tiden Marts—November, dog saaledes at vi ikke ere bundne til at have ham fuldtud i det nævnte Tidsrum, men kan udsætte Antagelsen af ham, hvis Marts Maaned skulde være for vinterlig, eller Efteraaret komme meget tidligt, samt maatte kunne benytte eventuelt sparet Beløb til at lønne forøget Tjenestetid for den Opsynsmand, vi ellers har i Sommerhalvaaret.

Udgifterne ville beløbe sig til:

En Gang for alle: Mundering 175 Kr., beregnet efter de Summer, der blev lagt til Grund for vor Ansøgning (Juli 1907), [Aarb. 1907—08 S. 169,] om Mundering til vore Opsynsmænd (Summen er rundet lidt opefter).

Aarligt: 275 Dage à 4 Kr. = 1,100 Kr. Vedligeholdelse af Mundering 80 Kr., ligeledes beregnet efter vor Ansøgning af Juli 1907. Ialt 1,180 Kr.

De 1,100 Kr. bedes paaført Arbejderkontoen, de 80 Kr. Kontoen for forskellige Udgifter for hele Institutionen.“

d. *Andre Sager.*

Under 20de September 1909 indsendte Havens Direktør Professor Warming til Konsistorium et Andragende af 17de s. M. om Ændring i Be-

stemmelserne af 21de September 1838 om det Bülow'ske Tegnelegat, saalydende:

„Ved Gavebrev af 30te Maj 1812, konf. 6te Oktober s. A., skænkede Geheimeraad Bülow til Sanderumgaard 4,000 Rdlr. D. C. til et Legat, for hvilket der skulde lønnes en Tegnemester til at give Studerende Undervisning i Plantetegning; Renten, „som for Tiden udgør 160 Rdlr.“, skulde anvendes, dels til Løn for Tegnemesteren (120 Rdlr.), dels (Resten) til Anskaffelse af Tegnematerialier. Legatet henlagdes til Botanisk Have med Professoren i Botanik som Efor.

Under 18de Juni 1813, konf. 9de Januar 1824, forandrede de 4,000 Rdlr. D. C. til 4,000 Rbdr. S. V. (Sølv-Værdi).

Den 21de September 1838 udfærdigedes kgl. Resolution gaaende ud paa, at den omtalte Fjerdedel, 40 Rbdr., skulde anvendes dels til Tegnematerialiers Anskaffelse, dernæst til Lokalets Opvarmning, og hvad derefter bliver til overs skal tilflyde den botaniske Haves Bibliotek.

I Henhold hertil har der nu i en meget lang Aarrække været betalt:

1. Honorar til Tegnemesteren	240 Kr.	„	Øre
2. Til Tegnematerialier, sædvanlig	10	—	„ —
3. Indbetalt i Universitetskvæsturen, sædvanlig	103	—	12 —

som tilfaldt dels Bibliotekets dels Havens almindelige Kasse.

353 Kr. 12 Øre

I næsten eet Aarhundrede har der kun været to Tegnemestere, nemlig først Hr. Bayer, der, efter Legatets Ord, „hidtil med saa megen Held har givet Undervisning“, og som skulde være Tegnemester „saa længe Alder og Svaghed ikke hindrer ham fra at besørge“ Undervisningen; dette skete for ca. 40 Aar siden. Derefter blev Chr. Thornam Tegnemester. Han døde Februar 1908, og i Henhold til Legatets § 3 traf jeg da Aftale med Kunstmaler Axel Hou om at lede Undervisningen.

Jeg tillader mig nu at henvende mig til det høje Ministerium med Anmodning om, at det vil søge udvirket en anden Ordning end den siden 1838 gældende, nemlig følgende, der kommer *nærmere* til Gavebrevets Bestemmelser i § 2 end den i 1838 indførte Ordning:

Tegnelæreren lønnes med hele Rentebeløbet, men skal derfor tillige sørge for Anskaffelsen af Tegnematerialier. Endvidere skal han være villig til at anvende mindst tre Timer ugentlig i Undervisningens Tjeneste, og hvis denne ikke kræver hans hele Tid, skal han i den resterende Tid udføre Vægtavler og andet for den botaniske Undervisning nødvendigt Tegnearbejde.

Motiverne til, at jeg foreslaar denne Ændring ere

dels, at Hr. Axel Hou gerne vil undervise tre Timer ad Gangen, fordi han har erfaret, at Udbyttet bliver større ved tre end kun to samlede Timers Arbejde,

dels at han i det hele ønsker Undervisningen bedre betalt, end den nu har været i snart hundrede Aar, og jeg finder dette ganske naturligt,

dels, endelig, at vi stadig maa lade tegne Forelæsningstavler og andre Billeder, som skulle bruges ved Undervisningen, og at det da er noget urimeligt, at Penge, der ere henlagte til Tegnelegatet ikke kan anvendes hertil, men indgaa i Bibliotekets og Havens almindelige Kasse, med omtrent 50 Kr. til hver.“

I Anledning heraf indhentede Konsistorium en Erklæring fra Univeritetets Kvæstor af 14de Oktober 1909, som under 27de s. M. blev tilstillet Professor Warming til Efterretning. I Kvæstors Erklæring udtaltes følgende:

„Tegnemesteren lønnes altsaa fremdeles, som for omtrent 100 Aar siden, med 120 Rdlr. = 240 Kr., og at dette Vederlag er utilstrækkeligt, vil let erkendes. Det er derfor saare naturligt, at Direktøren for den botaniske Have ønsker en Forandring heri, saaledes at Vederlaget forøges i Forbindelse med en nærmere Fastsættelse af Arbejdstiden. Da imidlertid Finanslovbudgettet ved Bestemmelsen af Universitetets Tilskud til Havens Fornødenheder tager Hensyn til Tilskudet fra det Bülowiske Legat, idet det opstiller den samlede Budgetsum og deri fradrager Beløbet for de Haven tillagte Legater, derunder nys nævnte Legat, vilde en Forandring af Legatets fundatsmæssige Bestemmelser, ifølge hvilken man, efter Direktørens Forslag, vilde anvende Legatets fulde Renteudbytte til at lønne Tegnemesteren, med Forpligtelse til at anskaffe Tegnematerialier, forudsætte en Bevilling paa Finansloven. Da det samme Forhold, at Finanslovbudgettet i Universitetets Tilskud til de videnskabelige Samlinger fradrager Rentebeløbet af de denne tillagte Legater, gælder med Hensyn til flere af disse, vilde det vistnok ikke være uden Betænkelighed af fremdrage Spørgsmaalet for den botaniske Have alene, endda for et enkelt Legat. Det synes naturligere at søge en Løsning for alle videnskabelige Anstalter under Et.

Jeg tillader mig imidlertid at henlede Opmærksomheden paa, at Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af Midler til at forøge Tegnemesterens Honorar vil kunne løses ad en anden Vej. Direktøren oplyser selv, at Haven stadig maa lade tegne Forelæsningstavler og andre Billeder, som skulle bruges ved Undervisningen. Der vil da ikke kunne være noget til Hinder for, at de Beløb, som Haven nu anvender hertil, i Fremtiden i samme Øjemed tillægges Tegnemesteren. En saadan Fremgangsmaade er Havens Direktør selv Herre over.“

— Under 1ste November 1909 bifaldt Ministeriet efter Indstilling af Direktøren og Konsistorium, at der *paa Prove* etableredes følgende Ordning:

„1) at der for Benyttelsen af de i Universitetets botaniske Have værende W. C'er opkræves en Afgift af 10 Øre for hver Benyttelse, og at denne Afgift ved hvert Finansaars Slutning indbetales til Indtægt paa Universitetets Udgiftspost 3. b. Underkonto I. 1. a.

2) at Pasningen af disse W. C'er overlades til en kvindelig Arbejder, der for dette og for hendes øvrige Arbejde lønnes med en Løn, beregnet efter en Dagløn af 2 Kr. 50 Øre, men udbetalt hende maanedsviis bagud, hver Maaned med et Beløb svarende til den Arbejdstid, hun i den paagældende Maaned har haft, og for hele Aaret ikke overstigende 912 Kr. 50 Øre.“

— Under 23de April 1910 bifaldt Ministeriet efter Indstilling af Direktøren og Konsistorium, at der af Universitetets Udgiftspost 10., Forskellige løbende og ekstraordinære Udgifter, for Finansaaret 1910—11 blev afholdt et Beløb af 100 Kr. til Opsynsmand ved Haven P. Nielsen som Gratiale i Anledning af, at han den 1ste April 1910 havde været ansat ved Haven i 25 Aar.

— Paa Finansloven for 1910—11 blev under Universitetets Udgiftspost 10., Forskellige løbende og ekstraordinære Udgifter, bevilget ekstraordinært 500 Kr. til en Ekskursion i 1910 med naturhistoriske Studerende, jfr. Rigsdagst. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1285—88. Forslaget om denne Bevilling var fremsat af Professor Warming under 2den Juni 1909 og anbefalet af Universitetets

I Kvæstor under 22de s. M. og af Konsistorium under 24de s. M. Jfr. om tidligere
I Ekskursioner Aarb. 1903—04 S. 914 og 1906—07 S. 778—79.

— Paa Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 6. c.,
J Understøttelser til Universitetets Bestillingsmænd og disses Efterladte, forhøjet
I med 375 Kr. som aarlig Understøttelse til Materialsnedker ved Haven Lars
Jensen, der fra 1ste April 1910 at regne erholdt Afsked fra sin Stilling, jfr.
I Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg B. Sp. 517—18, 321—24.

3. Det zoologiske Museum.

a. Oprettelse af en Assistentplads ved Museets 1ste Afdeling.

Paa Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 1. d., Den
2 samlede Lønningssum, forhøjet med 1,400 Kr. til Lønning for en Assistent
7 ved Museets 1ste Afdeling, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1231—36.
I Bevillingen blev givet efter et Andragende af 6te Maj 1909 fra Bestyreren
3 af 1ste Afdeling, Professor Jungersen. Andragendet var anbefalet af *Mu-*
3 *seumsraadet*, *Kvæstor* og *Konsistorium* i Skrivelser af henholdsvis 6te Maj,
2 24de og 30te Juni 1909.

Professor Jungersens Andragende af 6te Maj 1909 var saalydende:

„Undertegnede Bestyrer af Universitetets zoologiske Museums 1ste
1 Afdeling tillader sig herved at ansøge det høje Ministerium om Oprettelse
3 af en Assistentplads under Afdelingen svarende til Museets øvrige Assistent-
I pladser (2 ved 2den Afdeling, 1 ved 3die Afdeling), altsaa med samme Løn-
1 nings- og Ansættelsesforhold som disse.

Assistenterne ved Museet lønnes for Tiden med 1,400 Kr. aarlig og an-
2 sættes af Konsistorium efter Indstilling af Museumsraadet, med gensidig
0 Opsigelsesfrist af 3 Maaneder.

Grunden til dette Andragende er den store Forøgelse af Arbejdet under
0 denne Afdeling, som er indtraadt i de senere Aar.

Ved det nuværende Museums Oprettelse i Henhold til Lov af 29de
I December 1862 omfattede 1ste Afdeling kun Samlingerne af Pattedyr, Fugle,
I Krybdyr og Padder samt den Lund'ske palæontologiske Samling; Afdelingens
I faste videnskabelige Stab bestod alene af Bestyreren; til Raadighed for denne
7 var en beskeden Assistancesum, hvormed Bistand fra yngre Videnskabsmænd
I kunde lønnes.

Ved Resolution af 30te Januar 1885 overførtes hele den store Fiskesam-
I ling til 1ste Afdeling. Samtidig blev Bestyrelsen af denne stærkt forøgede
1 Afdeling, der siden da altsaa omfatter alle Hvirveldyrklasserne, forbunden
I med Professoratet i Zoologi ved Universitetet. Af Hensyn til det omfattende
0 og mangeartede Arbejde, som paahviler Professoratet — under hvilket ogsaa
I Bestyrelsen af den anselige Studie- og Forelæsningsssamling hører — over-
I førtes nu til 1ste Afdeling den daværende Stilling som „Museums-Assistent“,
2 senere ved Lønningsloven af 1892 benævnte Viceinspektør*). Ved det i 1899

*) Fra Museets Side var foreslaet Benævnelsen „Viceinspektør“ for at udtrykke
Stillingens Betydning som en Underbestyrers, analog med Benævnelsen „Inspektør“
for Bestyrerne af Afdelingerne. Det skyldes formentlig en Misforstaelse, at Be-
nævnelsen er bleven fastslaet som „Viceinspektør“, hvilket egentlig ingen Mening
giver.

stedfundne Personskifte vedblev denne Afdelings Bestyrelse at være sammenknyttet med Professorembedet, og dens videnskabelige Stab udgøres fremdeles kun af Bestyreren og Viceinspektøren. Til Raadighed for Bestyreren staar en Assistancesum af 1,000 Kr., men af disse har kun 400 Kr. kunnet benyttes til videnskabelig Assistance; de 600 Kr. har stadig maattet anvendes til Løn for manuelt Arbejde.

Indlemmelsen af Fiskesamlingen i 1885 medførte allerede en betydelig Arbejdsforøgelse, men senere, efter 1899, er i det Hele Arbejdet ved Afdelingen vokset meget stærkt. Den overvejende Del af det daglige Arbejde maa nødvendigvis falde paa Viceinspektøren. Forsaaavidt en Arbejdsdeling efter Hvirveldyrklasserne har kunnet gennemføres, har Arbejdet med Samlingerne af Pattedyr, Fugle og Krybdyr væsentlig hvilet paa Viceinspektøren, Arbejdet med Padder og Fiske paa Bestyreren, bistaaet af den Assistance, som kunde opnaas for 400 Kr. Samtidig med den nuværende Bestyrers Tiltræden gennemførtes den endelige Indlemmelse af de tidligere nærmest under Studiesamlingen og 2den Afdeling (af Jap. Steenstrup) administrerede store Samlinger af Fortidslevninger af danske Hvirveldyr, især Pattedyr, fra Tørvemoser, Køkkenmøddinger, Glaciallag o. s. v. Disse Samlinger er siden vokset enormt, især ved de af Nationalmuseet og flere af Provinsmuseerne foretagne Undersøgelser af Køkkenmøddinger, Bopladser, Gravpladser og lignende Steder for Ophobning af Fortidslevninger fra hele vort Land. Alt hvad der er fremkommet og fremdeles fremkommer af Dyrelevninger ved denne Art Undersøgelser, er blevet indsendt og bliver fremdeles indsendt til 1ste Afdeling for at gennemgaaes og bestemmes, og alt det deraf, som ikke har udelukkende arkæologisk Interesse, indlemmes i Afdelingen. Ikke blot Bestemmelsen af disse Tusinder og atter Tusinder af løse Knogler og Knoglefragmenter kræver et meget betydeligt Arbejde, men den rent museale Bearbejdelse, Mærkning, Etikettering, Katalogisering og Indordning i Samlingen fordrer et næppe mindre. Dertil kommer yderligere, at der ret ofte indsendes tilsvarende Fund fra Nabolandene, Sverrig og Norge, med Anmodning om Gennemgang og Bestemmelse, idet man erkender, at kun i vort Museum findes det Sammenligningsmateriale, som er nødvendigt. At afslaa den Hjælp, der saaledes søges hos os andetstedsfra, er af mange Grunde ikke godt gørilgt. Hele dette Arbejde har hvilet og hviler fremdeles paa Viceinspektøren; og det kan uden Overdrivelse siges, at Arbejder af denne Art forefalder saa regelmæssig, at de maa regnes for dagligt Arbejde; ja det kan endog siges, at hvis Viceinspektøren ikke udførte en meget stor Del af disse Arbejder udenfor sin pligtige Arbejdstid i Museet, vilde denne næsten helt opluges deraf.

Stadig voksende er fremdeles de med Fuglesamlingen, især den indenlandske og nordiske, forbundne Arbejder. Der modtages daglig, især i Træktiden, et stort Antal Fugle, indsendte fra Fyrene; disse Fugle gennemgaaes og bogføres, og de Eksemplarer, der er anvendelige for Samlingen, udtages og præpareres til Opbevaring.

Samlingen af nordiske Fugle, tilejebrogte fra Grønland og Island, er ligeledes vokset og stiller forøgede Fordringer til Arbejdet. Dertil kommer, at den stigende Interesse for vort Lands Fugleverden medfører en langt stærkere Vekselvirken med Afdelingen og hyppigere Benyttelse af dens Samlinger end tidligere; saa glædeligt og velset dette end er for Afdelingen, beslaglægges dog derved en ikke ringe Del af dens Arbejdstid- og Kraft.

Endvidere er Fiskesamlingen vokset overordentlig; store Indsamlinger er foretagne i Siam og Dansk Vestindien, ved vore arktiske Ekspeditioner og regelmæssige Undersøgelser af Havene om vore nordlige Bilande; ganske særlig ved de under de internationale Havundersøgelser foretagne Dybhavs-Indsamlinger i Nordatlantehavet. Af dette store og ualmindelig værdifulde Stof har Afdelingen af Mangel paa fornøden Arbejdskraft kun kunnet gennemgaa og indordne en mindre Del, væsentlig kun den, der særlig vedrører vore egne Haves Fauna, til dels ogsaa Grønlands; men den største Del har maattet magasineres indtil videre.

Endelig maa endnu fremhæves, at der i de seneste Aar er tilkommet et ikke helt ringe bibliotekarisk Arbejde. I Øjeblikket har Museet en Bogsamling paa over 18,000 Bind. Hovedmassen skyldes dels Erhvervelsen af Professor Lützens store Bogsamling, dels Gaver. Betydelige Bogsamlinger er skænkede af Inspektør Dr. Meinert og Etatsraadinde Collin; og ellers indkommer regelmæssig forskellige Tidsskrifter og Værker fra udenlandske Museer og videnskabelige Selskaber som Gaver eller som Bytte mod de under Museets Auspicier udgivne Skrifter. Biblioteket er efter sit Indhold dels fordelt i 3 Særbiblioteker, hvert under sin Museumsafdeling og varetaget af denne, dels i et Fællesbibliotek.

Foruden 1ste Afdelings Særbibliotek (f. T. ca. 7,500 Bind) varetages ogsaa Fællesbiblioteket (ca. 2,000 Bind) under første Afdeling, idet Bestyreren af denne tillige er Formand i Museumsraadet og som saadan har maattet overtage dette Arbejde tilligemed de Meddelelser om indkomne udenlandske Skrifter til det ggl. Bibliotek, som er paabudt ved Ministeriets Skrivelse til Konsistorium af 3die Juni 1901 og Konsistorii Skrivelse til Museumsraadet af 29de Juni s. A. Da Formandens øvrige Virksomhed som Bestyrer og Professor lægger Beslag paa hans Tid i mange andre Retninger, har det oftere været paa Tale i Museumsraadet at andrage om Midler til at lønne en særlig Bibliotekar. Dertil synes imidlertid Fællesbiblioteket foreløbig ikke at være stort nok; simplest og tilstrækkeligt for en længere Fremtid vilde det være at overdrage det bibliotekariske Arbejde til en Assistent, og da naturligt til en saadan, som sorterede umiddelbart under Formanden, altsaa under 1ste Afdeling.

Den stærke Forøgelse af det daglige Arbejde bevirker, at forskellige andre Arbejder, som maa siges at paahvile Afdelingen som en Pligt, maa skydes til Side. Dette gælder saaledes om Afslutningen af Bearbejdelsen af den Lund'ske palæontologiske Samling. Endnu mangler den endelige Gennemgang af Gumlerne og af Krybdyr, Padder og Fiske. I en Række af Aar har Viceinspektør Winge fuldført Bearbejdelsen af alle de øvrige Pattedyr, og for Aar og Dag siden har han optaget Arbejdet med Gumlerne, men dette Arbejde maa bestandig afbrydes og lægges til Side for længere Tid ad Gangen for de daglige nødvendige Arbejder, Indordning af det nye, Etikettering og Katalogisering. Krybdyr, Padder og Fiske af den Lund'ske Samling har Bestyreren, der ved sin Tiltræden forefandt dem saagodt som urørte, selv for flere Aar siden gennemgaaet og bestemt; men det har ikke været muligt senere at vinde Tid til Afslutningen af denne Del af Arbejdet.

Sluttelig maa bemærkes, at 1ste Afdeling er jo den af Museets Afdelinger, som indeholder de største Dyreformer og derfor ubetinget stiller de største Fordringer til Plads; den allerstørste Del af Museumsbygningen er taget i

Brug til 1ste Afdeling; dens Lokaler strækker sig fra Loft til Kælder, har endda en Filial (Hvalsamlingen) udenfor Museumsbygningen. De forskellige Arbejder, Ordning, Etikettering og Tilsyn besværliggøres ved denne overordentlige Spredthed ikke saa lidt i Sammenligning med de to andre, i Henseende til Pladsforhold mere koncentrerede, Afdelinger. Ikke desto mindre har disse, som antydet, en talrigere fast videnskabelig Stab: ved 2den Afdeling virker Bestyreren, 2 faste Assistenten og en Assistent med samme Lønning som disse (væsentlig ved Hjælp af en 2den Afdeling tillagt, udelukkende til videnskabeligt Arbejde bestemt Assistancesum paa 1,000 Kr.); ved 3die Afdeling: Bestyreren, 1 videnskabelig Medhjælper (en personlig lønnet Post) og en fast Assistent. Og det maa tilføjes, at Bestyreren af disse to Afdelinger i ganske anderledes Grad end Bestyreren af 1ste Afdeling kan hellige deres Virksomhed til Museet, hvor deres væsentlige Embedsgerning falder.“

b. Anskaffelse af Inventar til et Værelse i Museets Loftsetage.

Ved Finansloven for 1910—11 blev under Universitetets Udgiftspost 3. c. bevilget ekstraordinært 924 Kr. 70 Øre til Anskaffelse af et Bord og Hylder til Opbevaring af Museets 1ste Afdelings Samlinger af Fugleskind i et Værelse i Museets Loftsetage, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1255—56. Bevillingen blev givet efter et Andragende af 2den Juni 1909 fra Bestyreren af 1ste Afdeling, Professor Jungersen. Andragendet var anbefalet af *Museumsraadet*, *Kvæstor* (under Henvisning til tidligere Bevillinger af tilsvarende Art, se Aarb. 1894—95 S. 708—09 og 1901—02 S. 83—84) og *Konsistorium* i Skrivelser af henholdsvis 2den, 22de og 24de Juni 1909.

Professor Jungersens Andragende af 2den Juni 1909 var saalydende:

„Undertegnede Bestyrer af Museets 1ste Afdeling tillader sig herved at ansøge det høje Ministerium om en Bevilling til Afdelingen af 925 Kr.*) til Anskaffelse af nødvendigt Inventar til et Værelse i Loftsetagen.

Det paagældende Inventar bestaar i et System af simple Hylder til Anbringelse af Kasser, hvori Afdelingens kostbare Samlinger af Fugleskind, væsentlig Suits af danske og nordiske Fugle, opbevares. Disse Hylder anbringes langs alle Værelsets Vægge paa en saadan Maade, at al anvendelig Plads derved tages i Brug; samtidig anbringes i Værelsets Midte et stort Bord, for at man i selve Værelset kan arbejde med det deri opbevarede Materiale. Pladsen under dette Bord indrettes ligeledes med Hylder saaledes, at man her vinder Plads for et stort Antal Kasser. Paa denne Maade vil man opnaa den bedst mulige Udnyttelse af dette Værelse, og Museet vil faa den paagældende Del af sine Samlinger ordnet saaledes, at alt baade bliver fortrinligt bevaret og tillige let at tilse og fremfor alt let tilgængeligt ikke blot for Museets egne Funktionærer, men for de ikke faa, der nu benytter Museets Materiale til Studium.

Den dertil fornødne Udgift kan ikke afholdes af det Afdelingen tillagte Annum, men da det er af største Vigtighed, at den ønskede Ordning gennemføres saa snart som muligt, tillader man sig at andrage om den angivne Sum,

*) De medfølgende Overslag fra Snedkermester Møller og Malermester Johansen lød paa henholdsvis 691 Kr. og 233 Kr. 70 Øre, tilsammen 924 Kr. 70 Øre.

under Henvisning til medfølgende Overslag fra Snedkermester Møller og Malermester Johansen samt til de af Museet udarbejdede Oversigtstegninger.“

4. Foranstaltninger for det mineralogiske Museum og Universitetets kemiske Laboratorium i Anledning af Boulevardbanens Gennemførelse.

Under 29de April 1910 indsendte Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet et Andragende fra Bestyreren for det mineralogisk-geognostiske Museum, Professor N. V. Ussing og Bestyreren for Universitetets kemiske Laboratorium Professor Einar Biilmann af 4de s. M., saalydende:

„Ifølge velvillig mundtlig Meddelelse fra Statsbaneanlægene kan det betragtes som afgjort, at Boulevardbanen vil blive bygget i Løbet af de nærmeste Aar, og at den vil komme saa nær til Universitetets kemiske Laboratorium og mineralogiske Museum (Østervoldgade Nr. 5 og 7), at Afstanden fra Jærnbanetunnelen til Bygningen kun bliver nogle ganske faa Meter. Det tør antages, at denne store Nærhed vil medføre Ulemper for Institutterne, idet Bygningen kommer til at ryste noget under Togenes Forbikørsel, og da Banen allerede til at begynde med skal benyttes af 150—200 Tog daglig, vil der kunne voldes ikke ringe Forstyrrelse ved de analytiske Vejninger, Krystalmaaling, Mikroskopering o. a. Arbejder, som til Stadighed foregaar i Institutterne. Yderligere er der Tale om at hæve Boulevarden mellem en halv og én Meter, en Forandring som kan blive uheldig for Portnerboligerne i Kælderetagen mod Boulevarden. I begge Henseender maa imidlertid Ulempernes Størrelse antages at blive i væsentlig Grad afhængig af Enkelthederne i den Maade, hvorpaa Anlægget udføres, og hvorom saavidt vides endnu intet er helt fastslaaet.

For Portnerboligernes Lys- og sanitære Forhold vil det formentlig være af Vigtighed, at Græsribatten og Gangstien langs Bygningen ikke forhøjes, men at den udfør Institutterne nødvendige Forhøjelse indskrænkes til den over selve Tunnelen liggende Del af Boulevarden. Med Hensyn til Rystelserne maa det antages, at Ulempen for de videnskabelige Arbejder i væsentlig Grad vil formindskes, saafremt den langs Universitetsinstitutterne liggende Del af Banen forsynes med Skinner, ved hvilke de sædvanlige Skinnestød er undgaaede.

Undertegnede Bestyrere af de to Institutioner tillader os derfor herved at anmode det høje Konsistorium om at henlede Kirke- og Undervisningsministeriets Opmærksomhed paa Ønskeligheden af, at Boulevardbaneanlægget paa Strækningen langs Nr. 5 og 7 i Østervoldgade gennemføres under særlig Hensyntagen til, at der voldes de to Universitetsinstitutter saa ringe Ulempe som muligt. Ligeledes vilde det formentlig være ønskeligt, om der blev givet Universitetet Lejlighed til i Tide at blive bekendt med den Del af Baneprojektet, som angaar Omprofileringen af Østervoldgade udfør Nr. 5 og 7, saavel som med eventuelt paatænkte midlertidige Ændringer i Adgangsforholdene under Banens Bygning. I sidstnævnte Henseende maa særlig fremhæves paa den ene Side Hensynet til de mange Studerende, der passerer Indgangen i Flok til bestemte Tider samt til den betydelige Trafik med Materialier til Institutterne, paa den anden Side Nødvendigheden af, at Portneres Kontrol med ud- og indgaaende Personer ikke vanskeliggøres, da denne Kontrol er uundværlig for Museumssamlingernes Sikkerheds Skyld.“

Under 6te August 1910 meddelte derefter Ministeriet efter at have brevvekslet med Ministeriet for offentlige Arbejder om Sagen, „at dette Ministerium har anmodet Generaldirektionen for Statsbanerne om at gøre de paagældende Institutioners Bestyrere bekendte med Detailprojektet for den omhandlede Strækning af Boulevardbanen, naar dette er udarbejdet.

Ministeriet for offentlige Arbejder har dernæst henstillet, at der til sin Tid ved Besigtigelsesforretningen vedrørende Boulevardbaneanlægget gives Møde for de vedkommende Institutioner, i hvilken Anledning man har anmodet nævnte Ministerium om at ville foranledige, at Bestyrerne for disse indvarsles til at give Møde ved nævnte Forretning.“

5. Det mineralogiske Museum.

a. Forslag om Dekoration af Museets Forhal og Trappeanlæg.

Fra Museets Bestyrer, Professor Dr. phil. N. V. Ussing modtog Konsistorium under 6te November 1907 en saalydende Henvendelse:

„Undertegnede tillader sig herved at henstille til det høje Konsistorium, om der ikke kunde træffes Foranstaltninger til en kunstnerisk Udsmykning af den for Offentligheden bestemte Forhal og Trappe i Mineralogisk Museum med Benyttelse af det Udkast, som i 1896 udførtes af Figurmaler Oscar Matthiesen.

Dette Ønskes Forhistorie og Motivering er i Korthed følgende:

Museumsbygningen opførtes i 1889—92 af Professor H. J. Holm; Hovedindgangen fører ind til en Forhal og Granittrappe-Opgang, som i arkitektonisk Henseende er af sjælden Skønhed trods sine ret beskedne, men efter Bygningens Størrelse afpassede Dimensioner. Den er imidlertid for saa vidt ufærdig, som den henstaar i hvidt Puds.

Fra Arkitektens Side er der lagt særlig Vægt paa, at Forhal og Trappe kunde egne sig til Udsmykning ved *Malerkunst*; Vægge og Lofter er derfor holdt som glatte Murflader, helt uden Fremspring eller Forsiringer af nogen Art.

Man maatte imidlertid af flere Grunde nære Betænkelighed ved at foreslaa en Udsmykning straks efter Opførelsen. En saadan vilde kunne lægge Hindringer i Vejen for en delvis Benyttelse af Trappeopgangen til Udstilling af større Sten, og det kunde ikke ventes, at denne Opstilling straks kunde ske i endelig Form. Murfugtigheden og Gasbelysningen fremkaldte ligeledes Betænkeligheder.

Disse Forhold, som talte for Sagens Udsættelse, er nu efterhaanden faldne bort; Opstillingen af Sten maa betragtes som færdig, idet alle brugbare Pladser paa Trappeopgangen er benyttede, og der er i Sommer indlagt elektrisk Lys.

Med Hensyn til Sagens Ønskelighed i Almindelighed maa følgende anføres: En kunstnerisk Udsmykning af passende Dele af et offentligt Museum maa utvivlsom anses som et stort Gode. Den betydelige Omhu, som er anvendt paa sligt i mange, baade inden- og udenlandske Museer, paaskønnes i højeste Grad af de Besøgende og tør vistnok regnes som et fortrinligt Middel til at skaffe Almenheden kunstnerisk Nydelse. I et mineralogisk Museum kommer hertil, at en malet Dekoration kan blive et Bindeled mellem Museets

Indhold og den store Natur, hvorfra hint er hentet, og hvis manglende Væsen er saa ufuldstændig repræsenteret i det danske Sletteland; Dekorationerne vil, udført efter egnede Motiver, kunne danne en Indledning til Museumsbesøget, hvorved Udbyttet af dette forøges.

Det maa fremhæves, at det i mineralogisk Museum udelukkende er Forhal og Trappe, for hvis Vedkommende der kan være Tale om kunstnerisk Udsmykning. En saadan vilde ikke være paa sin Plads i selve Udstillingsalene, hvor Montreindholdets mangfoldige Detailler lægger Beslag paa Interessen, og den er ogsaa praktisk umulig her paa Grund af de fritliggende Jærnbjælker i Loftet og de Skab-opfyldte Vægge. Derimod vil den være paa sin Plads i Forhal og Trappe, der som ovenfor nævnt ogsaa fra først af er bestemt dertil.

Med Hensyn til Figurmaler Oscar Matthiesens Udkast til Dekorationen maa følgende fremhæves.

Udkastets Tilblivelse skyldes en af Kunstakademiet paa Foranledning af Mineralogisk Museums Bygmester i 1895 udsat Opgave; den løstes under nøje Hensyntagen til Museets Karakter og Rumforhold af nævnte Kunstner paa en baade original og overmaade smuk Maade. Ikke mindst er den Maade, hvorpaa talrige geologiske Motiver her er tagne i Kunstens Tjeneste, yderst tiltalende, og den er væsentlig forskellig fra og overgaar, hvad jeg har set i Udlandet af Forsøg i den Retning. Udkastet synes mig som Helhed beundringsværdigt baade ved sin Skønhed og ved sin Løsning af den specielle Opgave at byde en Indledning til Bekendtskabet med Museets Indhold.

Udkastet er for Tiden ophængt i Mineralogisk Museum; et Eksemplar af Kunstnerens i 1896 trykte Beskrivelse er vedlagt denne Indstilling. Det kan nævnes, at Tegningerne har været udstillede mange Steder, og indbragt Kunstneren megen Anerkendelse. Med Hensyn til en eventuel Udførelse maa det nævnes, at Malerierne tænkes udførte al fresco, endvidere, at de opstillede Sten saa vel som praktiske Hensyn vil gøre enkelte Reduktioner og Ændringer i Detaillerne hensigtsmæssige.

Endelig maa det fremhæves, at Figurmaler Matthiesens, med Statens Understøttelse foretagne Rejse og Studier maa antages i ganske særlig Grad at sætte ham i Stand til ogsaa i teknisk Henseende paa den bedst mulige Maade at løse Opgaven, og at han vedblivende interesserer sig varmt derfor.

I Henhold til ovenstaaende tillader jeg mig paa det bedste at anbefale Forslaget om en malerisk Udsmykning af Museets Forhal og Trappe til det høje Konsistorium og at henstille, at dette eventuelt søger Ministeriets Bemyndigelse til at fremskaffe Overslag fra Hr. Oscar Matthiesen over den Sum, han mener at kunne udføre Arbejdet for."

Figurmaler Oscar Matthiesens anførte, i 1896 trykte Beskrivelse af Udkastet var saalydende:

U d s m y k n i n g a f M i n e r a l o g i s k M u s æ u m s F o r h a l o g T r a p p e .

I de foreliggende Udkast til Udsmykningen af mineralogisk Musæums Forstuer og Trappegang har jeg haft Musæets I n d h o l d for Øje, idet jeg i Dekorationen har søgt at levendegøre Jordens Udviklingshistorie, som vi kende den gennem Geologien. Almindeligvis vilde det ikke være tilraadeligt

at give Forstuer og Trappegange en rigere Udsmykning end den, som maatte blive Bygningens Hovedrum til Del. I foreliggende Tilfælde har jeg dog troet, at den modsatte Betragtning mulig kunde være rigtigere, idet man gennem Udsmykningen af Forstuerne kunde vække Sansen for det rige Indhold, som findes i Samlingens mange smaa Mineralier og uanselige Forsteninger. Paa Gulve, Vægge og i Lofter har jeg derfor søgt i Mosaikker, i dekorative Billeder, symbolske Figurer og Ornamentter at danne en Helhed, i hvilken hver Enkelthed henpeger paa vor Klodes Sammensætning og Udvikling.

I Stueetagens Forstue findes saaledes i de to Kuglehvælvninger fremstillet Jordens Fødsel og Afkøling. I den ene ses Jorden ifølge Taagehypotesen blive udslynget af Solens glødende Taagemasse. I den anden svæver den frigjorte Klode, hvis Overflade endnu er glødende, omgivet af mægtige Skytag.

Gulvet — som tænkes udført i Mosaik — fremstiller et Gennemsnit af Jorden efter at dennes Overflade er størknet. I Midten ses de alkaliske Stoffer krystalliserede; uden om denne Kærne en grødet Masse, der begrænses af de vulkanske Ildsøer og de af Syrer og Salte smaragdgrønne Vande, som indsluttes af krystallinske Gange; yderst i Cirklen ses den faste Masse, som danner Klodens afkølede Overflade.

Betragte vi nu Vægfladerne, da dannes disse af de geologiske Lag i historisk Rækkefølge. Underst den azoiske Periode røde Gneis, de grønne Skifre, Graniten og de andre ikke forsteningsførende Lag. Paa det Baand, som adskiller Væggen fra Loftet, findes en Frise forestillende de første kendte Forsteninger fra den kambrisk-siluriske Periode, nemlig Trilobiten, som øverst afsluttes med en Bord af Orthoceratiter, saaledes som vi finde dem forstenede i mange af vore gamle Fliser. Paa Loftets Tøndehvælvninger findes fremstillet i symbolske Figurer de fire Kræfter, som have mest Betydning for Jordens Forandring gennem Tiderne, nemlig: Ilden, Havet, Regnen og Isen. Friserne, som indramme disse Feldter, fremstille de første Planteforsteninger, forskellige Bregnearter, som vi kende dem fra Skifer og Kullagene. Borderne om disse ere dannede af forskellige smaa Forsteninger samt af ensartede krystallinske Gange, der skyde sig op som forstenede Floder gennem Jordens Lag; det er smeltede Masser fra Jordens Indre. Om Loftlysningens Granitkant slynge de sig som et Ornament og ere ejendommelige ved deres brudte symmetriske Parallelisme.

Buen, som fører ind til Trappeopgangen, er smykket med en voksende Koral og kantet med et Ornament af smaa Fiske, der som en Stime staar om den og betragte den.

Trappevæggene dannes atter af de pladeformede Lag, der her som ved en Forkastning danne Hældningsvinkler mod den vandrette Linie. I disse Lag, som begynde med den devoniske Periode, skulde egentlig i Dekorationen mange smaa Dyr og Planter indflettes, der som ledende Forsteninger egne sig til at vise Vej i Lagrækken og angive Tiden for de forskellige Dannelser. Men da Udkastene ere temmelig smaa til at vise disse Forsteninger, der ganske skal gaa ind i Tonen af de forsteningsførende Lag, hvori de høre hjemme, har jeg udeladt dem.

Jeg skal dog nævne, hvilke disse Forsteninger maatte være. I den nederste Skifer og Kalk skulle være Koraller og Fiske.

Karbonformationens Kalk, Sandsten og Kullag skulle isprænges med Salamandre og Padder, Bregner og Guldsmede, Spøgelses og vandrende Blade.

I den permiske Tids Lag fortsættes Vegetationen, og Firben og krokodilleagtige Dyr maa vises i Forsteningerne.

Triastidens brogede Lerarter faa større Krybdyr og Nautiler, navnlig Amoniter i Mængde.

I Juratiden kommer Vættelysene, de smukke Søliljer, Søpindsvin, Tandfugle og Flyveøgler.

I Kridttiden, som skælnes karakteristisk ved de sorte Flintærækker i det hvide Kridt, opstaar de frie Amoniter.

I Tertiærtiden med sine bleggule Kalke begynde Pattedyrenes Knogler at skinne frem, Forsteninger af Løvtræer og Konkylier; og endelig i den kvar-tære Tid, hvor Isen danner Lag mellem Ler og Sand, finde vi det første Spor af Mennesket: Stenredskaberne.

Det Baand, som afslutter disse Trappegange, og som adskiller Stue-etagen fra første Sals Etage, er dekoreret med en Frise af Amoniter, som udstrække deres Fangearme, to og to adskilte ved Orthoceratiter.

I den øvre Etage ere de store Vægflader fyldte med Billeder, hvortil Motiverne ere valgte med særlig Henblik paa Mineralogien og Geologien, som de vise sig for os i Livet over Jordens Overflade. Billederne paa Trappens Vægflader forestille paa den ene Side artesiske Petroleumsboringer, og paa den anden Side, som ikke er synlig paa Tegningen, et Bjærgværk i Virksomhed. Disse Billeder indrammes af Søliljer paa Guldgrund og Pentakriner, saaledes som man har fundet dem i Petroleumsskifre. Disse Dekorationer fortsætte sig op i det krydshvælvede Loft og samle sig om Loftsruden, der bør udføres i Glasmaleri med Blyindfatninger.

Træde vi nu op i den store Forstue, da ere alle de arkitektoniske Former smykkede med skønne Stenarter. Vægfladernes Billeder paa Siderne af Hovedindgangen til den mineralogiske Samling forestille: til venstre Colorado-flodens store Cañon, til højre Møens Klint; og Billedet over Døren en springende Geyser fra Yellowstonedalen i Rocky Mountains. Pilastrener ere Lapis Lazuli og lyserødt Marmor med Bacer af Marmor og Malakit, og Kapitæler af forstenede Søliljer; røde Agater skille Buerne foroven. Gulvet er en udfoldet Sølilje, og den afsluttende Frise foroven er et Ornament af Søliljer. Kompositionen i Kuplen forestiller Lyset, som driver Mørket paa Flugt. Dette Billede afgrænses foroven af et symbolsk Ornament. Glasset i Kuppelhvelvingens Vindue bør være gult.

Endelig findes i Loftet over den Trappe, som er Opgang fra Musæets Gaard til Stueetagens Forstue, et Billede, som forestiller Tiden, der udjævner alt.

Decorationen tænkes udført al-fresco med delvis polerede Steder i Fremstillingen af Stenarterne, som skal indramme Figurbillederne.

Under 25de November s. A. anmodede Konsistorium Professorerne Carl Jul. Salomonsen, N. V. Ussing og H. Scharling om sammen med Rektor og Referendarius consistorii at træde sammen i et Udvalg for nærmere at undersøge Sagen, og under 4de Januar 1908 udtalte det saaledes nedsatte Udvalg i Indstilling til Konsistorium, at det efter Forhandling med Museumsbygningens Arkitekt, Professor H. J. Holm, der fuldtud sluttede sig til Ønsket om Udførelsen af den foreslaaede Dekoration ved Figurmaler Oscar Matthiesen,

paa det bedste maatte anbefale Professor Ussings Forslag om Dekorationen, dog at man forbeholdt sig, naar Sagen skulde bringes til Udførelse, at forhandle med Kunstneren om eventuelle mindre Ændringer.

I Henhold til Indstilling fra Konsistorium af 11te Januar 1908 bemyndigede Ministeriet under 22de s. M. Konsistorium til at indhente Overslag over Udgifterne ved den kunstneriske Udsmykning af den for Offentligheden bestemte Forhal og Trappe i Museet med Benyttelse af Figurmaler Oscar Matthiesens Udkast.

Efter Konsistoriums Anmodning indsendte derefter det under 25de November 1907 nedsatte Udvalg under 14de April 1908 et Tilbud fra Figurmaler Oscar Matthiesen af 23de Marts s. A., idet Udvalget samtidig varmt anbefalede, at Planen blev bragt til Udførelse, og at der til dette Øjemed søgtes en Bevilling til Figurmaler Oscar Matthiesen paa Finansloven for 1909—10 af 12,667 Kr. som første Del af en treaarig Bevilling paa ialt 38,000 Kr.

Figurmaler Oscar Matthiesens Overslag af 23de Marts 1908 var saalydende:

„Efter at have modtaget Deres behagelige Skrivelse af 26de Januar 1908, hvori De paa Udvalgets Vegne beder mig sende et Overslag over Omkostningerne ved Dekoreringen af mineralogisk Museums Forhaller og Trappe, saaledes som mine Tegninger fra 1896 vise, har jeg herved den Ære at meddele følgende:

Den hele Dekoration, som findes beskrevet i den lille trykte Beskrivelse, som er Udvalget bekendt, tænkes jo udført al-fresco — i det friske Murpuds. — Efter Samraad med Professor Hans Holm, Museets Bygmester, og min Fresco-Murer har jeg undersøgt Mørtlen, Murpudsen, som dækker Forhallernes og Trappens Vægge, og fundet denne saa god, at det efter mit Skøn ikke er nødvendigt at afhugge alt til Bunden og paaføre helt nyt Puds. Med Instrumenter, som jeg kan lade forfærdige, kan man fjerne Finpudsen og derefter udligne Huller i den tilbageblevne Grovpuds. Under Arbejdet kan da Finpudsen paaføres, som betinger al-fresco Malingen. Ved denne Fremgangsmaade vil der kunne spares flere Tusinde Kroner.

Efter Overslag fra Hr. Murmester Lytthans-Petersen kan Murerarbejdet da udføres for 6,000 Kr.

Det hele Arbejde vil jeg antagelig kunne udføre i tre Aar. Heraf vil det første Aar medgaa til Tegningen af Kartonerne til det store Kuppelbillede, „Lyset og Mørket“, der er ca. 36 Alen langt, fyldt med over-legemstore Figurer. (Til Sammenligning vil jeg anføre, at mit store „Rytterbillede“, med de badende Officerer var 14½ Alen langt). Det næste Aar vil Kuppelbilledet kunne udføres al-fresco — samt hele den øverste Forhal med Fremstillingen af Stenarter paa Vægge, Pilastre og Søjler, samt de over Dørene tænkte Billeder af Landskaber, der have særlig Interesse for Geologien.

Det tredje Aar vil Trappens to store Vægbilleder, „Petroleumsboringer“ og „et Bjærgværk“ samt Trappevæggene og Forhallen med de symbolske Figurer i nederste Etage kunne udføres.

Jeg regner med, at unge Elever, som ønske Uddannelse i det monumentale Maleri og al-fresco-Tekniken, gerne ville deltage i Arbejdet som mine Medhjælpere, saaledes at jeg paa den Maade faar en forholdsvis billig Arbejds-kraft til Hjælp ved Udførelsen af den store Opgave. Derimod kommer jeg

til at foretage et Par Studierejser for Vægbilledernes Skyld, og maa regne med store Udgifter til Modelhold.

Jeg tror da at holde mig indenfor meget rimelige Grænser, naar jeg tilbyder at udføre Arbejdet — indbefattet alle Udgifter — for en Sum af 38,000 Kr.)*“

Over Sagen indhentede Konsistorium en Erklæring af 15de September 1908 fra Universitetets Kvæstor, der blandt andet udtalte følgende:

„Angaaende Sagens formelle Side skal jeg ærbødigst tillade mig at tilraade, at det til den ovennævnte Plans Gennemførelse fornødne Beløb, som det formodes i alt 38,000 Kr., søges tilvejebragt i Fortsættelse af den Fremgangsmaade, som Lovgivningsmagten har fulgt i Lov af 14de April 1905 om Opførelse af en Tilbygning til Universitetsbiblioteket. Dette nærmere saaledes, at det her omhandlede Forslag til Udsmykning af det Mineralogiske Museums Forhal og Trappe medoptages paa et eventuelt Forslag til Lov om Byggearbejder i det hele ved Universitetet, saaledes at Udgifterne udredes af Universitetets Afløsningssum for dets Kongetiende og, for saa vidt det fornødne Beløb af denne Afløsningssum endnu ikke er indkommen, midlertidigt udbetales af Kommunitetet, mod at dette, efterhaanden som Universitetets tilbageværende Afløsningssum indkommer, faar det udlagte Beløb erstattet — efter Kursværdi, saafremt Erstatningen erlægges i Tiendebankens Obligationer — med 4 pCt. Renter p. a. fra Udbetalingsdagen til Tilbagebetalingsdagen. At den samlede Bevilling, 38,000 Kr., administrativt er tænkt fordelt paa 3 Aar, vil kunne forklares i Bemærkningerne til det eventuelle Lovforslag.

Ligesom Udgiften til Universitetets mineralogiske Museums Bygning i sin Tid blev udredet af Universitetets Midler ifølge særlig Lov om Byggeforetager for Universitetet af 1ste April 1888, er i det foranstaaende Udgiften til Dekoration af denne Bygning foreslaaet optaget paa et særligt Lovforslag i Modsætning til den af Udvalget fremsatte Tanke om at søge Beløbet bevilget paa Finanslov, som fordelt paa 3 Finansaar, en Fremgangsmaade, som jeg maa anse for mindre heldig, naar der ses hen til de foreliggende Omstændigheder, og navnlig, at der nu, ogsaa bortset fra det her ommeldte Dekorationsarbejde, bliver at andrage om en ny særlig Lov om Byggeforetager for Universitetet.“

Efter at Ministeriet under 7de August 1909 havde henledt Opmærksomheden paa, at det endnu ikke havde modtaget det Overslag, til hvis Fremskaffelse det under 22de Januar 1908 havde meddelt Bemyndigelse, udtalte Konsistorium under 24de September 1909, at det, saaledes som Forholdene havde udviklet sig, idet der hidtil ikke havde kunnet findes Udveje for en Række nødvendige Foranstaltninger for Undervisningen — saaledes særlig Laboratorier for forskellige Fakulteter —, formente, at denne Sag, der vilde medføre en Udgift af 38,000 Kr., foreløbig burde stilles i Bero.

b. Forhøjelse af Medhjælpssummen.

Paa Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 1. d., Den samlede Lønningssum, forhøjet med 900 Kr. til manuel Assistance ved Undervisningen i det mineralogisk-geognostiske Museum og ved Sammen-

*) Senere Paategning af Hr. Oscar Matthiesen: „Herunder indbefattet fornævnte Beløb til Murerarbejdet.“

stillingen af det Undervisningsmateriale, som uddeles til Skoler, jfr. Rigsdagst. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1235—38. Bevillingen blev givet efter Andragende fra Museets Bestyrer, Professor Ussing af 4de Maj 1909 og var anbefalet af *Fakultetet, Kvæstor og Konsistorium* i Skrivelser henholdsvis af 21de Maj og 22de og 24de Juni s. A.

Professor Ussings Andragende af 4de Maj 1909 var saalydende:

„Under Henvisning til nedenstaaende Redegørelse tillader jeg mig herved at ansøge om en Forhøjelse af Mineralogisk Museums Medhjælpssum med 900 Kr. aarlig til manuel Assistance dels ved Sammenstillingen af geologisk Undervisningsmateriale til Skoler, dels ved Forelæsninger og Øvelser.

Hvad der har nødvendiggjort denne Ansøgnings Fremkomst, er dels de stigende Ønsker fra Skoler og andre Undervisningsanstalter om Museets Bistand ved Tilvejebringelsen af brugbart geologisk Undervisningsmateriale, dels de sidste Aars Forøgelse af Kravene til Undervisningen paa Museet saavel af Polyteknikere som af dem, der forbereder sig til Lærergerning. I begge Henseender er Geologiens Indførelse som Skolefag en væsentlig medvirkende Grund til Trangen til forøget Arbejdskraft.

Med Hensyn til *Sammenstillingen af Undervisningsmateriale til Skoler* maa det fremhæves, at Museet fra gammel Tid paa Begæring har paataget sig saadanne Arbejder gratis. Større Omfang har denne Virksomhed dog kun haft i de sidste 14 Aar; fra 1895 til Dato er der ialt udleveret 160 Undervisnings-samlinger af noget varierende Indhold og Størrelse (60 indtil 170 Stykker i hver). Af disse 160 var 8 Supplemeneter til tidligere uddelte Samlinger, og det hele Antal er fordelt paa 13 Landbrugsskoler, 15 Folkehøjskoler, 14 Gymnasier, 41 Mellem- og Realskoler, 51 Folkeskoler, 10 Seminarier og 16 andre Undervisningsanstalter. I den senere Tid har Indholdet kun for en mindre Del kunnet tages af det tilfældige Dubletmateriale i Museet og tilvejebringes væsentlig ved Indsamlinger paa Undervisningsekskursionerne og de videnskabelige Rejser. Der medgaar til Sammenstillingen og Etiketteringen et ikke helt ringe Arbejde, som bestrides af Museets Funktionærer, altsaa de to Inspektører for Museets to Afdelinger og den for Medhjælpssummen, som for Tiden er 900 Kr., lønnede Medhjælper. Men da der er fuldt ud Brug for disses Arbejde til Museets egne Samlingers Ordning og Opstilling og til hele den øvrige Museums virksomhed med Bytteforbindelser, Nummerering og Katalogisering o. s. v., hvilke Arbejder forøges med Museets Vækst, er det blevet stedse vanskeligere at imødekomme Skolerne. Og efter at nu Geologien er indført som selvstændigt Fag i de højere Skoler, og nogen Undervisning i Danmarks Jordbundsforhold medtages i en Mængde Folkeskoler, er Forholdene forværrede saaledes, at Antallet af Begæringerne fra Skolerne langt overstiger, hvad der paa nogen Maade har kunnet overkommes, saa at Museet i stor Udstrækning har maattet erklære sig foreløbig ude af Stand til at skaffe det ønskede.

Det er da særdeles ønskeligt, om denne Side af Museets Virksomhed kunde udvides. Afgivelsen af disse Samlinger bør dog formentlig begrænses saaledes, at Museet ikke faar særlige Udgifter til Tilvejebringelsen af Stykkerne, men at der kun afgives forhaandenværende Dubletter i Forbindelse med hvad der kan indsamles i dette Øjemed paa de Rejser, som foretages for Undervisningens eller Videnskabens Skyld. Men selv med denne Begrænsning vil det være muligt at udvide Virksomheden ganske betydeligt, naar der

kan skaffes Museet noget mere Medhjælp til Sammenstillingen og Etiketteringen.

Man kunde mulig tænke sig Udgiften til Assistance i det her omhandlede Øjemed dækket af de Undervisningsanstalter, som modtager Samlingerne, gennem en Godtgørelse for hver saadan. Men netop da det ikke drejer sig om Udgifter til Stykkernes Erhvervelse, men om Ordningsarbejder indenfor Museet, hvis Omfang delvis afhænger af Skolerne uvedkommende Omstændigheder saasom Dubletsamlingernes Ordning og Opbevaringsmaade og de Forandringer, der sker heri ved Museets Vækst eller Byggeforetagender, forekommer det mig ubetinget heldigst, at den omtalte forholdsvis ringe Udgift afholdes af det offentlige. Her kan ogsaa fremhæves, at Museet jævnlig modtager Stykker af Interesse som Gave fra eller gennem Lærerne, især ved Skolerne paa Landet.

Med Hensyn til *den manuelle Assistance ved Undervisningen* maa følgende fremhæves. De geologiske Forelæsninger og Eksaminatorier kræver til hver Undervisningstime et stort Apparat af Kort, Vægttavler, Mineraler og Forsteninger, hvis Fremtagning og Sætten paa Plads medfører et dagligt Arbejde paa omkring en Time; hertil kommer Lysbilledforevisningerne, som anvendes i stor Udstrækning, efter at Museet i 1901 er blevet forsynet med et fortrinligt Lysbilledapparat og der efterhaanden er tilvejebragt en betydelig Samling geologiske Undervisningsbilleder. Ved Laboratorieøvelserne til Mineralbestemmelse o. s. v. kræves ligeledes stadigt manuelt Arbejde til at holde Øvelsessamlinger og Redskaber i Orden. Til Assistance ved disse forskellige Arbejder skulde efter den nugældende Ordning have den under den polytekniske Lærestanstalt ansatte Hjælpedocent i Mineralogi, ved hvis Ansættelse i 1904 en tidligere Undervisningsassistent-Lønning (600 Kr.) bortfaldt, og som er forpligtet til ved Siden af sit planmæssige Undervisningsarbejde at assistere Professoren. Hjælpedocentens Arbejde er imidlertid langt stærkere end forudsat bleven beslaglagt af det stadig voksende Undervisningsarbejde for Polyteknikerne; det paahviler ham at holde det mineralogiske og krystallografiske Kursus for Fabrikingeniører, at vejlede Polyteknikerne under deres Gennemgang af Studiesamlingerne og at holde en Del af de geologiske Eksaminatorier; ved disse sidste har i de senere Aar Eleverne maattet deles i tre Hold, hvoraf Hjælpedocenten har de to, og der er endda Udsigt til yderligere Forøgelse af hans Undervisningstimer. Samtidig er Undervisningsarbejdet for Professor mineralogiæ blevet større med den med Geologiens Indførelse som Skolefag følgende Forøgelse af de Geologi-studerendes Antal blandt Lærerkandidaterne, endvidere derved, at der er indført et krystallografisk Kursus for Fysikere. Følgen af disse forskellige Forhold er bleven, at jeg mere og mere har savnet manuel Hjælp ved Forelæsninger og Øvelser; endvidere at forskellige Vedligeholdelsesarbejder ved Studiesamlingerne har maattet udskydes paa Grund af manglende Arbejdskraft, hvad der i Længden vil volde betydelige Ulemper.

Den forøgede Medhjælp, som behøves i begge de nævnte Øjemed, vil sandsynligvis kunne faas ved Hjælp af en yngre Studerende med ca. 3 Timers daglig Arbejdstid, og Honorarbeløbet er derfor foreslaaet sat til 900 Kr. aarlig. Da Arbejdet er af manuel Art, maa det sidestilles med det, der lønnes af den nuværende Medhjælpssum. Jeg tillader mig derfor i Henhold til ovenstaaende at ansøge det høje Ministerium om, at Museets Medhjælpssum

maa blive forhøjet med 900 Kr. aarlig til manuel Assistance ved Undervisningen i Museet og ved Sammenstillingen af det Undervisningsmateriale, som uddeles til Skoler.“

I Kvæstors ovennævnte Skrivelse af 22de Juni 1909 var blandt andet meddelt følgende Oplysninger:

„Medens der tidligere til Medhjælp for Bestyreren af Museet bevilgedes 696 Kr. aarlig, blev dette Beløb ved Lønningslov af 12te April 1892 forhøjet til 900 Kr. aarlig, jfr. Rigsdagstid. 1891—92, Tillæg B. Sp. 1530. I de siden da forløbne 17 Aar er der ikke sket nogen Forhøjelse af Medhjælpssummen. Derimod er Medhjælpsforholdene iøvrigt ændrede, idet den ved Lønningsloven bevilgede Assistance, nemlig 1 fast Assistent med aarlig Lønning 1,104 Kr. og til Budløn 204 Kr. aarlig, er forøget saaledes, at der ved Museet i Stedet derfor er ansat 2 Inspektører med aarlig Lønning 2,400 Kr. hver og en Fyrbøder, som tillige er Bud, med aarlig Lønning 1,000 Kr., jfr. Rigsdagstid. 1892—93, Tillæg A. Sp. 959—60, 1895—96, Tillæg A. Sp. 987—94 og 1906—07, Tillæg A. Sp. 1133—34. I denne Henseende maa det dog bemærkes, at Spørgsmaalet om den fornødne Medhjælp for Museet ved Behandlingen af Forslaget til Lønningsloven blev udsat til nærmere Overvejelse, naar Institutet var flyttet ind i den nye Bygning, jfr. Rigsdagstid. 1891—92, Tillæg B. Sp. 1529—30.“ Jfr. Aarb. 1892—93 S. 65, 1895—96 S. 74—79 og 1906—07 S. 800—04.

c. *Andre Sager.*

Ved Skrivelse af 9de Februar 1910 bifaldt Ministeriet efter Indstilling fra Museets Bestyrer og Konsistorium, at der af Universitetets Udgiftspost 10., Forskellige løbende og ekstraordinære Udgifter, for Finansaaret 1909—10 blev udredet et Beløb af 20 Kr. som Erstatning til Fyrbøder og Portner ved Museet Hans Jensen for Udgifter til Lægehjælp af en Benskade, som han havde paadraget sig i August 1902 under sit Arbejde i Museet.

6. Universitetets kemiske Laboratorium.

a. *Forhøjelse af Bevillingerne til Indførelse af videregaende Undervisning ved Laboratoriet.*

(Jfr. Aarb. 1907—08 S. 179, 1908—09 S. 558—67.)

Ved Tillægsbevillingen for 1909—10 blev der paa Universitetets Udgiftspost 3. e., Universitetets kemiske Laboratorium, bevilget ekstraordinært 3,500 Kr. som Tillæg til de paa Finansloven for 1908—09 og 1909—10 givne Bevillinger paa ialt 17,673 Kr., jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 2711—12. Bevillingen blev givet efter Andragende af 19de Oktober 1909 fra Laboratoriets Bestyrer, Professor Dr. phil. E. Biilmann, anbefalet af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet og Konsistorium ved Skrivelser henholdsvis af 18de og 26de Oktober 1909.

Professor Biilmanns Andragende af 19de Oktober 1909 var saalydende:

„Herved tillader undertegnede Bestyrer for Universitetets kemiske Laboratorium sig at ansøge om en Tillægsbevilling til Laboratoriet i indværende Finansaar, idet det har vist sig, at Udgiften til de i Laboratoriet udførte Forandringer, hvormed dette gøres skikket til at optage den videre-

gaaende Undervisning i organisk Kemi, har været større end beregnet i det Overslag, jeg fremkom med for to Aar siden.

En Del af Merudgiften havde jeg ventet at kunne dække ved Hjælp af Laboratoriets ordinære Tilskud; men dette har nu vist sig ugørligt, dels fordi Forhøjelsen af Tilskudet opnaaedes et Aar senere end paaregnet, og dels fordi det store Elevantal og de stadig meget høje Priser, især paa Brændsel, Apparater og Haandværkerarbejde, gør Driftsudgifterne større end den Gang tænkt. Normalsummen kan da, selv med dens nuværende, forhøjede Størrelse, kun — og tilmed næppe — forslaa til Afholdelsen af de normale, løbende Udgifter. Hertil kommer, at de polytekniske Studerende i Øjeblikket uden særligt Vederlag deltager de i videregaaende Øvelser i Laboratoriet, samt at Immatrikulationen ved Universitetet iaar viser, at Laboratoriet maa være udrustet til at modtage et ualmindelig stort Antal medicinske Studerende i det kommende Foraar.

Skønt en Del af de anførte Forhold nærmest vilde motivere en Ansøgning om en Forhøjelse af Normalsummen, mener jeg ikke at burde fremkomme med en Anmodning herom, før end jeg bedre end nu kan have Kendskab til Fornødenhederne i et normalt Driftsaar. Jeg tillader mig derfor at ansøge om, at de i Øjeblikket til de anførte dels allerede afholdte, dels umiddelbart forestaaende Udgifter fornødne Midler til Laboratoriets Udstyrelse og Undervisningens uforstyrrede Gang ydes Laboratoriet gennem en Tillægsbevilling paa indtil 3,500 Kr. mod behørig Redegørelse ved Regnskabsaarets Slutning, idet en specificeret Angivelse af Anvendelsen ifølge Sagens Natur ikke kan gives nu.“

b. Bevilling til Anskaffelse af fast Inventar til Laboratoriet.

Ved Finansloven for 1910—11 blev der paa Universitetets Udgiftspost 3. e. bevilget ekstraordinært 2,000 Kr. til Anskaffelse af fast Inventar til Laboratoriet, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1257—58. Bevillingen blev givet efter Andragende fra Laboratoriets Bestyrer, Professor Biilmann af 15de Maj 1909, anbefalet af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet under 18de s. M. og af Kvæstor og Konsistorium henholdsvis under 24de og 25de Juni 1909.

Professor Biilmanns Andragende af 15de Maj 1909 var saalydende: „Herved tillader jeg mig at ansøge om Midler til Anskaffelse af forskellige Instrumenter, Apparater og faste Inventariegenstande, som ikke har været indbefattede i den Ansøgning, der har foranlediget de ekstraordinære Tilskud til Laboratoriet ved Finanslovene for 1908—09 og 1909—10. Den nævnte Ansøgning var jeg nødsaget til at fremkomme med umiddelbart efter min Ansættelse som Laboratoriets Bestyrer, og jeg lod den derfor kun omfatte de mest nødvendige Anskaffelser og Installationer, som skulde gøre det muligt at begynde den ønskede videregaaende Laboratorieundervisning, som allerede i snart et Aar har været optaget for enkelte Universitetsstuderendes Vedkommende, og som fra det kommende Efteraarsemester af ogsaa vil omfatte et meget betydeligt Antal polytekniske Studerende. Ved nærværende Andragende tillader jeg mig at ansøge om Bevilling af Midler til Afhjælpning af en Del af de Mangler, som jeg har erfaret i de $1\frac{3}{4}$ Aar, hvori jeg nu som Laboratoriets Bestyrer har haft Lejlighed til at lære Laboratoriet nøje at kende.

Under Henvisning til vedlagte Specifikation over de ønskede Anskaffelser tillader jeg mig at fremsætte følgende Oplysninger og Begrundelse til Støtte for Ansøgningen.

Laboratoriet har en ret stor Instrumentsamling; men denne stammer væsentlig fra ældre Tid og indeholder kun meget faa nyere Instrumenter, og den største Del af de ældre, der findes, er uden synderlig Værdi, idet de er forældede. Laboratoriet mangler ganske næsten alle de almindelige Apparater, som bruges ved saadanne nøjagtige elektriske Maalinger, der i vor Tid har saa stor Betydning ved mangfoldige kemiske Arbejder. Ligeledes føles daglig Manglen af paalidelige Thermometre. Hvad der haves heraf er ganske ubrugeligt til almindelige Bestemmelser af Kogepunkter, Smeltepunkter o. l., og Laboratoriet har tilmed ikke Normalthermometer til Justering af de forhaanden værende mindre gode Thermometre. Af analytiske Vægte findes paa Laboratoriet kun 1, som er virkelig god, og denne er anskaffet i Løbet af de sidste Aar. Alle de andre er enten ældre Vægte, der trænger til at erstattes af nyere, eller det er tarveligere Vægte, kun gode nok til Begyndernes Øvelser, men ikke som de bør være, naar de skal bruges til nøjagtige kvantitative Undersøgelser. Endvidere tiltrænges i høj Grad et godt Mikroskop, hvormed der kan udføres saadanne Krystalundersøgelser, som har væsentlig Betydning for Identifikationen af kemiske Forbindelser. Hertil kommer endelig Savnet af nogle Thermostater (med tilhørende Motorer), visse almindelige Redskaber til Brug ved elektriske Maalinger og endelig Ønskeligheden af et bekvemt Kalorimeter, som kan gøre det muligt at knytte kalorimetriske Maalinger til de syntetiske Arbejder, der udføres i Laboratoriet. Anskaffelsen af de her anførte Instrumenter vil, som vedlagte Specifikation (Post A.) viser, medføre en Udgift paa 4,023 Kr. 00 Øre.

Under Post B. i samme Bilag er anført nogle andre Apparater, der ikke som de ovenfor omtalte er Maaleinstrumenter o. l., men derimod stærkt tiltrængte tekniske Hjælpemidler ved det daglige Arbejde i Laboratoriet. Det er hovedsagelig Apparater, som skal muliggøre Anvendelsen af høje Temperaturer eller af meget lave Tryk ved de kemiske Arbejder, eller det er rent mekaniske Hjælpemidler af forskellig Art. Anskaffelsen af de i Specifikationen angivne Apparater af denne Art vil medføre en Udgift paa 3,315 Kr. 00 Øre.

Endelig tiltrænges Anskaffelse af visse faste Inventariegenstande (Borde, Reoler, Skabe o. l.), som vil udvide Arbejdspladsen paa forskellige Maader og skaffe gunstigere Betingelser end de forhaandenværende for Apparaters og Instrumenters Opstilling og Anvendelse. Udgiften til disse Forbedringer anslaaes (Post C.) til 2,000 Kr. 00 Øre.

Det fremgaar formentlig af den her givne Fremstilling af Tilstanden, at Laboratoriet savner en hel Del af de almindeligste Hjælpemidler. Derved hæmmes Universitetets kemiske Laboratorium paa en meget uheldig Maade i sin Virksomhed baade som Undervisningsanstalt og som videnskabelig Institution, og der sættes i mange Tilfælde altfor snævre Grænser for de Opgaver, hvorpaa de Studerende saavel som de ved Laboratoriet virkende Kemikere kan arbejde. Jeg tillader mig derfor at ansøge om, at der som ekstraordinært Tilskud til Universitetets kemiske Laboratorium til Anskaffelse af forskellige Instrumenter, Apparater og Inventariegenstande bevilges en Sum paa 9,338 Kr. 00 Øre, nemlig

til Instrumenter	4,023 Kr. 00 Øre
- andre Apparater	3,315 — 00 —
- fast Inventar	2,000 — 00 —
	9,338 Kr. 00 Øre.“

Om den øvrige Del af det søgte Beløb blev der ikke af Ministeriet stillet Forslag paa Finanslovsforslaget for 1910—11.

c. *Andre Sager.*

I Anledning af en fra Rektoren for Universitetet i Strassburg i Marts 1910 modtaget Advarsel mod nogle professionelle Platintyve, der i den nærmest foregaaende Tid havde begaaet Tyverier i München, Königsberg, Heidelberg, Zürich og Strassburg, indberettede Laboratoriets Bestyrer, Professor Billmann under 19de Marts 1910 til Konsistorium, at han s. D. havde anbragt Hovedparten af Laboratoriets Beholdning af ædelt Metal, til Værdi paa det nuværende Tidspunkt af ca. 25,000 Kr., i en Boks i et herværende Pengeinstitut, og anmodede om Konsistoriums Billigelse af denne Opbevaringsmaade. Under 2den Maj 1910 meddelte Konsistorium den ønskede Billigelse.

7. Det astronomiske Observatorium.

a. *2-aarig Bevilling til foreløbig Indrettelse af et Regne- og Maalebureau paa Observatoriet.*

Ved Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 1. d., Den samlede Lønningssum, forhøjet med 2,640 Kr. som 1ste Del af en 2-aarig Bevilling paa ialt 5,280 Kr., nemlig til Medhjælp ved videnskabelig Beregning ved Observatoriet 1,200 Kr., og til Medhjælp for Observatoriet ved Reduktion af Observationer og Udmaaling af fotografiske Plader 1,440 Kr., jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1239—42. Bevillingen blev givet efter Andragende af 24de Juni 1909 fra Prof. astronomiæ Strømgren, anbefalet af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet og Kvæstor i Skrivelser af henholdsvis 26de og 29de Juni s. A. og af Konsistorium i Skrivelse af 1ste Juli s. A.

I Professor Strømgrens Andragende af 24de Juni 1909 var bl. a. udtalt følgende:

Som Medlem af den af Ministeriet nedsatte Observatoriekommission havde Professor Strømgren i Løbet af 1907—09 anstillet indgaaende Undersøgelser over den bedste Form for Udvidelse af den danske Astronomis nuværende stærkt begrænsede Hjælpemidler. Resultatet af disse Undersøgelser — i Hovedsagen skriftlige og mundtlige Forhandlinger med et større Antal udenlandske Astronomer — havde han i Korthed sammenfattet i en Skrivelse, der gennem de af Ministeriet udnævnte Universitetsdelegerede og gennem Konsistoriet samtidig med denne Ansøgning var oversendt til Ministeriet. Som et af Hovedpunkterne i denne Skrivelse betragtede han det Punkt, der behandler Indrettelsen af et Regne- og Maalebureau ved det gamle Universitetsobservatorium. Med Hensyn til Sagens

principielle Side henviste han derfor til den i ovennævnte Skrivelse givne Motivering og ganske særlig til det deri citerede Brev fra Professor Kapteyn i Groningen, der med Hensyn til vedrørende Spørgsmaal uden Tvivl er en af vor Tids allerførste Autoriteter. Da en definitiv Løsning af Observatorispørgsmaalet i dets Helhed endnu ikke forelaa, søgte han ved nærværende Ansøgning en foreløbig Anordning for det nuværende Universitetsobservatoriums Vedkommende.

Med Hensyn til det specielle, nu foreliggende Krav anførte han følgende to Hovedpunkter:

1) For Udførelsen af videnskabelige Beregninger er det for Observatoriet nødvendigt at kunne disponere over i det mindste en matematisk og astronomisk tilstrækkelig foruddannet Beregner, der i Observatoriets Tjeneste kan udelukkende beskæftige sig med dette Slags Arbejde uden at forstyrres af Arbejde ved den almindelige Assistenttjeneste. Som en særlig Grund til paa det nuværende Tidspunkt at søge Bevilling til Ansættelse af en Beregner anførte han endvidere, at han ved den astro-fotografiske Kongres i Paris i April 1909 paa Københavns Observatoriums Vegne havde overtaget Beregningen af Planeten Eros' Bevægelse.

2) Til Reduktion af Observationer og Udmaaling af fotografiske Plader trængtes der paa Observatoriet i høj Grad til Assistance. Den Hjælp, som her er Tale om, er imidlertid af en hel anden Art end den forud nævnte. De Maalinger og Reduktioner, Aflæsning af Kronografstrimler o. lign., som følger med Arbejdet paa Observatoriet, kan for en stor Del udføres af Personer, der ikke er faguddannede, om end visse, mere elementære Kundskaber maa forudsættes.

I sin anførte Skrivelse af 26de Juni 1909 havde Fakultetet fremhævet den store Betydning, det har for Danmark, at Observatoriet paa nogenlunde gunstige Vilkaar kan deltage i det internationale Arbejde i Astronomiens Tjeneste, og anbefalet Andragendet paa det bedste.

I Kvæstors Skrivelse af 29de Juni 1909 var bl. a. udtalt følgende:

»Naar Professor astronomiæ betegner den samlede søgte Bevilling som bestemt til foreløbig Indrettelse af et Regne- og Maalebureau paa Observatoriet, er dette at forstaa saaledes, at Professoren selv, Observator og Observatorieassistenten maa opfattes som de givne Medlemmer af dette Bureau, om hvis Hjælp til videnskabelig Beregning og til ikke videnskabeligt Arbejde der da her alene er Tale. Ved »Indrettelse af et Regne- og Maalebureau« er nærmest givet et Udtryk for den Omdannelse af Arbejdsforholdene, som man ønsker indført ogsaa paa vort Universitets Observatorium. Det foreløbige i hele den søgte Bevilling maa nærmere forstaas derhen, at Trangen til denne uforandret vil vedblive ved Universitetets astronomiske Observatorium, hvorledes end Observatoriesagen i Fremtiden maatte blive ordnet af Lovgivningsmagten, men at denne samme Bevilling vil kunne tænkes i Fremtiden at kræve en Forhøjelse, dersom nemlig Ordningen af Observatoriesagen skulde føre til en forøget Byrde for Universitetets Observatorium i Henseende til den i den nu søgte Bevilling omhandlede Medhjælp.

For saa vidt denne Bevilling indbefatter 1,200 Kr. aarlig til Assistance ved videnskabelig Beregning, maa det bemærkes, at en Bevilling af saadan Art, altsaa til i det mindste én, matematisk og astronomisk foruddannet Beregner, havde maattet ønskes, selv om det ikke ved den astro-fotografiske

Kongres i Paris i April 1909 var bleven vedtaget at give Observatoriet ved Københavns Universitet det Tillidshverv at forudberegne den i 1898 opdagede Planet Eros' Bevægelse, inden den i Aaret 1931 kommer i særlig gunstig Opposition, saaledes som det i Andragendet udførligt er forklaret.

*b. Indretning af det paa Observatoriets Grund liggende
Havehus til Benyttelse ved Undervisningen.*

Ved Finansloven for 1910—11 blev der paa Universitetets Udgiftspost 9. a. 2. bevilget 1,900 Kr. til Indretning til Benyttelse ved den astronomiske Universitets-Undervisning af det paa Observatoriets Grund liggende Havehus, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1283—84. Bevillingen blev givet efter Andragende af 3die September 1908 fra Prof. astronomiæ Strømgren, anbefalet af Universitetets Kvæstor under 25de Jan. 1909 og af Konsistorium under 26de s. M.

Professor Strømgren ansøgte i sit ovennævnte Andragende af 3die September 1908 om, at det paa Observatoriets Grund liggende, tidligere til meteorologiske Formaal benyttede Havehus maatte blive forsynet med Midler til Opvarmning og overhovedet sat saaledes i Stand, at det kunde benyttes til den astronomiske Universitets-Undervisning. Til Begrundelse af denne Ansøgning anførte han, at det er en nødvendig Betingelse for, at den astronomiske Undervisning skal kunne bibringe Tilhørerne en levende astronomisk Kundskab, at den drives paa selve Observatoriet, hvor der er Adgang til Kort, Stjerneglober, Instrumenter, astronomisk Litteratur, og hvor der, sidst men ikke mindst, findes Mulighed for Demonstrationer paa Stjernehimlen. Han havde derfor lige fra Begyndelsen af sin Virksomhed som Lærer ved Universitetet holdt sine Forelæsninger i Observatoriebygningen, dog ikke paa selve Observatoriet, hvor Rumforholdene ikke tillod en saadan Anvendelse, men i et af de til Professorboligen hørende Værelser. Hermed kunde der imidlertid ikke fortsættes, og han havde anset det for sin Pligt at søge Undervisningsforholdene ordnede paa en anden og definitiv Maade. Som Bevis for, at der ikke i Observatoriet selv fandtes Plads til et Undervisningslokale, anførte han sluttelig, at Bibliotek og Læseværelse allerede for flere Aar siden var blevet anbragt i Observatorens Embedsbolig.

I Kvæstors anførte Erklæring af 25de Januar 1909, hvormed fulgte et af den kgl. Bygningsinspektør, Arkitekt M. Borch, afgivet Overslag, var oplyst, at den paagældende Bygning i sin Tid var opført af Videnskabernes Selskab, bestemt til magnetisk Observatorium, men i 1895 af dette Selskab var overdraget til Observatoriet, jfr. Aarb. 1895—96 S. 84.

*c. Ordning af Bevillingerne til den aarlige Drift af Tidssignalet
paa Silopakhusets Gavl i Frihavnen.*

(Jfr. Aarb. 1908—09 S. 574).

Som det i Aarbog 1908—09 S. 574—78 er forklaret, blev der paa Finansloven for 1909—10 under Universitetets Udgiftspost 3. f., Det astronomiske Observatorium, bevilget 800 Kr. til Driften af et Tidssignal i Frihavnen. Da Tidssignalet fra Nikolaj Taarn den Gang forudsattes bevaret, var der ikke til den nævnte Finanslov stillet Forslag om Bortfald af de til dettes

Drift under Observatoriets Konto bevilgede 400 Kr. Under Henvisning til, at Signalet paa Grund af Taarnets Restaurering var nedlagt, blev der imidlertid paa Forslaget til Finansloven for 1910—11 stillet Forslag om Nedsættelse af Observatoriets Konto med dette Beløb. Derimod blev de under Universitetets samlede Lønningssum hidtil bevilgede 600 Kr. for Forretninger ved Tidssignalet paa Nikolaj Taarn bibeholdte til eventuel Anvendelse ved Tidssignalet i Frihavnen, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1257—58.

I Skrivelse af 7de Okt. 1909 fremsatte Professor astronomiæ Strømgren Forslag til Fordeling af saavel de under den samlede Lønningssum bevilgede 600 Kr. som de under Observatoriets Konto bevilgede 800 Kr. Dette Forslag indsendtes 12te s. M. af Universitetets Kvæstor til Ministeriet, der 25de s. M. bifaldt det. Herefter udbetales de under den samlede Lønningssum bevilgede 600 Kr. ligesom hidtil — se Aarvog 1908—09 S. 577 — med 450 Kr. til Observator og 150 Kr. til Firmaet Hassel og Teudt, medens der af det paa Observatoriets Konto bevilgede Beløb udbetales:

Til den ordinære Vedligeholdelse	150 Kr.
For Tilsyn med den telegrafiske Forbindelse imellem Silopakhusets Gavl og Observatoriet	150 —
Til Anskaffelse af nye Apparater eller Dele af Apparater	150 —
Til Leje af den elektriske Ledning imellem Tele- grafstationen og Silopakhuset	70 —
	520 Kr.

Da der saaledes af det bevilgede Beløb 800 Kr. kun var Anvendelse for 520 Kr., udtalte Ministeriet i sin ovennævnte Skrivelse af 25de Okt. 1909, at det var sindet ved Ændringsforslag til 2den Behandling af Finanslovforslaget 1910—11 at søge Observatoriets Konto nedsat med 280 Kr. Som det nedenfor S. 1059—60 er forklaret, blev den endelige Ordning imidlertid den, at disse 280 Kr. overgik til Anvendelse til Observatoriets almindelige Fornødenheder.

— Som meddelt i Aarvog 1908—09 l. c. blev det ved Tillægsbevillingsloven for 1908—09 tilladt, at de for det nævnte Finansaar givne Bevillinger til Tidssignalet paa Nikolaj Taarn delvis kunde anvendes til Driften af Tidssignalet i Frihavnen. Det herefter til Raadighed værende Beløb slog imidlertid ikke til, hvorfor Ministeriet under 25de Okt. 1909 bifaldt, at et til Telegrafvæsenet for telegrafisk Forbindelse mellem Observatoriet og Frihavnen i Tiden fra Oprettelsen af Tidssignalet i Frihavnen indtil Iste April 1909 udbetalt Beløb 64 Kr. 17 Øre afholdtes af det under Universitetets Udgiftspost 3. f. for Finansaaret 1909—10 uanvendte Beløb 680 Kr., hvoraf 400 Kr. til Tidssignalet paa Nikolaj Taarn og 280 Kr. til Tidssignalet i Frihavnen, mod fornøden Forklaring i Regnskabsoversigten.

d. Ny Overenskomst med Aktieselskabet »Dansk Normal Tid«.

(Jfr. Aarvog 1898—99 S. 70—71).

Da Overenskomsten mellem Observatoriet og Aktieselskabet »Dansk Normal Tid« udløb med Aaret 1909, udbad Professor astronomiæ Strøm-

gren sig en Udtalelse fra Aktieselskabet om, hvorvidt Overenskomsten ønskedes fortsat. Efter at have faaet Svar herpaa tilstillede han Universitetskvæsturen en saalydende Skrivelse af 25de Novbr. 1909 til Ministeriet:

»Ved Skrivelse af 25de Maj 1899 bifaldt det høje Ministerium Forslag til en Kontrakt mellem Universitetets astronomiske Observatorium og Aktieselskabet »Dansk Normal Tid«, dog saaledes, at det Vederlag, der skal erlægges af Aktieselskabet, indbetales til Universitetskvæsturen til Raadighed for Professor astronomiæ. Den ovennævnte Kontrakt, hvorved Observatoriet mod et aarligt Vederlag af 1,000 Kr. paatog sig at stille og regulere et af Aktieselskabet paa Observatoriet opstillet Normal Ur, saaledes at det til enhver Tid angiver Dansk Normal Tid, udløber med indeværende Aar 1909. Under de Forhandlinger, der i den Anledning har fundet Sted mellem Aktieselskabet og undertegnede Professor astronomiæ, har Aktieselskabet gjort gældende, at det er ude af Stand til fremtidig at betale en Afgift af 1,000 Kr. aarlig, hvorimod det har erklæret sig villig til at forny Overenskomsten paa 5 Aar med en aarlig Afgift af 700 Kr. samt saaledes, at Overenskomsten fra begge Sider kan opsiges med et halvt Aars Varsel til en 1ste Jan., dog tidligst til den 1ste Jan. 1915, og skal bortfalde i Tilfælde af Selskabets Opløsning.

Denne Overenskomst, hvortil Forslag vedlægges, mener jeg at maatte anbefale til det høje Ministeriums Approbation navnlig under Hensyn til, at det fuldstændige Bortfald af den aarlige Afgift fra Aktieselskabet paa 1,000 Kr. vilde medføre en Nedgang af Observatoriets Indtægter, som absolut maatte opvejes ved en tilsvarende Forhøjelse af Universitetets Tilskud.

Selv den Nedgang paa 300 Kr., som den foreslaaede Overenskomst vil medføre, vil Observatoriet være ude af Stand til at bære.

En Forhøjelse af Tilskudet i denne Anledning vil imidlertid kunne undgaas, saafremt det Beløb af 280 Kr., hvormed Ministeriet efter Skrivelse af 25de Okt. 1909 (Journal Nr. 203/07) er sindet at søge det under Universitetets Udgiftspost 3. f. til et Tidssignal i Frihavnen bevilgede Beløb, 800 Kr., nedsat, kan tillades anvendt til Observatoriets almindelige Fornødenheder. Jeg tillader mig derfor at anholde om, at Ministeriet i Stedet for den ovennævnte Nedsættelse af Universitetets Udgiftspost 3. f. med 280 Kr. af det til Tidssignalet i Frihavnen bevilgede Beløb, vil søge Hjemmel for, at det til Observatoriets almindelige Fornødenheder hidtil bevilgede Beløb fremtidig forhøjes med disse 280 Kr.

Ligeledes beder jeg under Hensyn til den allerede fra 1ste Jan. 1910 indtrædende Nedsættelse af Aktieselskabets Afgift om Tilladelse til af det for indeværende Aar uanvendte Beløb til Tidssignalet at anvende 75 Kr. til Observatoriets almindelige Fornødenheder.

Kvæstor indsendte 29de Novbr. 1909 Sagen til Konsistorium, der i Overensstemmelse med Kvæstors Forslag under 3die Decbr. 1909 indstillede til Ministeriet:

1. at det af Professor astronomiæ, Dr. phil. E. Strømgren indsendte Forslag til en Overenskomst mellem Universitetets astronomiske Observatorium og Aktieselskabet »Dansk Normal Tid« approberes, dog saaledes, at det Vederlag, der skal erlægges af Aktieselskabet, indbetales til Universitetskvæsturen til Raadighed for Professor astronomiæ;

2. at Ministeriet ved Ændringsforslag til Forslaget til Finanslov for

1910—11 vil søge optaget en saalydende Anmærkning under Teksten til Universitetets Udgiftspost 3. f., Det astronomiske Observatorium, 2,857 Kr. 44 Øre: Af dette Beløb er 520 Kr. bestemt til Driften af et Tidssignal i Frihavnen;

3. at Ministeriet vil bifalde, at der af det under Universitetets Udgiftspost 3. f. for indeværende Finansaar uanvendte Beløb, 680 Kr., hvoraf 400 Kr. til Tidssignalet paa Nicolaj Taarn og 280 Kr. til Tidssignalet i Frihavnen, anvendes indtil 75 Kr. til Observatoriets almindelige Fornødenheder mod fornøden Forklaring i Regnskabsoversigten.

Ministeriet bifaldt 28de Jan. 1910 Punkt 1 og Punkt 3 i Konsistoriums Indstilling, hvorhos det tilføjede, at Ministeriet efter Modtagelsen af Konsistoriums Skrivelse har tilbagetaget det af Ministeriet til Finanslovens 2den Behandling*) stillede Ændringsforslag om Nedsættelse af Universitetets Udgiftspost 3. f. med 280 Kr., og at man er sindet i Stedet herfor ved Ændringsforslag til Finanslovens 3die Behandling at søge nævnte Konto forhøjet med 20 Kr.

I Overensstemmelse hermed blev Observatoriets Annuum til dets almindelige Fornødenheder forhøjet med 300 Kr. paa Finansloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. B. Sp. 951—52.

Overenskomsten af 6te April 1910 mellem Observatoriet og Aktieselskabet »Dansk Normal Tid« er saalydende:

»I Fortsættelse af den mellem Universitetets astronomiske Observatorium paa den ene Side og Aktieselskabet »Dansk Normal-Tid« paa den anden Side i 1899 oprettede, indtil Udgangen af indeværende Aar gældende Overenskomst**) angaaende det astronomiske Observatoriums Regulering af et paa Observatoriet opstillet Normal-Ur er under Dags Dato mellem de ovenanførte Kontrahenter oprettet følgende ny

Overenskomst.

Det af Aktieselskabet »Dansk Normal-Tid« paa Observatoriet opstillede Normal-Ur, der ved Aktieselskabets Foranstaltning holdes i Forbindelse med Selskabets Central for elektriske Normal-Ure, vedligeholdes som hidtil af Selskabet for dettes egen Regning.

Observatoriet forpligter sig til stadig at stille og regulere dette Ur, saaledes at det til enhver Tid angiver dansk Normal-Tid.

Som Vederlag for dette Arbejde og Besvær betaler Aktieselskabet fra 1ste Jan. 1910 at regne en aarlig Afgift til Observatoriet paa 700 — Syv Hundrede Kroner. Betalingen erlægges kvartalsvis forud, første Gang den 1ste Jan. 1910.

Denne Overenskomst er fra begge Parters Side uopsigelig i 5 Aar fra 1ste Jan. 1910 at regne, hvorefter Opsigelse altsaa tidligst kan finde Sted til 1ste Jan. 1915. Opsigelsesfristen fra begge Sider er et halvt Aar. Efter den 1ste Januar 1915 kan Kontrakten, ligeledes med en Opsigelsesfrist paa et halvt Aar, opsiges til enhver efterfølgende 1ste Jan.

Skulde Aktieselskabet »Dansk Normal-Tid« opløses, bortfalder Overenskomsten samtidig med Nedtagelsen af Uret paa Observatoriet; af den forud erlagte Kvartalsafgift kan Selskabet dog intet forlange tilbagebetalt.

*) Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg B. Sp. 779—80.

**) Aarb. 1898—99 S. 70—71.

e. Andre Sager.

Ved Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 9. a. 1., Vedligeholdelsesudgifter, forhøjet med 300 Kr., idet den tidligere Vedligeholdessum for Observatoriet, 900 Kr., havde vist sig at være for ringe, hvortil kom, at det paa Observatoriets Grund byggede Havehus, jfr. ovenfor S. 1057, fremtidig vilde indgaa under Vedligeholdelsen, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1281—82.

— Ved Skrivelse af 17de Maj 1910 bifaldt Ministeriet efter Konsistoriums Indstilling af 9de s. M. (Professor astronomiæ Strømgrens Skrivelse af 26de Marts 1910 og Kvæstors Erklæring af 3die Maj 1910), at der paa forventet Tillægsbevilling for Finansaaret 1910—11 afholdtes et Beløb af 592 Kr. under Universitetets Udgiftspost 9. a. 1., Vedligeholdelsesudgifter, til Istandsættelse af Indhegningen af den af Københavns Kommune til Universitetets astronomiske Observatorium udlejede Skrænt ved Østervoldgade. Jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 2977—78.

Da den mellem Københavns Magistrat og Observatoriet under 23de og 24de Marts 1877 oprettede, den 9de April s. A. tinglæste Lejekontrakt om Skrænten ikke er aftrykt under det i Aarbogen 1876—77 S. 101—04 givne Referat om Lejemaalets Oprettelse, meddeles den her:

»Københavns Magistrat giver herved sit Samtykke til, at det astronomiske Observatorium lader indhegne og beplante den ved hosheftede Maalebrev af 21de Marts 1877 nærmere bestemte, med Matr.-Nr. 164 i Nørrevold Kvarter betegnede Grund fra Observatoriet ned imod Østervoldgade paa følgende Betingelser:

1. At Kørebanen til Observatoriet ikke afspærres.
2. At Observatoriet for den ommeldte Grund betaler en aarlig Lejeafgift af 2 Kr.
3. At dette Lejemaal kan hæves fra Magistratens Side med 3 Maaneders Varsel.

Lejemaalet tager sin Begyndelse den 1ste April 1877. Afgiften betales for 1 Aar ad Gangen inden 1ste Oktober i det paagældende Aar.

Magistratens Underskrift.

Undertegnede erkender herved det astronomiske Observatoriums Forpligtelse til at opfylde de ovennævnte Betingelser for det givne Samtykke til at indhegne og beplante Matr.-Nr. 164 i Nørrevold Kvarter.

Professor astronomiæ Underskrift.

— I Foraaret 1910 blev der af Den danske Gradmaaling for dens egne Midler udenfor Observatoriet bygget en Pille med et derover rejst lille Træskur til Beskyttelse af et Passageinstrument med tilhørende elektrisk Materiel. Til denne Foranstaltning, der af Gradmaalingen blev foretaget af Hensyn til Udførelsen af nogle Længdebestemmelser til Gradmaalingens Hovedtriangulationspunkter, indhentede den gennem Professor astronomiæ Tilsladelse fra Konsistorium, der under 3die Maj 1910 anmodede den kgl. Bygningsinspektør om efter Samraad med Professor astronomiæ at angive, hvorledes Bygningens Ydre helst burde være.

8. Det statistiske Laboratorium.

a. *Forhøjelse af Laboratoriets Annuum.*

(Jfr. Aarb. 1891—92 S. 875—76, 1900—01 S. 787—89, 1904—05 S. 90, 1906—07 S. 805—06).

Ved Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 3. m., Det statistiske Laboratorium, forhøjet med 300 Kr., fra 2,600 Kr. til 2,900 Kr., jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1259—62. Bevillingen blev givet efter Andragende af 4de Juni 1909 fra Professor H. Westergaard paa de statsvidenskabelige Professorers Vegne, anbefalet af det rets- og statsvidenskabelige Fakultet, Kvæstor og Konsistorium ved Skrivelser henholdsvis af 7de, 22de og 24de Juni 1909.

Professor Westergaards Andragende af 4de Juni 1909 var saalydende:

»Paa Professor W. Scharlings og egne Vegne tillader jeg mig at andrage om, at der paa Finanslovforslaget maa blive optaget en Forøgelse af Bevillingen til Universitetets statistiske Laboratorium med 300 Kr. aarlig.

Til Støtte for dette Andragende skal det anføres, at Laboratoriet i stadig voksende Grad benyttes til Undervisningsformaal, samtidig med, at de Studerende mere og mere gøre Brug af Laboratoriets Læseværelse og Bogsamling.

Naar det hidtil nogenlunde er lykkedes at tilfredsstille de Krav, der stilles til Bogsamlingen fra de Studerendes Side, maa det tilskrives den Omstændighed, at Laboratoriet i den senere Tid har modtaget betydelige Boggaver fra Privatpersoner, deriblandt en stor Del Bøger efterladte af afdøde Professor N. C. Frederiksen og Direktør Valdemar Frederiksen, men vi have desuden maattet anvende den allerstørste Del af den Sum af 1,200 Kr., der staar os til Raadighed ud over Assistentens Honorar, til Anskaffelse af nogle af de vigtigste Værker og Tidsskrifter i den stærkt voksende og vidt forgrenede statsvidenskabelige Litteratur. Men dette har medført, at der, naar de nødvendige Udgifter til Skrivematerialier, Renholdelse osv. ere blevne afholdte, slet intet er blevet tilovers til Løsningen af den vigtige Opgave, som ved Laboratoriets Oprettelse stilledes, nemlig Udførelse af statistiske Undersøgelser. I den første Aarrække efter Laboratoriets Oprettelse lykkedes det os at gennemføre adskillige saadanne Undersøgelser, men i den sidste Tid har dette til vor Beklagelse været umuligt.

Naar det jævnlig i de afvigte Aar har været overordentlig vanskeligt at faa Pengene til at slaa til, skyldes det fornemmelig den Omstændighed, at det har været nødvendigt at lade en betydelig Mængde Bøger indbinde for at gøre dem tilgængelige for de Studerende. Dette vil ogsaa være Tilfældet i den nærmeste Fremtid. Det er derfor af særlig Betydning for Laboratoriet at faa den ovennævnte Forøgelse af Bevillingen i det kommende Aar; men det vil formentlig fremgaa af det foregaaende, at det for Laboratoriets fortsatte Arbejde i de statsvidenskabelige Fags Tjeneste vil være overordentlig vigtigt ogsaa i senere Aar at kunne gøre Regning paa en saadan Sum«.

b. *Andragende om foraget Aabningstid.*

Fra Bestyrelsen for »Socialøkonomisk Samfund« modtog Konsistorium i Juni 1910 et Andragende om, at Laboratoriet, der daglig er aabent Kl. 9—3,

ogsaa maatte blive holdt aabent om Eftermiddagen og Aftenen, f. Eks. til Kl. 7 eller 8, da forholdsvist mange Studenter og saa godt som alle Kandidater ved Kontorarbejde er hindret i at benytte Laboratoriet i den hidtidige Aabningstid.

Under 2den Juli s. A. meddelte Konsistorium den anførte Bestyrelse, at dens Ønske under de forhaandenværende Forhold ikke vilde kunne imødekommes.

9. Det psykofysiske Laboratorium.

Forhøjelse af Laboratoriets Annuum.

(Jfr. Aarb. 1892—93 S. 15—19).

Ved Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 3. o., Det psykofysiske Laboratorium, forhøjet med 400 Kr., fra 600 Kr. til 1,000 Kr., jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1261—62. Bevillingen blev givet efter Andragende af 25. Maj 1909 fra Laboratoriets Bestyrer, Docent Dr. phil. Alfr. Lehmann, anbefalet af det filosofiske Fakultet, Kvæstor og Konsistorium ved Skrivelser af henholdsvis 7de, 24de og 26de Juni 1909, idet Konsistorium dog med Hensyn til Ønsket om Tilladelse til Overskrivelse af Kontoen for Finansaaret 1909—10 under 26de Juni 1910 havde tilskrevet Dr. Lehmann, at der derom maatte indsendes særligt Andragende, der imidlertid ikke blev indsendt.

Dr. Lehmanns Andragende af 25de Maj 1909 var saalydende:

»Undertegnede Dr. Alfr. Lehmann, Bestyrer af Universitetets psykofysiske Laboratorium, tillader sig herved at andrage det høje Ministerium om, at Laboratoriets Annuum paa Finansloven for 1910—11 maa søges forhøjet med 400 Kr., samt at det for indeværende Finansaar maa blive mig tilladt at overskride den givne Bevilling med 200 Kr.

Til Støtte for dette Andragende kan jeg anføre, at det ligefrem er mig umuligt at holde Arbejdet i Laboratoriet gaaende for det Beløb af 600 Kr., som hidtil er mig tilstaaet til Afholdelse af alle Udgifter. For det første er Priserne paa alle Instrumenter, Kemikalier etc. i de senere Aar stegne med 10—15 pCt., og dernæst er den psykofysiske Literatur vokset saaledes i Omfang, at det Haandbibliotek, som nødvendigvis maa være knyttet til Laboratoriet, kræver en stadig voksende Del af Pengemidlerne til Anskaffelse af Bøger. Af mine indsendte Regnskaber vil det ses, at Udgifterne for Finansaaret 1906—07 androg 993,08 Kr. og for Aaret 1907—08 744,24 Kr.; de paagældende Overskridelser blev dækkede af en velhavende Privatmand, til hvem jeg klagede min Nød. Da det imidlertid var mig ubehageligt saaledes vedblivende at trække Veksler paa en Vens Velvillie, bragte jeg i Aaret 1908—09 Udgifterne ned til 616,78 Kr., hvilket kun blev muligt derved, at der slet ingen Bøger anskaffedes, hvorved de Tidsskrifter og Aarsoversigter, som maa findes i Biblioteket, altsaa ere blevne ukomplette. For at disse Huller nu ikke skal vokse, hvorved Bogsamlingen vil miste en stor Del af sin Værdi og Brugbarhed, tillader jeg mig at andrage om, at Bevillingen for indeværende Aar maa overskrides med 200 Kr., og at der for Fremtiden maa blive tilstaaet Laboratoriet et Beløb af ialt 1,000 Kr., hvoraf 200 Kr. tænkes anvendt til Anskaffelse af Bøger og Resten til Laboratoriets normale Drift.

10. Det filologisk-historiske Laboratorium.

(Jfr. Aarb. 1895—96 S. 88—93, 1896—97 S. 551—54, 1897—98 S. 700—01, 1900—01 S. 962).

Under 26de Oktbr. 1909 modtog Konsistorium fra Laboratoriets Forstander, Professor Dr. J. L. Heiberg, et Andragende fra 39 af de Studerende, der til Stadighed benyttede Laboratoriet, om forøget Aabningstid for Laboratoriet, nemlig saaledes at Laboratoriet ønskedes tilgængeligt paa alle Aarets Hverdage, fra regnet en Maanedes Sommerferie, 9de Juli—9de Aug., og at den daglige Aabningstid Kl. 9—8 forlængedes til Kl. 9 Aften. Prof. Heiberg anbefalede i Skrivelse af s. D. i Overensstemmelse med Laboratoriets Lærerraad paa det varmeste, at man saavidt muligt efterkom Andragernes Ønske, og udtalte videre: »Medens Aabningstiden ikke synes at kunne forlænges til Kl. 9 uden at lægge Rengøringen Hindringer i Vejen, tillader jeg mig at foreslaa, at Laboratoriet, i det mindste forsøgsvis, f. Eks. foreløbig i 2 Aar, holdes aabent alle Hverdage undtagen i de højere Almenskolers Jule- og Sommerferier«.

Under 30te Novbr. 1909 meddelte Konsistorium i Skrivelse til Prof. Heiberg, at »Laboratoriet paa Grund af Lokalernes Renholdelse ikke vil kunne holdes aabent længere end til Kl. 8 Aften (om Lørdagen til Kl. 4), samt at Konsistorium har vedtaget, at Laboratoriet ligesom hidtil holdes lukket i Universitetets Juleferie fra 23de December til 6te Januar, i Universitetets Paaskeferie fra Onsdag før til Tirsdag efter Paaske, i Universitetets Pinseferie fra Lørdag før til Tirsdag efter Pinse, alle de nævnte Dage medregnede, samt endvidere følgende Dage: Hans Majestæt Kongens Fødselsdag, den Dag, Universitetets Aarsfest holdes, og Grundlovsdag. Derimod holdes Laboratoriet aabent Fastelavnsmandag og om Sommeren kun lukket i samme Tid, som Sommerferien falder for de højere Almenskoler«.

11. Det geografiske Laboratorium.

Ved Skrivelse af 10de April 1910 indberettede Professor emer. Dr. phil. Løffler til Konsistorium, at han som Følge af den Forstyrrelse, det nye Varmeapparats Indlæggelse i Laboratoriet i Sommeren 1909 havde forvoldt, først kort i Forvejen havde kunnet afslutte sit Arbejde med Ordningen af Laboratoriets Samlinger og med Indkøb for Finansaaret 1909—10. Derimod var endnu ikke alle de indkøbte Bøger indgaaede og indregistrerede, og da han antog, at dette Arbejde maatte paahvile ham, der desuden havde grundlagt hele Samlingen, erklærede han sig til villig til at tilse denne, indtil en ny Professor i Geografi var udnævnt, dog saaledes, at Laboratoriets Annum for 1910—11 helt blev overladt denne til Disposition. Efter at Konsistorium under 5te Maj s. A. havde tilstillet det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet Prof. Løfflers Skrivelse til videre Foranstaltning, overdrog dette under 11te s. M. Prof. Løffler Bestyrelsen af det geografiske Laboratorium, indtil en ny Professor i Geografi var udnævnt.

12. Det matematiske Laboratorium.

(Jfr. Aarb. 1906—07 S. 768—70, 1907—08 S. 180).

Under 20de April 1910 modtog Konsistorium fra de matematiske Professorer, Dr. phil. Niels Nielsen og Dr. phil. Poul Heegaard, følgende Henvendelse:

»Undertegnede Professorer i Mathematik tillader os herved at henvende os til Konsistorium med Ansøgning om, at de Lokaler, der bliver ledige ved det hygiejniske Laboratoriums Flytning til Ny Vestergade, maa blive overladt Universitetets matematiske Laboratorium til Benyttelse.

Vi skal til Motivering af dette vort Andragende oplyse følgende:

Da Universitetets matematiske Laboratorium for tre Aar siden oprettedes, var det Universitetet ganske umuligt at skaffe Laboratorielokaler, og man nødsagedes derfor til midlertidig at anbringe det i et lille Tagkammer, som den polytekniske Lærestalts Direktør velvilligst stillede til Universitetets Raadighed, indtil der blev Mulighed for at tilvejebringe brugbare Lokaler paa Universitetets Grund, om muligt i selve Universitetsbygningen eller i dens umiddelbare Nærhed.

Den nuværende Ordning maa betegnes som i enhver Henseende utilfredsstillende og uheldig. Det nævnte Tagværse er saa lille, at det just kan rumme en Tavle, en Reol, et Skab (til geometriske Modeller) og et Skrivebord med Stol; end ikke til Laboratoriets Arbejdsbord med tilhørende Stole har man kunnet skaffe Plads, men har været nødsaget til at anbringe disse Møbler i Laboratoriet uvedkommende Lokaler! Følgen af denne Pladsmangel er, at det er ganske umuligt at gøre Brug af Laboratoriet til Undervisning. Dets Oprettelse maa derfor under de nuværende Forhold kaldes nytteløs i pædagogisk Henseende, og det vil, saa længe de nuværende Forhold vedvarer, ikke kunne faa fjerneste Betydning for den matematiske Undervisning.

Hertil kommer en Mængde alvorlige Ulemper af anden Art: Det har under de nuværende Forhold, da Laboratoriet er anbragt paa en ret afsides Plads i et fremmed Institut, vist sig ganske umuligt at gennemføre den Kontrol, som er nødvendig for at opretholde god Orden i Laboratoriet, at hindre Uvedkommendes Indtrængen i Lokalerne samt Fjernelse eller Beskadigelse af Bøgerne, o. s. v.

Af alle disse Grunde er det af stor Betydning for Universitetets Matematikundervisning snarest muligt at komme bort fra den nuværende Tilstand. Hertil viser der sig nu en fortrinlig Lejlighed. Ved det hygiejniske Laboratoriums Flytning til Ny-Vestergade bliver nogle Lokaler ledige, som i høj Grad egner sig for det matematiske Laboratorium: Bibliotek og Model-samling vil kunne finde Plads i de to Værelser i Stueetagen, medens Undervisningssal og Kontorlokale kan indrettes paa 1ste Sal, og det tilhørende Loft kan benyttes til Brændsels-Oplag.

Den hele Foranstaltning vilde foreløbig ingen Nybevilling kræve, og der vil sikkert ikke i en nærmere Fremtid paany tilbyde sig en saa fortrinlig Lejlighed til uden nævneværdig Udgift at skaffe Universitetet et godt beliggende og tilfredsstillende matematisk Laboratorium.

Vi tillader os altsaa i Henhold til ovenstaaende meget indtrængende at ansøge Konsistorium om at ville stille de ved Flytningen af det hygi-

ejniske Laboratorium ledigblivende Lokaler til Raadighed for det matematiske Laboratorium«.

Ved Skrivelse af 12te Maj s. A. meddelte de matematiske Professorer, at de havde bragt i Erfaring, at Professor zoologiæ H. Jungersen havde haft til Hensigt at andrage om at faa de samme Lokaler overladt til zoologisk Museums Studiesamling, og udtalte videre: »Under Hensyn til de vanskelige Forhold, under hvilke det matematiske Laboratorium befinder sig, har Professor Jungersen imidlertid erklæret sig villig til ikke sammen med os at ansøge under Forudsætning af, at den eventuelle Installation af det matematiske Laboratorium saa vidt muligt bevarede alle Vand- og Gasrør, Vandafløb o. s. v. saaledes, at Lokalerne uden større Bekostning vilde kunne gaa over til zoologisk Museum (Studiesamlingen), naar det matematiske Laboratorium senere skulde kunne faa bedre Lokaler andet Steds«.

Ved Skrivelse af 7de Juni 1910 bifaldt Konsistorium, at de anførte Lokaler efter det hygiejniske Laboratoriums Flytning indtil videre overlodes til Benyttelse af Universitetets matematiske Laboratorium, dog saaledes, at de i Lokalerne værende Vand- og Gasrør, Vandafløb o. s. v. bevaredes af Hensyn til en anden senere Benyttelse, naar det matematiske Laboratorium maatte kunne faa bedre Lokaler andetsteds.

13. Oprettelsen af et dyrefysiologisk Laboratorium og dets Anbringelse i en Del af det bakteriologiske Laboratoriums Lokaler i Ny Vestergade 11.

(Jfr. Aarb. 1907—08 S. 146—51, 1908—09 S. 580—81).

Under 8de Novbr. 1906 indsendte det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet med sin anbefaling til Konsistorium en fra Professor Jungersen modtaget Indstilling, hvori der som 3die Punkt stilledes Forslag om Oprettelsen af et dyrefysiologisk Laboratorium. Forslaget blev gjort til Genstand for Overvejelse i et af Konsistorium nedsat Udvalg, hvis Betænkning blev sendt til Fakultetet, der derefter under 1ste Marts 1907 indsendte den nedenstaaende Indstilling, der den 11te s. M. med Konsistoriums anbefaling blev sendt til Ministeriet. (Jfr. Aarb. 1907—08 S. 146—47).

Af Fakultetets Indstilling, der var overensstemmende med saavel Professor Jungersens som Udvalgets ovennævnte Forslag, udelades her de i Aarb. 1907—08, S. 147—50, aftrykte to første Afsnit, Spørgsmaalet om Mag. scient. Stamms Ansættelse som Docent i Histologi og Embryologi og Spørgsmaalet om Dr. phil. August Kroghs Ansættelse som Docent i Dyrefysiologi.

Den Laboratoriets Oprettelse vedrørende Del af Fakultetets Indstilling var saalydende:

»Det blev ovenfor fremhævet, at vore Zoologer savner en Vejledning, der kan indøve fysiologisk og eksperimentel Metode. En saadan Vejledning kan ikke opnaas gennem Forelæsninger alene, praktiske Laboratorieøvelser maa nødvendigvis gaa ved Siden af og bør efter Fakultetets Overbevisning være Hovedsagen. Saafremt Lærerpladsen i Dyrefysiologi oprettes, maa der altsaa samtidig indrettes et fysiologisk Laboratorium under det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet. Dertil vil udkræves: 1) passende Lokaler, 2) en Sum en Gang for alle til Inventar og Instrumenter, 3) en Sum til den aarlige Drift og til Assistance.

Fakultetet skal i den Anledning tillade sig at henlede Opmærksomheden paa, at der just i en nær Fremtid foreligger Mulighed for, at der uden Udgift

for Staten kan skaffes Universitetet fortræffelige Lokaler til Indretning af et saadant dyrefysiologisk Institut — Lokaler, der ikke blot oprindeligt er byggede til Laboratoriebrug, men som desuden er fuldt laboratiemæssigt udstyrede med Vand-, Gas- og Elektricitetsindlæg og tilmed er særligt indrettede som biologiske Arbejdslokaler og forsynede med en Mængde Hjælpe-midler, som det har kostet betydelige Summer at tilvejebringe — men som vil blive fuldstændig værdiløse, hvis Lokalerne skal tages i Brug til andet Formaal. Fakultetet sigter til Ejendommen i Ny Vestergade 11, hvis Forhus tillige med Kælder, Stue og Loft i Baghuset i over et halvt Hundrede Aar har været benyttet af Universitetet til Laboratorier og Professorbolig, først fra 1859 til 1893 til kemisk Laboratorium, dernæst fra 1893 af til Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi. Alle disse Lokaler vil blive fri, naar Professoren i almindelig Pathologi og Universitetets Institut for almindelig Pathologi flytter ud paa Blegdamsfælleden, hvad der efter de hidtidige Bestemmelser vil ske i Efteraaret 1910.

Det nuværende Laboratorium for Bakteriologi er rigeligt forsynet med Vand, Gas, Motorelektricitet og til Dels med elektrisk Belysning; endvidere med fotografisk Atelier og Mørkekammer, med en særlig Dyrestald til store Forsøgsdyr (Heste, Geder o. s. v.), med Hønsegaard og Dueslag, med en Dam til Frøer, Fiske og andre Vanddyr, med Aquarieværelser o. s. v. Alle disse meget kostbare Hjælpe-midler vil, som sagt, gøre Indretningen af det nye dyrefysiologiske Institut forholdsvis billig, og de vil paa den anden Side blive gjort værdiløse, hvis de nævnte Lokaler ikke skal anvendes til Installation af et biologisk Laboratorium.

Og Henlæggelsen af det nuværende medico-bakteriologiske Universitets-Laboratoriums Lokaler under det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet frembyder en dobbelt Fordel: Laboratoriet med dets to Kursussale er nemlig utvivlsomt større, end det behøver at være for at tilfredsstille den dyrefysiologiske Docents Krav, og man vil, naar det stilles til Raadighed for det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, tillige kunne opnaa at faa gode og faste Lokaler til Universitetets Laboratorium for Histologi og Embryologi, der for Øjeblikket er installeret under usikre og i mange Henseender ugunstige Forhold. Dette er nemlig for Øjeblikket indrettet i to Etager af Huset Nr. 5 i Stormgade. Denne Ejendom blev med flere andre købt af Staten med en paatænkt Udvidelse af Nationalmuseet for Øje; Laboratoriet bor til Leje der paa saadanne Vilkaar, at det vil blive husvildt, saasnart denne paatænkte Udvidelse bliver realiseret.

Naar det medico-bakteriologiske Laboratoriums Stueetage fordeles saaledes mellem de to Docenter, at hver af dem faar en Kursussal med tilhørende Arbejdsværelser, og naar Kælderrummene og det store Loftsrum tilligeledes fordeles paa passende Maade, medens Auditoriet paa 1ste Sal samt fotografisk Atelier og Frokoststue i Forbygningen blev fælles for de to Instituter, vilde der være tilvejebragt to særdeles gode biologiske Laboratorier for en forholdsvis meget lille Sum, medens Nyerhvervelsen af et Par lignende Instituter med tilhørende Ingeniør-Udstyr vilde være yderst bekostelig.

Samtidig vilde det blive muligt ogsaa for de to nye Laboratoriets Vedkommende at gennemføre det for Ordningen af alle Universitetets biologiske Instituter anerkendte Princip, at Laboratoriets Bestyrer bør have Bolig ved Laboratoriet, idet den til Universitetets medico-bakteriologiske Labora-

torium knyttede Embedsbolig for Professoren i almindelig Pathologi uden nævneværdige Udgifter vilde kunne omdannes til to Tjenesteboliger, en paa 1ste Sal og en paa 2den (Kvistetagen). En saadan Deling af een fortrinlig Professorbolig i to mindre og mindre gode vilde aldeles intet foregribe i Retning af en eventuel fornyet Sammensmeltning under forandrede Forhold i Fremtiden.

Fakultetet tillader sig derfor at andrage om, at de for Tiden af Universitetets Laboratorium for medicinsk Bakteriologi benyttede Lokaler med tilhørende Tjenestebolig i Ejendommen Ny Vestergade 11, saasnart Universitetets nye Institut for almindelig Pathologi paa Blegdamsfælleden tages i Brug, indrettes til Laboratorier for henholdsvis Dyrefysiologi og Histologi og Embryologi samt til Tjenesteboliger for disse to Instituters Bestyrere.

Fakultetet tillader sig samtidigt at henlede det høje Ministeriums Opmærksomhed paa, at det vilde være af stor Betydning, at den eventuelle Lærerplads i Dyrefysiologi kunde blive oprettet snarest muligt, selv om den endelige Indretning og Ordning af det for hans fremtidige Undervisning nødvendige Laboratorium af Hensyn til de ovenfor nævnte Forhold først vil kunne finde Sted senere.

Under 9de April 1907 meddelte Ministeriet derefter Konsistorium, at Kommissionen for Danmarks geologiske Undersøgelse tidligere havde henledt Ministeriets Opmærksomhed paa det bakteriologiske Laboratoriums Lokaler som egnede til Brug for Undersøgelsen, og at Ministeriet derfor havde givet Kommissionen Lejlighed til at udtale sig om Fakultetets Indstilling og de deri indeholdte Planer. Fra Kommissionen havde Ministeriet modtaget en Erklæring af 28de Marts 1907, i Anledning af hvilken Ministeriet anmodede Konsistorium om at indlede Forhandlinger med Kommissionen angaaende Benyttelsen af de omtalte Lokaler, idet Ministeriet dog allerede paa det daværende Tidspunkt ikke vilde undlade at udtale, at det ikke mente at kunne gaa ind paa, at den derværende Embedsbolig ved Laboratoriet indrettedes til Fribolig for de nye Docenter.

I den anførte Erklæring af 28de Marts 1907 udtalte Kommissionen efter en Fremstilling af de yderst uheldige Forhold i det den anviste Lokale i Mineralogisk Museums Kælder, jfr. Aarb. 1904—05 S. 73—79, at, for saa vidt Ministeriet ikke saa sig i Stand til fuldt ud at afslaa Fakultetets Andragende, vilde formentlig et Kompromis kunne opnaas, naar der i Overensstemmelse med Andragendet afstodes Lokale i Mellembygningen til de to af Fakultetet nævnte Institutioner, medens Forhuset ombyggedes eller forsynedes med Tilbygninger, saa at det kunde blive stort nok til at afgive passende Lokaler for Undersøgelsen, i hvilket Tilfælde de i Fakultetets Andragende nævnte Embedsboliger for de to Docenter maatte søges erstattede paa anden Maade. Erklæringen var underskrevet af Kommissionens Formand, Generalmajor Louis le Maire og dens Medlem Statsgeolog Dr. phil. Victor Madsen, medens dens tredie Medlem, Professor Dr. phil. Eug. Warming, af Hensyn til sin dobbelte Stilling som Medlem af Konsistorium og af Kommissionen ikke havde medunderskrevet den.

Under 15de Maj 1907 indsendte Konsistorium derefter med sin Anbefaling til Ministeriet en Indstilling af 9de Maj 1907 fra et Fællesudvalg, der paa Kommissionens Vegne var tiltraadt af ovennævnte Generalmajor

I le Maire og Statsgeolog Dr. Madsen, paa Universitetets Vegne af Professorene Eug. Warming, Carl Jul. Salomonsen og Hector Jungersen, idet i Konsistorium i sin Anbefaling betonedede, at den foreslaaede Ordning af en for Universitetet nødvendig Undervisning vilde blive langt mere økonomisk end en hvilken som helst anden tænkelig Ordning.

I *Fællesudvalgets* Indstilling af 9de Maj 1907 udtales bl. a. følgende:

»Fra Universitetets Side maa det vel beklages meget, at Ministeriet ikke mener at kunne gaa ind paa, at den nuværende Embedsbolig ved Laboratoriet indrettes til Tjenesteboliger for de eventuelle Docenter i Dyrefysiologi og Histologi og Embryologi; lige overfor Spørgsmaalet om Ansættelsen af en dyrefysiologisk Docent og om Tilvejebringelsen af brugbare Arbejdslokaler for ham og for Docenten i Histologi og Embryologi træder imidlertid Boligspørgsmaalet selvfølgelig tilbage i den anden Række. Da paa den anden Side Oprettelsen af en dyrefysiologisk Lærerplads er af ganske overordentlig Vigtighed for Universitetet, og da det vil blive muligt, naar det nuværende medicinsk-bakteriologiske Laboratoriums Lokaler i hele deres Udstrækning stilles til Raadighed for det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, i dem at indrette de to omspurgte Laboratorier paa særligt gode og særligt billige Betingelser, saa kan Universitetet ikke undlade at andrage om i hvert Fald at maatte faa alle de af det nuværende Universitetslaboratorium for medicinsk Bakteriologi benyttede Lokaler overlade til Brug, naar de om nogle Aar fraflyttes«.

Efter at det dernæst fra Kommissionens Side er udtalt, at den fremdeles vil kunne fastholde sin i den anførte Skrivelse af 28de Marts s. A. fremsatte Anskuelse, at Undersøgelsen vilde kunne nøjes med Forhuset under de sammesteds anførte Forudsætninger, stiller Fællesudvalget følgende Forslag:

»I Henhold til ovenstaaende tillade vi os allerede nu af det høje Ministerium at udbede os Tilsagn om, at de omspurgte Lokaler i Bygningen Ny Vestergade 11 fordeles saaledes mellem de to Institutioner, at

Universitetet erholder til Raadighed alle de for Øjeblikket af Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi benyttede Lokaler i Mellem- og Bagbygning, samt — ligesom hidtil — Auditoriet (sammen med Statens Tegnekursus), medens

»Danmarks geologiske Undersøgelse« faar overdraget Forbygningen«.

Et saadant Tilsagn blev ikke givet af Ministeriet.

Under 1ste Maj 1909 indgav Tegneinspektøren, Professor C. F. Andersen, Forslag til Ministeriet om, at Laboratorielokalerne i Mellembygningens Stueetage maatte blive overladt til Statens Tegnekursus til Frokoststue for Deltagerne m. m. Om dette Forslag indhentede Ministeriet en Erklæring af 10de Juni 1909 fra Forstanderen for det bakteriologiske Laboratorium, Professor, Dr. med. Carl Jul. Salomonsen, saalydende:

»Da jeg under alle Omstændigheder — senest til September 1910 — skal fraflytte mine nuværende Laboratorielokaler i Ny Vestergade 11 for at overtage Ledelsen af Universitetets ny Institut for almindelig Pathologi, kan jeg i min Egenskab af Laboratorieforsøger intet have at indvende imod den af Hr. Professor C. F. Andersen i Skrivelse til Ministeriet af 1ste Maj 1909 søgte Ordning, om jeg end maa beklage, at de med saa store Bekostninger for Staten til et fuldstændigt biologisk Laboratorium omdannede Lokaler

i Ny Vestergade ikke kan finde en til deres kostbare Udstyrelse svarende Anvendelse, men skal omdannes til helt andre Formaal.

Da det er mig bekendt, at det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet allerede før Maj 1907 gennem Konsistorium har henvendt sig til Ministeriet med Forslag om, at det nu af Professoren i almindelig Pathologi benyttede Laboratorium fra Efteraaret 1910 skulde overdrages til den nye Docent i Dyrefysiologi, tillader jeg mig — efter Samraad med Rector magnif. Prof. Torp — at henstille til det høje Ministerium, at Sagen sendes til det matematisk-naturvidenskabelige Fakultets Betænkning, og at den endelige Overdragelse af Lokalerne til Tegneinspektoratet under alle Omstændigheder udsættes, indtil der andetsteds er sikret Docenten i Dyrefysiologi tilfredsstillende Laboratorielokaler gennem en Bevilling paa Finansloven 1910—11«.

Efter at Ministeriet under 17de Juni 1909 havde sendt Konsistorium Tegneinspektørens Forslag og Professor Salomonsens Skrivelse til Erklæring, udtalte Konsistorium under 30te Juni s. A., idet det samtidig tilbagesendte et af Ministeriet under 11te s. M. til Erklæring sendt Andragende fra Docent, Dr. med. N. P. Schierbeck af 7de Juni 1909, se nedenfor S. 1098—1100, om et nyt Lokale for Universitetets hygiejniske Laboratorium og indsendte et Andragende af 1ste Juni 1909, anbefalet af det matematisk naturvidenskabelige Fakultet under 28de s. M., fra Docent, Dr. phil. Aug. Krogh om Oprettelse af et dyrefysiologisk Laboratorium, at det indtrængende tilraadede, »at de af Universitetet i Øjeblikket benyttede Lokaler i Ny Vestergade 11 i Mellem- og Bagbygningen og i Forhuset (Professor Salomonsens nuværende Embedsbolig) benyttes til at skaffe det dyrefysiologiske Laboratorium Plads i Professor Salomonsens nuværende Laboratorium, der er udmærket egnet til dette Formaal, da det i begge Fald drejer sig om et biologisk Laboratorium, hvorfor man, med Bevarelse af en kostbar bestaaende Installation, uden nævneværdig Udgift skaffer Dyrefysiologien et udmærket Laboratorium, hvis Indretning andetsteds vilde blive meget dyrt, medens Lokalerne benyttede paa anden Maade, f. Eks. som af Tegneinspektøren foreslaaet, vilde betegne en betydelig Oprofrelse af Værdier. Det hygiejniske Laboratorium finder vel egnet Plads i Forhusets første Sal og Stue, hvor der i enkelte Værelser allerede findes Laboratorie-Installation (ogsaa med biologisk Formaal for Øje).

Kvistetagen i Forhuset vilde passende kunne bruges til Bolig for nogle af de ved et af de nævnte Laboratorier ansatte Personer.

Det tilføjes, at ligesom det saaledes set fra Statens Synspunkt vilde være økonomisk lidet forsvarligt, saaledes vilde det formentlig være en Uret overfor Universitetets Tarv, om en dette fra gammel Tid tilhørende Bygning ikke anvendtes til Formaal for Instituter ved Universitetet, for hvilke Bygningen i saa særlig en Grad er egnet«.

Docent Kroghs Andragende af 1ste Juni 1909, med hvilket fulgte Overslag over Installationer, Inventar, Instrumenter og Apparater m. m., var saalydende:

»Undertegnede Docent i Dyrefysiologi, Dr. phil. August Krogh andrager herved om Oprettelsen af et dyrefysiologisk Laboratorium og om, at der hertil maa blive søgt Bevilling paa Finansloven til et Beløb af indtil 23,000 Kr. en Gang for alle samt aarlig 2,800 Kr. til Leje af Lokale, 2,500 Kr. til

Laboratoriets Drift, 1,200 Kr. til Lønning af en Laboratoriebetjent og 1,200 Kr. til Lønning af en Assistent.

I mit Andragende af 16de Maj 1908 om Bevilling af 4,000 Kr. til Anskaffelse af fysiologisk Undervisningsmateriel og Instrumenter fremhævede jeg, at Tilvejebringelsen af et dyrefysiologisk Laboratorium maatte anses for en absolut Livsbetingelse for en frugtbringende Undervisning i Faget, idet man kun gennem Laboratorieøvelser kan uddanne de vordende Gymnasielærere, der selv ved deres Undervisning i saa vid Udstrækning som muligt skal benytte Forsøg, ligesom det ogsaa kun i et Laboratorium vil være muligt for mig selv at fortsætte min videnskabelige Virksomhed og gøre det muligt for andre at optage saadanne fysiologiske Problemer til Undersøgelse, som Zoologien i saa rigt Maal frembyder. Jeg indskrænkede mig ifjor til at andrage om Midler til Anskaffelse af det nødtørftigste Undervisningsmateriel til Brug ved Forelæsninger og videnskabelige Instrumenter og Hjælpemidler til de Undersøgelser, som jeg haabede at kunne udføre som Gæst i andre Laboratorier, fordi jeg havde Grund til at antage, at der i kommende Finansaar kunde skaffes mig Lokaler ved Overførelsen af Universitetets bakteriologiske Laboratorium til Rigshospitalet. Jeg anførte i mit ovennævnte Andragende de væsentligste af de Grunde, som efter min Mening umuliggør Installationen af et fysiologisk Laboratorium i et privat Hus, hvor der er andre Beboere, nemlig de Ulemper, som Laboratoriet vil medføre for Beboerne og disse for Laboratoriet, men efter at Muligheden for at faa tilstrækkelige Lokaler i det nuværende bakteriologiske Laboratorium maatte betragtes som bristet, er det lykkedes mig at finde en Villa, Evaldsgade Nr. 1, hvor ingen Ulemper vil gøre sig gældende, og som egner sig fortrinligt til Installation af et Laboratorium, idet der ingen Ombygning paakræves udover Fjernelse af et Skillerum og Betonlægning i et Kælderlokale. Villaens Beliggenhed er formentlig nogenlunde gunstig for de Studerende og den umiddelbare Nærhed af Søerne vil være en betydelig Fordel ved forskellige Studier over Vanddyr, som jeg har planlagt.

Villaen, der ejes af Laane- og Diskontobanken, kan faas til Leje for 3,500 Kr. aarlig paa Betingelser, som fremgaar af den vedlagte Skrivelse fra Banken. Kælder og Stue vil være tilstrækkelig til Laboratoriets Behov, og jeg vil selv kunne bebo Kvistetagen, for hvilken jeg er villig til at svare en aarlig Lejeafgift af 700 Kr., hvori er indbefattet Betaling for Centralvarme. Det vil være af stor Betydning for mig at bo ved Laboratoriet og i høj Grad fremme Arbejdet. Jeg tror ikke at Lejligheden, hvis Værelser er smaa og uhensigtsmæssigt beliggende (se Planen) selv med Centralvarme paa nogen Maade er mere værd end 700 Kr., men er iøvrigt villig til at lade Lejeafgiften fastsætte ved sagkyndigt Skøn.

De ansøgte 23,000 Kr. til Laboratoriets Indretning og Forsyning med Instrumenter tænkes anvendte i Overensstemmelse med de vedlagte Overslag og de til samme knyttede Bemærkninger. Da Laboratoriet væsentlig skal beskæftige sig med Fysiologien fra den zoologiske Side og ikke dublere det fysiologiske Laboratorium under det medicinske Fakultet, vil Pattedyr kun i ringe Udstrækning komme til Anvendelse som Forsøgsdyr, hvorimod der særlig vil blive benyttet lavere koldblodede Dyr, saavel Landdyr som Ferskvandsdyr og Havdyr. Til at holde disse sidste kræves der flere specielle Indretninger, og da især nogenlunde rummelige faste Akvarier i permanent

Drift. Saadanne har ikke tidligere eksisteret i København, og de vil formentlig kunne komme til Nytte til adskillige zoologiske og praktisk biologiske Undersøgelser udover de rent fysiologiske, som danner Hovedformaalet.

Det til Laboratoriets Drift ansøgte Beløb er kalkulatorisk, idet paa Forhaand intet bestemt kan vides om Omkostningerne. Jeg har nærmest henholdt mig til en Sammenligning med farmakologisk Laboratorium. Dette har et Annum paa 2,000 Kr., men afholder ikke Udgifter til Brændsel, Belysning og Rengøring, som sikkert vil løbe op til over 500 Kr. aarlig, og det holder ikke Øvelser med de Studerende. Naar Øvelser, som det er paa-tænkt her, skal spille Hovedrollen ved Undervisningen, medfører det en ganske betydelig Merudgift, saa at jeg ikke tør indestaa for, at Udgifterne i Længden kan holdes indenfor dette Beløb. Jeg tillader mig at andrage om, at det ligesom Tilfældet er med andre Laboratorier tillades at overføre indtil 10 pCt. af Annuet til et følgende Finansaar og ligeledes, i paakommende Tilfælde, i et enkelt Aar at overskride Budgettet med indtil 10 pCt.

En Laboratoriebetjent vil være nødvendig til det grovere Arbejde, Pasning af Dyr og Pasning af Centralvarmeanlægget. Jeg ønsker at faa ansat en Mand, der er fortrolig med at bruge Værktøj, saa at Laboratoriet selv kan fremstille alle simplere Apparater og Hjælpemidler af Træ og Metal, hvorved megen Tid og en Del Penge kan spares. En virkelig brugbar Mand kan sikkert ikke faas for mindre end ca. 1,200 Kr. aarlig.

Saavel ved Undervisningen som ved det videnskabelige Arbejde i Laboratoriet vil uddannet Assistance meget ofte være fornøden. Jeg behøver i denne Forbindelse blot at henvise til, at de fleste Operationer kun kan udføres, naar der er to om det. Da Assistentens Arbejde vil blive ganske analogt med det ved de lægevidenskabelige Instituter (Fysiologisk Laboratorium etc.) bør han formentlig lønnes paa samme Maade.«

Fakultetets anbefaling af 28de Juni 1909 var saalydende:

»I Anledning af medfølgende Andragende fra Docent, Dr. A. Krogh om, at der maa blive oprettet et dyrefysiologisk Laboratorium, skal Fakultetet udtale følgende.

I Fakultetets Andragende af 1ste Marts 1907 om Oprettelsen af en Lærerpост i Dyrefysiologi udtales Nødvendigheden af, at denne nye Post udrustedes med et eget fuldstændigt Undervisningsapparat. Det fremhævedes, at en Vejledning, som kunde indøve fysiologisk og eksperimental Metode, ikke kan opnaas gennem Forelæsninger alene, men at praktiske Laboratie-øvelser nødvendigvis maatte gaa ved Siden af, og dette burde efter Fakultetets Overbevisning være Hovedsagen. Der maatte derfor indrettes et fuldstændigt fysiologisk Laboratorium under vort Fakultet. Samtidig henledede Fakultetet Opmærksomheden paa, at et saadant vilde kunne faas uden stor Udgift for Staten, hvis det nuværende medico-bakteriologiske Laboratoriums Lokaler i Ny Vestergade anvendtes i dette Øjemed. Endvidere bemærkedes, at det for Ordningen af alle Universitetets biologiske Laboratorier anerkendte Princip, at Laboratoriets Bestyrer bør have Bolig ved Laboratoriet, ogsaa kunde gennemføres her ved at benytte en Del af den til det nuværende medico-bakteriologiske Laboratorium knyttede Embedsbolig til Bolig for Læreren i Dyrefysiologi.

Der er i Aar paa Finansloven bevilget Docent Krogh 4,000 Kr. til An-

skaffelse af Apparater til Brug ved Forelæsningerne og til videnskabeligt Arbejde. Men hertil mangler der de nødvendige Lokaler og Midler til Drift og Assistance. Efter det foreliggende Forslag fra Dr. Krogh vil et passende Lokale kunne skaffes tilveje ved Leje af en Villa ved Dosseringen, som vel ligger længere fra Universitetet end det Lokale i Botanisk Laboratorium, som nu benyttes, men dog heller ikke saa langt borte, at det kan være nogen væsentlig Hindring for de Studerende.

Da Fakultetet paa den ene Side paa det bestemtteste maa fastholde, at den nye Undervisning i Dyrefysiologi aldeles ikke vil kunne svare til sin Hensigt, med mindre der skaffes Lejlighed til at give de Studerende praktisk Vejledning og Uddannelse i Eksperimentering, saaledes som den nu fordres i Gymnasierne, og da det paa den anden Side ikke ser nogen anden Udvej til at tilvejebringe Betingelserne derfor, kan det kun paa det indstændigste anbefale Dr. Kroghs foreliggende Plan.

Der blev ikke af Ministeriet paa Finanslovforslaget 1910—11 opført nogen Bevilling til Oprettelsen af et dyrefysiologisk Laboratorium, og under 26de Oktbr. 1909 indsendte derfor Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet et nyt Andragende af 9de s. M., anbefalet af det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet under 12te s. M., fra Docent Krogh om, at der til 2den Behandling af Finanslovforslaget 1910—11 maatte blive stillet Forslag om en Bevilling paa 10,000 Kr. en Gang for alle og 2,000 Kr. aarlig til Oprettelsen af et dyrefysiologisk Laboratorium. Konsistorium udtalte i sin Anbefaling, at det vilde anse det for højst ønskeligt, at Lejligheden i Kvistetagen blev overladt Dr. Krogh til Embedsbolig, uden at han betalte Vederlag for den, og henholdt sig iøvrigt til sin ovenfor gengivne Skrivelse af 30te Juni 1909.

Docent Kroghs Andragende af 9de Oktbr. 1909 var saalydende:

»Undertegnede, Docent, Dr. phil. August Krogh andrager om, at der ved 2den Behandling af Finanslovforslaget for 1910—11 maa søges Bevilling paa 10,000 Kr. til Indretning af et dyrefysiologisk Laboratorium i Mellembygningens Stue og Kælder eller subsidiært i Forhuset og Mellembygningens Kælder i Ny Vestergade 11, samt at der maa søges en aarlig Bevilling paa 2,000 Kr. til Drift og den nødvendige Sum til Lønning for en Laboratoriebetjent, der tillige kan fungere som Portner i Ejendommen og bebo den nuværende Portnerlejlighed. Andrageren mener selv at kunne bebo Kvistetagen i Ejendommens Forhus og er villig til herfor at betale en passende aarlig Leje.

Som Støtte for mit ovenstaaende Andragende tillader jeg mig at anføre følgende:

1) Tilvejebringelse af et Laboratorium allerede i 1910 er en absolut nødvendig Betingelse for, at jeg overhovedet og under nogen Form skal kunne udføre det mig paahvilende Undervisningsarbejde. Jeg har kort efter min Ansættelse paabegyndt og siden fortsat den eneste Forelæsningsrække, (over Grundtrækkene af Menneskets Fysiologi) som det er muligt at holde uden Laboratorium. Disse Forelæsninger vil blive afsluttede i Foraarssemestret 1910 og kan ikke straks igen paabegyndes, da der ikke saa hurtigt kan blive nye Tilhørere til dem. Det, der nu paakræves, er først og fremmest Øvelser, som tager Sigte paa Fysiologiundervisningen i Skolerne, men dernæst ogsaa mere specielle og indgaaende Forelæsninger, Øvelser o. s. v.

over den zoologiske Fysiologi, som skulde gøre mit Arbejde frugtbringende for den videnskabelige Zoologi og for almindelig zoologisk Undervisning. Alt dette kan kun gennemføres paa et dertil indrettet Laboratorium.

2) Siden min Ansættelse i 1908 har jeg kun kunnet udføre videnskabeligt Arbejde som Gæst dels paa Plantefysiologisk Laboratorium og dels i et Lokale paa Polyteknisk Læreanstalt. Jeg er i højeste Grad taknemmelig, fordi jeg ved de paagældende Professorers Velvillie overhovedet er sat i Stand til at arbejde videnskabeligt i disse Aar, men maa dog fremhæve, at Arbejde i Lokaler og paa Laboratorier, der er indrettede med helt andre Formaal for Øje, er meget besværligt og medfører megen Tidsspilde. Fra Februar 1910 staar jeg overhovedet uden Adgang til noget brugeligt Lokale.

Jeg tror at kunne tillægge mit videnskabelige Arbejde saa megen Værdi, at jeg ikke kan forsvare at se det fuldstændig afbrudt paa ubestemt Tid, og da jeg desuden fra Sommerferien 1910 vil være ude af Stand til at udføre noget Undervisningsarbejde, naar jeg ikke faar Laboratorium, vil jeg blive nødt til at søge Orlov for at finde en Arbejdsplads paa et udenlandsk, fysiologisk Laboratorium.

3) De ønskede Lokaler i Mellembygningens Stue og Kælder i Ny Vestergade 11 egner sig i alle Henseender fortrinligt til et fysiologisk Laboratorium. Der findes i næsten dem alle meget rigelige Indlæg af Gas, fuldt tilstrækkeligt Afløb og saa mange Vandhaner og elektriske Kontakter, at kun en mindre Supplering vil være nødvendig. Der findes udmærkede Rum til Dyrehold, Frødam og en lille Staldbygning i Gaarden, og i Kælderen et kostbart Termostatværelse, som vil være overmaade nyttigt til mange Undersøgelser og til Undervisningen. Indretningen af et fysiologisk Laboratorium i disse Lokaler vil blive væsentlig billigere end nogen anden tænkelig Løsning, og anvendes de ikke til Laboratoriebrug, vil betydelige Værdier gaa til Spilde.

Hvis jeg faar Adgang til at holde Forelæsninger i det store Auditorium paa 1ste Sal, vil jeg eventuelt kunne give Afkald paa den største Kursussal (ca. 11 × 18 Alen). Hvis der imidlertid slet ikke kan blive Tale om at overlade mig Lokaler i Mellembygningens Stueetage, andrager jeg om at faa Forhuset sammen med Mellembygningens Kælder, i hvert Fald midlertidig, overladt til Laboratorium, idet jeg antager, at der næppe i en nær Fremtid kan blive Tale om at henflytte Danmarks Geologiske Undersøgelse hertil, da det er mig bekendt, at Undersøgelsen ikke kan benytte Bygningen, som den er, men vil være nødt til at lade den nedrive og opføre en større og solidere.

Nogle Rum i Forhuset er allerede laboratiemæssigt udstyrede, og en Del Materiel, Ledninger, Haner etc. fra de Laboratielokaler i Mellembygningens Stueetage, der i saa Fald skal indrettes til anden Anvendelse, kan rimeligvis benyttes. Der vil derfor ogsaa paa denne Maade gaa mindre Værdier til Spilde, end hvis der helt ophører at være noget biologisk Laboratorium i Ejendommen. Dette gælder i Særdeleshed for selve Kælderlokalerne under Mellembygningen, der er særdeles værdifulde for et Laboratorium og næppe ved anden Anvendelse kan komme til synderlig Nytte.

4) I mit Andragende af Juni d. A. havde jeg beregnet en Sum af 23,000 Kr. til Indretning. Forholdene i Ny Vestergade, Tilstedeværelse af en Række Installationer etc., vil gøre Indretningen en Del billigere. Naar jeg foreslaar at gaa saa langt ned som til 10,000 Kr., saa er det, fordi jeg indser, at den

finansielle Situation tvinger til den yderste Økonomi, og jeg tror, at det skal lykkes mig ogsaa med denne Sum at indrette noget brugeligt, selv om jeg maa give Afkald paa mange i højeste Grad ønskelige Installationer og Apparater. Noget detailleret Overslag over Pengenes Anvendelse kan ikke gives, men jeg maa henvise til mit ovennævnte Andragende, ud fra hvilket jeg vil have at overveje, hvad der kan undværes, og hvad der kan erstattes med noget billigere.

5) Ligeledes af økonomiske Grunde undlader jeg nu at foreslaa Ansættelse af en Assistent, idet jeg anmoder om, at det maa tillades mig eventuelt at anvende en Del af Laboratoriets Annuum, som jeg ikke mener kan sættes lavere end 2,000 Kr., til Assistance.

6) Jeg gaar ud fra, at det vedblivende vil være nødvendigt, at der findes en Portner i Ejendommen. Hvis denne Bestilling forenes med Bestillingen som Laboratoriemedhjælper, har jeg Grund til at tro, at jeg kan finde en egnet Mand, der vil paatage sig disse Stillinger for en Løn, der ikke synderligt overstiger, hvad man maatte give en Portner (formentlig for 1,200 Kr. aarlig med den nuværende Portnerbolig som Fribolig).

7) Da det saavel for Laboratoriets Drift som for mit personlige Arbejde vil være af stor Betydning, at jeg har Bolig umiddelbart ved Laboratoriet, andrager jeg om, at det maa tillades mig at bebo Kvistetagen i Forhuset, for hvilken jeg er villig til at betale Leje efter Ministeriets Skøn.

Idet jeg i Henhold til ovenstaaende mener, at et dyrefysiologisk Laboratorium kan tilvejebringes med en Udgift for Statskassen af 10,000 Kr. en Gang for alle og ikke mindre end 2,000 Kr. aarlig, vover jeg at haabe, at det høje Ministerium vil finde mine Forslag saa velbegrundede og mine Ønsker saa beskedne, at det bliver forsvarligt at forelægge dem for Rigsdagen ved Finanslovforslagets 2den Behandling.

I Skrivelse af 12te Oktbr. 1909 udtalte Fakultetet, at det paa det allerindstændigste maatte fremhæve Nødvendigheden af, at denne Sag blev fremmet. Dr. Kroghs Ansættelse og Undervisning vilde blive gjort ganske illusorisk, naar der ikke gaves ham Mulighed for at arbejde og undervise eksperimentalt, hvilket dog nu lod sig opnaa paa en Maade, der krævede meget ringe Ofre i Forhold til det, som vilde opnaas. Dr. Kroghs eminente Evner i eksperimental Retning burde ikke blive ubenyttede nu, da han var i sine bedste Arbejdsaar; han vilde ellers nødes til at søge Anvendelse for dem i Udlandet, hvor han nød stor Anseelse.

Efter at Dr. Krogh paa Ministeriets Anmodning havde gjort Rede for, hvorledes den ansøgte Bevilling paa 10,000 Kr. agtedes benyttet, af hvilken Redegørelse det fremgik, at 3,400 Kr. var bestemt til Installationer, 3,700 Kr. til Inventar og 2,900 Kr. til Instrumenter og Apparater, søgte Ministeriet ved Ændringsforslag til 3die Behandling af Forslaget til Finansloven for 1910—11 bevilget 13,000 Kr., hvoraf ekstraordinært 10,000 Kr. til Indretning af et dyrefysiologisk Laboratorium og 3,000 Kr. som aarlig Bevilling til Laboratoriets Drift, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg B. Sp. 951—54, Ministeriet udtalte i dette Forslag bl. a., at det med Konsistorium var enig i, at man burde benytte den Lejlighed, som frembød sig ved det bakteriologiske Laboratoriums Flytning, til at undgaa de meget kostbare Installationsomkostninger, som et dyrefysiologisk Laboratoriums Indretning andetsteds vilde medføre. Det var derfor dets Hensigt, hvis Bevillingen

gaves, at indrette Laboratoriet i Ejendommen Ny Vestergade 11, saaledes at Stueetagen i Forhuset og Kælderen i Mellembygningen anvendtes hertil. De egentlige Installationsudgifter vilde under disse Omstændigheder formentlig kunne afholdes af Kontoen for Ministeriets Ejendomme og saaledes ikke nødvendiggøre nogen særlig Bevilling. Af den til Laboratoriets Drift udkrævede årlige Bevilling var 2,000 Kr. beregnet til de egentlige Driftsudgifter, medens der til Lønning til en Laboratoriebetjent, der tillige kan fungere som Portner i Ejendommen og bebo den nuværende Portnerlejlighed, var beregnet 1,000 Kr.

Bevillingen blev givet under Universitetets Udgiftspost 3. ø., Det dyrefysiologiske Laboratorium.

Med Hensyn til de øvrige ved det bakteriologiske Laboratoriums Flytning ledigblevne Lokaler i Ejendommen Ny Vestergade 11 bemærkes, at Lokalerne i Mellembygningens Stueetage blev indrettede til det hygiejniske Laboratorium med Undtagelse af den store 5-Fags Stue, der blev henlagt til Tegneinspektøren. Kvistetagen i Forhuset blev overladt Docent Krogh til Bolig mod årlig Leje.

14. De lægevidenskabelige Instituter.

a. Forslag til Istandsættelse af Lokalerne i Fredericiagade 18 til Brug for det fysiologiske Laboratorium og det normal-anatomiske Museum samt den kirurgiske Instrumentsamling.

Under 24de Juni 1909 indsendte Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet et Andragende fra det lægevidenskabelige Fakultet af 21de Maj s. A., anbefalet af Kvæstor under 23de Juni s. A., hvori Fakultetet androg om en Bevilling paa 12,000 Kr. til Istandsættelse og Forandring af de ved de øvrige lægevidenskabelige Instituters Flytning til Rigshospitalet ledigblivende Lokaler i Fredericiagade 18. Der blev ikke af Ministeriet stillet Forslag til en saadan Bevilling paa Finansloven for 1910—11. Under 2den August 1910 indsendte derefter Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet et fornyet Andragende fra Fakultetet af 28de Juli s. A., hvori der androges om, at Bevillingen maatte blive søgt paa Finansloven for 1911—12. Der er ikke af Ministeriet stillet Forslag til en saadan Bevilling paa denne eller nogen af de følgende Finanslove.

Fakultetets Andragende af 21de Maj 1909 var saalydende:

»Det fysiologiske Laboratorium og det anatomiske Institut med det dertil knyttede Institut for operativ Kirurgi (den kirurgiske Instrumentsamling) blev som bekendt, trods de fra alle Sider anerkendte Mangler, som disse Instituter i deres nuværende Skikkelse lider af, under Hensyn til at de ikke kunde finde Plads paa den til Disposition værende Fælledgrund, i sin Tid ikke optagne paa det nu gennemførte Forslag om Flytningen af de lægevidenskabelige Instituter.

Da Institutterne for Anatomi og Fysiologi saaledes henvistes til endnu en Tid at arbejde under højst uheldige Vilkaar, var det en Forudsætning, at de ved Flytningen af det patologisk-anatomiske og det farmakologiske Institut ledigt blivende Værelser i den med kirurgisk Akademi forbundne Bygning i Fredericiagade fordeltes mellem de ovennævnte i deres gamle Lokaler

forblivende Instituter, for at derigennem nogle af de for Undervisningen og Arbejdet i Laboratorierne mest trykkende Mangler kunde blive afhjulpne.

Idet Flytningen af det patologisk-anatomiske og det farmakologiske Institut kan forudses at ville finde Sted i Sommeren 1910, og de omtalte Rum i Bygningen i Fredericiagade saaledes til den Tid bliver disponible, tillader Fakultetet sig herved at andrage det høje Ministerium om, at der paa Finansloven 1910—11 maa blive søgt bevilget en Sum af ialt 12,000 Kr., for at de ledigt blivende Lokaler i Overensstemmelse med vedlagte fra Bygningsinspektoret indhentedes Overslag kan blive indrettede til Brug for det anatomiske Institut, den kirurgiske Instrumentsamling og det fysiologiske Laboratorium, der herved, saaledes som det fremgaar af det følgende, vil opnaa paa hensigtsmæssig Maade at faa enkelte af de Ulemper, som de nuværende Forhold medfører for Undervisningen, afhjulpet.

Ved den foreslaaede Forandring vil det anatomiske Institut, hvis Mikroskopisal og Arbejdsværelser allerede nu findes i en større Del af Bygningen i Fredericiagade, vinde nogle højst fornødne Rum, der efter Istandsættelse og forskellige mindre Forandringer vil være tjenlige, dels til Opstilling af Præparater dels til Arbejdslokaler; Kælderrummene agtes anvendte til Opbevaring af konserveret anatomisk Materiale. — Institutet for operativ Kirurgi vil komme i Besiddelse af et nu meget savnet Lokale til Opstilling af den kirurgiske Instrumentsamling, der herved i større Udstrækning, end det nu er muligt, vil komme Undervisningen til Gode. — Hvad det fysiologiske Laboratorium angaar, har det paa Grund af de ved Eksamensforandringen indførte obligatoriske Kursus i fysiologisk Kemi vist sig nødvendigt, foruden det egentlige kemiske Øvelseslaboratorium at tage ogsaa de øvrige tre i 2den Etage af Laboratoriebygningen liggende Lokaler til Brug for Undervisningen i dette Fag, hvorfor forskellige Ændringer i disse Værelses Udstyr foreslaas i Særdeleshed med Hensyn til Anbringelse af Arbejdsborde med Skabe, Opsættelse af Vadske og Udvidelse af Vandindlæget. Ved Siden af et 2-Fags Værelse til Opstilling af Instrumentsamlingen og to smaa 1-Fags Værelser til henholdsvis Bogsamlingen og Kontor, er der derfor for Tiden kun ialt to større og to smaa Værelser disponible for Laboratoriarbejdet, hvad der er ganske utilstrækkeligt for Opfyldelsen af de Krav, der med Rette kan stilles til Laboratoriet. Det er derfor af den største Betydning, at Laboratoriet ved den foreslaaede Forandring vil kunne udvides med fire Arbejdsværelser. Disse Lokaler tænkes indrettede dels til et Værelse for mikroskopisk Arbejde, hvortil Forsyning med Arbejdsborde, Vadske og Vandindlæg vil være nødvendigt; dels til af Laboratoriet nu i en overordentlig Grad savnede Rum for aseptiske Arbejder, der kræver Sterilisation og Mulighed for en saadan Renholdelse, at Infektion med Kim saa vidt muligt undgaas. Hertil kræves Opsættelse af Sterilisations- og Varmtvandsovn, Forsyning med Vadske og Vandindlæg samt Indretning af Afløb, der tillader Afskylning af Gulvene.

Det har endvidere af Læreren i Fysiologi i en Aarrække været følt som en betydelig Hindring for en tilfredsstillende Undervisning i Faget, at Auditoriet i det fysiologiske Laboratorium under Forelæsningerne som Regel er fuldstændig overfyldt og saaledes beskaffent, at med det nuværende Antal Studerende enhver Demonstration af Apparater og Forsøgsmetoder maa siges at være uudførlig. Det eneste brugbare Auditorium ved de i de gamle

Lokaler forblivende Instituter er i Virkeligheden det store Auditorium i det kirurgiske Akademi. Dette er nu fuldstændigt optaget af Forelæsninger i Medicin, Kirurgi, pathologisk Anatomi, Operationslære og Anatomi; efter Flytningen til Rigshospitalet og de ny Instituter vil der være Mulighed for at henlægge ogsaa Forelæsninger og Eksaminatorier over Fysiologi til det nævnte Lokale, og Auditoriet i det fysiologiske Laboratorium foreslaas da forandret til et Auditorium for Demonstration af Apparater, Forsøgsmetoder, Lysbilleder og lignende, hvortil de foreslaaede Forandringer i Bænkenes Opstilling m. m. vil være nødvendig.

I Overslaget er tillige opført Omkostningerne ved Omdannelse af et Kælderrum til Vadskekælder for de ved kirurgisk Akademi boende Bøtjentes Familier, der nu er henvist til selv om Vinteren at vadske i Gaarden under aaben Himmel. Tillige foreslaas et Værelse indrettet til Frokoststue for de lægevidenskabelige Studerende, der nu ganske savner et Opholdssted til Afbenyttelse mellem Forelæsningerne.

Fakultetet nærer det Haab, at der, saa snart som Omstændighederne maatte tillade det, vil blive gjort Skridt til at skaffe ogsaa de foreløbig i deres gamle Lokaler forblivende Instituter nye og tidssvarende Bygninger. Selv i gunstigste Tilfælde vil der jo imidlertid hengaa en Aarrække, førend eventuelle Nybygninger kan tages i Brug, og Fakultetet anser det for at være af allerstørste Betydning for det lægevidenskabelige Studium, at det i denne Tid gennem Afhjælpning af nogle af de nuværende Mangler muliggøres, at Undervisningen i Anatomi og Fysiologi kan foregaa under mindre uheldige Vilkaar, end det nu maa siges at være Tilfældet.«

Det i Andragendet anførte Overslag fra Bygningsinspektøren af 19de Maj 1909 var saalydende:

1. Gas- og Vandmesterarbejde	4,169 Kr.
2. Murerarbejde, Papyrolittegulve, Kakkelovne og Gulvafløb	2,035 —
3. Snedkerarbejde	2,872 —
4. Malerarbejde	1,520 —
5. Elektrisk Belysning	700 —
6. For Tegninger og Tilsyn	338 —
7. Til Konduktør	150 —
8. Uforudsete Udgifter	216 —

Ialt . . . 12,000 Kr.

I Kvæstors Skrivelse af 23. Juni 1909 var bl. a. givet følgende Oplysninger:

»Ved Lov Nr. 43 af 13de Marts 1903 blev Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyndiget til paa den Staten tilhørende Del af Københavns Blegdamsfællede at lade opføre Bygninger for et Rigshospital samt for Universitetets Instituter for lægevidenskabelig Undervisning og Uddannelse. Om denne Sag fremsattes i de fire Rigsdagssamlinger 1888—89 til 1891—92 Lovforslag, der alle gik ud paa, at de nye Bygninger skulde give Plads foruden til Hospitalet og Fødsels- og Plejestiftelsen tillige for de for det lægevidenskabelige Studium nødvendige Institutioner. Ved nærmere Undersøgelse viste det sig imidlertid, at den Grund paa Blegdamsfælleden, som var udset til dette Byggeforetagende, var for lille til at rumme Bygninger til alle disse Institutioner. Da Grunden paa den anden Side

ansaaes for den bedste, der kunde faas, valgtes man den Udvej foreløbig at opgive Flytningen af normal-anatomisk Institut og fysiologisk Laboratorium og som de Anstalter, for hvis Vedkommende en Beliggenhed i Nærheden af Hospitalet ansaaes for mindst nødvendig, jfr. herom i det hele Rigsdagstidenden for 1900—01, Tillæg A. Sp. 2157—70, navnlig Sp. 2162.«

b. Forhøjelse af det fysiologiske Laboratoriums Annuum.

Ved Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 3. g., Det fysiologiske Laboratorium, forhøjet med 700 Kr., fra 3,500 Kr. til 4,200 Kr., jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1257—60, og ved Tillægsbevillingsloven for 1909—10 blev samme Forhøjelse bevilget for Finansaaret 1909—10, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 2597—98, 2711—12. (Jfr. om Annuets Overskridelse for 1908—09 med samme Beløb Aarb. 1908—09 S. 587). Forhøjelsen blev bevilget efter Andragende fra Laboratoriets Bestyrer, Professor Chr. Bohr, af 8de Marts 1909, anbefalet af det lægevidenskabelige Fakultet under 9. s. M. og af Kvæstor og Konsistorium under henholdsvis 16de og 21de April s. A.

Det væsentlige i Professor Bohrs Andragende af 8de Marts 1909 vil fremgaa af Kvæstors Skrivelse af 16de April 1909, der var saalydende:

»Ved æret Skrivelse af 10de Marts 1909 har Konsistorium begæret mine Ytringer meddelte over det hermed tilbagefølgende, af det lægevidenskabelige Fakultet anbefalede Andragende af 8de Marts 1909 fra Bestyreren af Universitetets fysiologiske Laboratorium, Professor, Dr. Chr. Bohr, om Forhøjelse af Laboratoriets Annuum fra 3,500 Kr. med 700 Kr. til 4,200 Kr.

Efter at de under Universitetets Udgiftspost 3. h., Museet for Physiologi og sammenlignende Anatomi, hidtil bevilgede Lønninger ved Finansloven for 1859—60, jfr. Anm. til Forslaget S. 43 (Rigsdagstid. for 1858, Andrag A. Sp. 177—178), var overførte med et Beløb af 320 Rdl. til Udgiftspost 1. c., blev Normalsummen for det fysiologiske Laboratorium 1,960 Kr. Ved Finansloven for 1868—69, jfr. Anm. til Forslaget S. 157 (Rigsdagstidenden for 1867—68, Tillæg A. Sp. 465—66), blev denne Sum forhøjet til 2,360 Kr., nemlig med 400 Kr. til Brændsel, hvoraf 200 Kr. overførtes fra Udgiftspost 10. b. 2. Ved Finansloven for 1882—83, jfr. Anm. til Forslaget S. 233, (Rigsdagstid. for 1881—82, Till. A. Sp. 665—66), og Rigsdagstid. for 1881—82, Till. B. Sp. 349—50, 729—30 og 771—72, blev Summen atter forhøjet med 440 Kr. til 2,800 Kr., idet det til Driften hidtil ydede Tilskud af 2,360 Kr. ikke blev anset for tilstrækkeligt. Ved Finansloven for 1891—92, jfr. Anm. til Forslaget S. 281 (Rigsdagstid. for 1890—91, Till. A. Sp. 777—78) og Rigsdagstid. for 1889—90, Till. A. Sp. 3049—55 og Till. B. Sp. 981—82, fik tilkom en Forhøjelse af 500 Kr., idet Laboratoriets Budget i de senere Aar bestandig havde vist sig at være for lille endog for den daglige Drift. Endelig blev Annuet ved Finansloven for 1898—99, jfr. Rigsdagstid. for 1897—98, Till. B. Sp. 453—58 og 623—24, forhøjet med 200 Kr. som aarligt Tilskud til det zootomiske Museum (Eschrichts komparativ anatomiske Samling) til sin nuværende Størrelse 3,500 Kr.

I det ovennævnte Andragende af 8de Marts 1909 har Bestyreren af Universitetets fysiologiske Laboratorium, Professor, Dr. med. Chr. Bohr anholdt om, at der paa Tillægsbevillingsloven for 1909—10 og paa Finansloven

for 1910—11 maa blive søgt bevilget en Forhøjelse af det fysiologiske Laboratoriums nuværende Annuum, 3,500 Kr., med 700 Kr. til 4,200 Kr. aarlig. Til Støtte herfor har Professor Bohr anført, at det til Laboratoriets Drift fastsatte Beløb, som foran nærmere fremstillet, i en længere Aarrække væsentlig har været af samme Størrelse, medens Prisen paa alle til Driften nødvendige Apparater og andre Utensilier har været i stærk Stigning, og at der derfor i de senere Aar har været den største Vanskelighed ved at holde Laboratoriets Drift paa et blot nogenlunde passende Omfang. Hertil kommer, at der i de sidste Aar som Følge af den nye Eksamensordning er stillet stærkt forøgede Krav til den Laboratoriet paahvilende praktiske Undervisning i fysiologisk Kemi. Medens Kursus i fysiologisk Kemi tidligere har været frivillige og derfor kun har været søgte af et mindre Antal Studerende, er Deltagelsen i saadanne Kursus nu obligatorisk. Disse Kursus, der ved saa godt som alle udenlandske Universiteter er henlagte til særlige Instituter med egne Professorer, har derfor i de to sidste Semestre i det hele været søgte af omtrent 100 Studerende, et Antal hvormed der formentlig ogsaa maa regnes for Fremtiden. Som Følge heraf har det været nødvendigt at udvide Laboratoriets fysiologisk—kemiske Afdeling, ligesom der har maattet foretages en Deling af de Studerende og afholdes to sideløbende Rækker af Kursus, Foranstaltninger, der selvfølgelig har forøget Laboratoriets Udgifter saavel til Anskaffelsen af Utensilier og Kemikalier som til Lokalernes Opvarmning m. v.

I Henhold til det saaledes anførte skal jeg efter Konference med d'Hrr. inspectores quæsturæ ærbødigst tillade mig at anbefale det indstillet til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, at det under Universitetets Udgiftspost 3. g., Det fysiologiske Laboratorium, bevilgede Beløb, 3,500 Kr., paa Forslaget til Finansloven for 1910—11 og ligeledes paa Forslaget til Lov om Tillægsbevilling for 1909—10 søges forøget med 700 Kr. til 4,200 Kr., dels under Hensyn til den almindelige Prisstigning dels under Hensyn til de forøgede Krav, som den nye Eksamensordning stiller til den Laboratoriet paahvilende Undervisning i fysiologisk Kemi.»

c. Forhøjelse af Bevillingen til Assistance ved de Studerendes Benyttelse af det normal-anatomiske Museums Studiesamling.

(Jfr. Aarb. 1897—98 S. 686 og 692.)

Ved Finansloven for 1910—11 blev det under Universitetets Udgiftspost 1. d., Den samlede Lønningssum, bevilgede Beløb til Assistance ved de Studerendes Benyttelse af den til det normal-anatomiske Museum knyttede Studiesamling forhøjet med 250 Kr., fra 400 til 650 Kr. aarlig, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1237—38. Forhøjelsen blev bevilget efter Andragende fra Museets Bestyrer, Professor Fr. C. C. Hansen, af 31te Maj 1909, anbefalet af det lægevidenskabelige Fakultet, Kvæstor og Konsistorium ved Skrivelser af henholdsvis 2den, 24de og 26de Juni s. A.

Professor Fr. C. C. Hansens Andragende af 31te Maj var saalydende:

»Undertegnede Bestyrer af Universitetets normal-anatomiske Museum tillader mig herved at ansøge det høje Ministerium om, at det Tilskud af 400 Kr. aarlig, som er bevilget det normal-anatomiske Museum til derfor at lønne en Assistent ved den anatomiske Studiesal, maa blive forhøjet med

250 Kr. aarlig til 650 Kr., saaledes at Studiesalen herved kan holdes aaben 3 Gange 2 Timer ugentlig i Stedet for 2 Gange 2 Timer ugentlig samt desuden i Maanederne Januar og Juni, hvilket for den hidtidige Lønning af 400 Kr. aarlig ikke har været Tilfældet.

Jeg skal tillade mig at fremhæve, at i de senere Aar med det store Antal medicinske Studerende har Besøget af den anatomiske Studiesal været i stadig Stigen, saaledes at Lokalerne jævnlig have været overfyldte. For at imødekomme denne Trang blandt de medicinske Studerende til en forøget Benyttelse af den anatomiske Studiesal og den Undervisning, den byder paa, har Museet allerede i afvigte Foraar gjort Forsøg med at holde Studiesalen aaben 3 Gange ugentlig, hvilket yderligere har vist det ønskelige i, at denne forøgede Adgang kunde bibeholdes igennem den ansøgte Forhøjelse af Tilskudet.«

d. Bevilling til det normal-anatomiske Museum til Anskaffelse af 10 Kursusmikroskoper.

Ved Skrivelse af 29de Juli 1910 bifaldt Ministeriet i Henhold til Andragende fra Bestyreren for det normal-anatomiske Museum, Professor Fr. C. C. Hansen af 24de Juni s. A., anbefalet af Konsistorium under 20de Juli s. A., at der paa forventet Tillægsbevilling for 1910—11 under Universitetets Udgiftspost 3. h., Det normal-anatomiske Museum, blev afholdt et Beløb af 2,000 Kr. til Anskaffelse af 10 Zeiss-Kursusmikroskoper med tilhørende Biapparater til Brug ved de praktiske Øvelser i mikroskopisk Anatomi. Bevillingen blev givet paa Tillægsbevillingsloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 2975—78.

Professor Fr. C. C. Hansens Andragende af 24de Juni 1910 var saalydende:

»Paa Normal-anatomisk Museums Vegne tillader undertegnede Bestyrer sig herved at ansøge om, at der paa Finansloven for 1910—11 maa blive søgt en Bevilling paa 2,000 Kr. til Anskaffelse af 10 Zeiss-Kursusmikroskoper med tilhørende Biapparater til Brug ved de praktiske Øvelser i mikroskopisk Anatomi.

Deltagernes Antal i disse Kurser have hidtil gennemsnitlig været ca. 50 i Semestret, hvilket passer med det gennemsnitlige forøgede Antal af medicinske Studerende.

Hidtil har man disponeret over 38 Mikroskoper for Normal-anatomisk Museums Vedkommende og det manglende Antal er velvilligt blevet udlaant fra Pathologisk Institut, der til Gengæld ved de pathologisk-histologiske Øvelser har laant et Antal af Normal-anatomisk Museums Mikroskoper.

Ved Flytningen af Pathologisk Institut til Rigshospitalet vil denne gensidige Hjælp fra September 1910 være umuliggjort, hvorfor man ser sig nødsaget til at ansøge om at faa et passende Antal Mikroskoper bevilgede.«

Da det af Professor Hansens Andragende fremgik, at Hensigten med det i Virkeligheden var at søge Tilladelse til i Sommeren 1910 at anskaffe de 10 Mikroskoper, idet disse var nødvendige for Undervisningen i det kommende Efteraars-Semester, gjorde Konsistorium i sin ovennævnte Skrivelse af 20de Juli 1910 efter et af Kvæstor under 18de s. M. fremsat Forslag Indstilling om, at Beløbet tillodes afholdt paa forventet Tillægsbevilling for 1910—11, hvilken Indstilling som nævnt blev bifaldet af Ministeriet.

e. Forhøjelse af Annua m. v. for og Forøgelse af Personalet ved de fire lægevidenskabelige Instituter ved Rigshospitalet.

Under 24de Juli 1909 indsendte Konsistorium til Ministeriet 4 af det lægevidenskabelige Fakultet under 28de Juni s. A. anbefalede Andragender fra Bestyreren af det patologisk-anatomiske Institut, Professor, Dr. med. Johs. Fibiger, Bestyreren af det farmakologiske Institut, Professor, Dr. med. J. C. Bock, Bestyreren af Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi (Institutet for almindelig Pathologi), Professor, Dr. med. Carl Jul. Salomonsen, og Bestyreren af det retsmedicinske Institut, Professor, Dr. med. K. Pontoppidan, om Bevillinger til de af dem bestyrede Instituter, der alle i Løbet af Finansaaret 1910—11 vilde blive overflyttede til de for dem bestemte nye Bygninger ved Rigshospitalet. Konsistorium indstillede, at de af de anførte Bestyrere ønskede Bevillinger maatte blive optaget paa Forslaget til Finansloven for Aaret 1910—11 i Overensstemmelse med de Forslag, som Universitetets Kvæstor havde stillet i Erklæring af 23de Juli, som samtidig indsendtes til Ministeriet.

Kvæstors Erklæring af 23de Juli 1909 var saalydende:

»I æret Skrivelse af 30te Juni 1909 har Konsistorium begæret mine Ytringer meddelte over de hermed tilbage følgende, af det lægevidenskabelige Fakultets bedste Anbefaling ledsagede 4 Andragender fra d'Hrr. Professorer Dr. J. Fibiger, Dr. J. C. Bock, Dr. C. J. Salomonsen og Dr. K. Pontoppidan om Bevillinger til de af dem bestyrede lægevidenskabelige Instituter, henholdsvis det patologisk-anatomiske Institut, det farmakologiske Institut, Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi (Institutet for almindelig Pathologi) og det retsmedicinske Institut, der alle i Løbet af Finansaaret 1910—11 ville blive overflyttede til Rigshospitalet.

Ved Overflytningen af de nævnte Instituter til de for dem bestemte Bygninger paa Rigshospitalets Grund ville Institutterne undergaa en saa betydelig Udvidelse, at en Forøgelse af de allerede til dem bevilgede Beløb er en uafviselig Nødvendighed. Institutternes Bestyrere have da med nærmere Redegørelse for hver enkelt Forhøjelse fremsat Andragender i saa Henseende. De ansøgte Bevillinger omfatte for samtlige Instituters Vedkommende Forhøjelser af Annua, af de til Personale og Medhjælp bestemte Beløb og af Udgifterne til Opvarmning, Belysning, Elektricitet, Rengøring m. v., til Bygningernes og Terrænets Vedligeholdelse samt til Skatter, Afgifter og Assurance. De til Annua, Personale og Medhjælp samt Opvarmning m. v. foreslaaede Beløb ere bilagte med saadanne Oplysninger, som formentlig paa Sagens nuværende Standpunkt maa anses for tilstrækkelige til at begrunde de ansøgte Beløbs Størrelse, medens der om de til Bygningernes og Terrænets Vedligeholdelse samt til Skatter, Afgifter og Assurance foreslaaede Beløb er følgende at mærke. Til Bygningernes og Terrænets Vedligeholdelse er foreslaaet følgende Beløb:

Det patologisk-anatomiske Institut	3,600	Kr.
Det farmakologiske Institut	2,600	—
Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi.....	2,600	—
Det retsmedicinske Institut.....	950	—
	9,750	Kr.,

hvormed Universitetets Udgiftspost 9. a. 1. er foreslaaet forhøjet. Det er hertil at oplyse, at Summerne for alle 4 Instituters Vedkommende meddeles at være opgivet af den kgl. Bygningsinspektør, men, medens de 3 førstnævnte ere angivne at ville medgaa til Vedligeholdelse af Bygninger og Terræn, nævnes for det retsmedicinske Institut en Sum af 900 Kr. kun at angaa Vedligeholdelse, nemlig Bygningsvedligeholdelse, medens der for dette Institut til Haveanlæg særligt er medtaget en aarlig Udgift af 50 Kr. Disse 50 Kr. ere foran sammenlagte med de 900 Kr. til 950 Kr. Det forhold sig nemlig, saa vidt mig bekendt, saaledes, at de 50 Kr. ere den Andel, som det retsmedicinske Institut har paataget sig at udrede af den for dette og det patologisk-anatomiske Institut fælles Haveanlægs-Sum, hvilken sidste Sum er bleven opgivet af den kgl. Bygningsinspektør. At denne Embedsmands Opgivelser ikke foreligger skriftligt, tør antages ikke at ville være en Hindring for en Henvendelse til Lovgivningsmagten, idet den for Finansaaret 1910—11 foreløbige Ansættelse af de søgte Bevillinger i det hele — der bl. a. har sin Grund i, at Institutterne først i Løbet af Finansaaret kunne træde i Virksomhed — særlig maa fremtræde i Spørgsmaalet om, hvor stort et Beløb der udfordres til i Finansaaret at vedligeholde de Bygninger, der først i dette Aars Løb ville blive afleverede, og det som fuldfærdige. Om det nu endog maa anses for rigtigt, at Terrænets Vedligeholdelse (c: Vedligeholdelsen af de til Institutterne selv og ikke til Embedsboligerne hørende Haver) i 1910—11, da Afleveringen af selve Bygningerne med Haver finder Sted, er lagt sammen med Bygningernes Vedligeholdelse, tør jeg efter den Konference med Bestyrerne af Institutterne, som jeg har kunnet naa, antage hos dem at faa Medhold i, at den forholdsvis ubetydelige Udgift til Institut-Havernes Vedligeholdelse i kommende Finansaar bør udskilles fra Bygningsvedligeholdelsen og lægges hen under Driftsbevillingerne paa Universitetets Udgiftspost 3., ogsaa under Hensyn til, at Institut-Havernes Vedligeholdelse kan have et videnskabeligt Præg, bl. a. ved Plantning af Vækster af lægevidenskabelig Betydning, og derfor bør høre under Institut-Bestyrernes Raadighed.

Af de til Skatter, Afgifter og Assurance fornødne aarlige Beløb have Ud'Herr. Professorer alene kunnet opgive Vandafgiften, medens de i øvrigt ikke have været i Stand til at opføre noget anslaaet Beløb til Skatter og Assurance. Hvad angaar Skatter, vil der paa Sagens nuværende Standpunkt ikke være noget herimod at indvende. Og med Hensyn til Assurancepræmie vil det erindres, at de paagældende 4 Instituter for Tiden uden aarlig Præmie ere forsikrede i Stats-Brandforsikringsfonden for Inventar, ogsaa Samlingernes, og tillige for Samlingernes Instrumenter og Apparater til Undervisningsbrug, som er let genanskaffeligt, samt mindre Bogsamlinger osv. l., dog for det patologisk-anatomiske Museums Vedkommende kun for den Dels Vedkommende, som overhovedet kan genanskaffes. Hvor vidt nu budet til disse 4 Instituter eventuelt ifølge Lov af 14de Maj 1909 anskaffede Inventar og Samlingstilbehør vil kunne modtages til Forsikring i Stats-Brandforsikringsfonden, maa bero paa fremtidig Forhandling med denne. Det Beløb, hvormed Universitetets Udgiftspost 9. b. 1. efter de foreliggende Oplysninger vil kunne foreslaas forhøjet paa Finansloven for 1910—11, vil derfor i det hele ikke kunne blive et virkeligt Udtryk for de Udgifter, som i Fremtiden her kunne komme til.

Med Hensyn til de her paapegede Ufuldstændigheder ved de 4 Andragender — i hvilken Forbindelse ogsaa kan anføres, at der kun for det retsmedicinske Institut er anført en Udgift til Nattevagt, medens dette ikke er Tilfældet med de 3 andre Instituter — maa det imidlertid erindres, at samtlige ansøgte Bevillinger ikke have allerede bestaaende Forhold til Grundlag, men angaa Forhold, som først skulle træde i Virkelighed. Med erfaringsmæssig Sikkerhed ville de nødvendige Beløb derfor først kunne opgives, naar Institutterne i et Aar eller længere have været i Virksomhed i deres nye Form. Jeg har derfor ikke ment at burde opsætte Indsendelsen af min Udtalelse for at søge fremskaffet nærmere Oplysninger om de foran nævnte Forhold, idet saadanne Oplysninger, for saa vidt de overhovedet nu kunne fremskaffes, dog ikke kunne antages at føre til en Fastsættelse af de nødvendige Beløb med endelig Gyldighed.

Forinden jeg gaar over til en Omtale af de for hvert enkelt Institut ansøgte Beløb, skal jeg endnu henlede Opmærksomheden paa, at Bevillingerne ere ansøgte som gældende for hele Finansaaret 1910—11, medens Undervisningen i Institutterne først kan tage sin Begyndelse i Løbet af Finansaaret. At Virksomheden først begynder den 1ste September 1910 er udtrykkeligt udtalt i det af Professor, Dr. Salomonsen indgivne Andragende, men for alle Institutterne, ogsaa for det bakteriologiske, er det i sig selv givet og under Konference meddelt mig, at Virksomheden til Forberedelse af Undervisningens Begyndelse maa indtræde længe før denne, og det endog under selve Byggearbejdet, for saa vidt dette tillader en Montering ifølge Loven af 14de Maj 1909 og andet forberedende Arbejde. Den Opgave at tilvejebringe Lovgivningsmagts Samtykke til de betydelige Udgifter, som Institutternes nødvendige Drift kræver i Tidsrummet, inden det bliver muligt at begynde Undervisningen, have da Institutternes Bestyrere søgt at løse ved at anholde om de nye Bevillingers Ikrafttræden allerede fra 1ste April 1910, saaledes altsaa at al Forklaring over Dispositionen maa være tænkt givet i de eventuelle Regnskabs-Oversigter for 1910—11. Allerede en Henvisning til Bygningsvedligeholdelsen, som dog ikke bør være til Raadighed, inden Bygningen er afleveret, tør imidlertid godtgøre, at det, om muligt, ikke bør være overladt til de disponerendes egen Afgørelse, hvorvidt hele Aarets Bevilling kan bringes til Anvendelse, uagtet Undervisningen først kan indtræde i Finansaarets Løb. Det synes derimod at burde være Ministeriet forbeholdt for hver enkelt Bevilling (derunder hver enkelt Lønning) at tage Bestemmelse, paa Grundlag af en fra Konsistorium modtaget Begrundelse for hver Post, om det Tidspunkt i Finansaaret, fra hvilket Bevillingens Udredelse har at tage sin Begyndelse.

I det følgende skal herefter gives en Oversigt over de hidtil til Institutterne bevilgede Beløb og over de Forhøje ser af disse Beløb, hvorom der er fremsat Andragender af Institutternes Bestyrere, idet der med Hensyn til Begrundelsen af hver enkelt Bevillings Nødvendighed henvises til den i Bestyrernes Andragender givne nærmere Forklaring.

I. De paagældende Instituters Annua ere nu bevilgede saaledes:

Universitetets Udgiftspost 3. i., Det pathologisk-anatomiske Institut 3,026 Kr. 16 Øre, jfr. Rigsdagstid. for 1899—1900, Till. A. Sp. 1089—92*).

*) Jfr. Aarvog 1898—99 S. 412—15.

Desuden modtager Institutet aarlig 413 Kr. 84 Øre af Hofraad Meyers Legat og 60 Kr. af det under Universitetets Udgiftspost 3. z., Samlingernes Offentlighed, bevilgede Beløb, saaledes at det samlede Annuum bliver det af Professor Fibiger angivne Beløb, 3,500 Kr. Ved Finansloven for 1906—07, jfr. Rigsdagstid. for 1905—06, Till. A. Sp. 1139—40*), blev endvidere bevilget et Bidrag paa 600 Kr. aarligt i 4 Aar til Rekonstruktion af Institutets Museum og Studiesamlinger. Heraf er 4de og sidste Bidrag bevilget paa Finansloven for 1909—10.

Universitetets Udgiftspost 3. l., Det farmakologiske Institut, 2,000 Kr., jfr. Rigsdagstid. for 1899—1900, Till. A. Sp. 1091—92**).

Universitetets Udgiftspost 3. n., Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi, 2,900 Kr., jfr. Rigsdagstid. for 1898—99, Tillæg A. Sp. 1075—78***). Endvidere blev ved Finansloven for 1907—08, jfr. Rigsdagstid. for 1906—07, Till. A. Sp. 1159—62 †), bevilget et 4-aarigt Tilskud paa 1,800 Kr. aarlig til Bestridelse af forøgede Udgifter.

Under Universitetets Udgiftspost 7. o. er tillagt Professoren i Retslægevidenskab 600 Kr. til de med Undersøgelserne og Obduktionerne ved en Del af de retslægelige Forretninger i København forbundne Udgifter, jfr. Rigsdagstid. for 1903—04, Till. A. Sp. 1057—60 ††).

Det maa bemærkes, at de her nævnte Annu alle, med Undtagelse af det til Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi bevilgede, udelukkende have Hensyn til Udgifter til Undervisning og videnskabelige Arbejder, medens derimod Udgifterne til Brændsel, Belysning og Rengøring m. v. ere afholdte under Universitetets Udgiftspost 4., Særegne Udgifter til det lægevidenskabelige Fakultet. For Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi, der nu har sin særegne Bygning, ere derimod ogsaa disse sidstnævnte Udgifter indbefattede under det nuværende Annuum.

Disse Annu, der alle ere tænkte fremtidig alene at skulle omfatte Udgifter til Undervisning og videnskabelige Arbejder, ere af Professorerne foreslaaede satte til 6,026 Kr. 16 Øre for det patologisk-anatomiske Institut, 6,000 Kr. for det farmakologiske Institut, 6,000 Kr. for Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi og 2,500 Kr. for det retsmedicinske Institut. Jeg maa anse det for rettest, at dette sidstnævnte Instituts Annuum, der hidtil er blevet bevilget under Udgiftspost 7. o., nu overføres til Udgiftspost 3. med særligt Litra.

II. Udgiften til Opvarmning, Belysning, Elektricitet, Rengøring m. v. foreslaas nu for alle 4 Instituters Vedkommende bevilget under Universitetets Udgiftspost 4., Særegne Udgifter til det lægevidenskabelige Fakultet, dog med særligt Litra for hvert Institut. Da de hidtil af Institutterne benyttede Lokaler i kirurgisk Akademi og Fredericiagade Nr. 18 agtes overladte til Brug for de her forblivende lægevidenskabelige Undervisningsanstalter, nemlig det fysiologiske Laboratorium, det normal-anatomiske Museum og den kirurgiske Instrument- og Bogsamling, idet der under Udgiftspost 9. a. 2. bliver søgt bevilget det til Lokalernes Indretning til dette

*) Jfr. Aarb. 1905—06 S. 444—47.

**) Jfr. Aarb. 1899—1900 S. 415—16.

***) Jfr. Aarb. 1898—99 S. 71—76.

†) Jfr. Aarb. 1906—07 S. 808—12.

††) Jfr. Aarb. 1902—03 S. 542—45.

Brug fornødne Beløb, 12,000 Kr., vil der ikke, inden nærmere Erfaring foreligger, kunne foreslaas nogen Nedsættelse af det hidtil under Udgiftspost 4. a., Til ordinære Udgifter, bevilgede Beløb af 7,000 Kr. til foranførte ordinære Udgifter. De for hvert enkelt Institut nedenfor anførte Beløb støtte sig, for saa vidt angaar Opvarmning, Afkøling, varmt Vand, Motorelektricitet og Tilsyn, til Opgivender fra Ingeniørerne Nobel og Koch, for saa vidt angaar Belysningselektricitet, til Opgivender fra Professor William Rung. Disse Beløb ere: For det pathologisk-anatomiske Institut 8,514 Kr. For det farmakologiske Institut 6,945 Kr. For Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi 6,995 Kr. For det retsmedicinske Institut 3,111 Kr.

III. De hidtil under Universitetets Udgiftspost 1. d., Den samlede Lønningssum, til Personale og Medhjælp bevilgede Beløb ere følgende:

Det pathologisk-anatomiske Institut.

1 Prosektor i Pathologi med aarlig Lønning	1,200 Kr.
1 Prosektor i Pathologi med aarlig Lønning	1,200 —
Vederlag til Assistance for forøget Deltagelse i Undervisningen	800 —
1 Laboratoriebetjent med aarlig Lønning	900 —
og Fribolig.	
	4,100 Kr.

Endvidere blev ved Finansloven for 1906—07 bevilget et 4-aarigt Tilskud paa 600 Kr. aarlig til en Konservator ved Institutet, jfr. Rigsdagstid. for 1905—06, Till. A. Sp. 1129—32*) og 1139—40, hvoraf det vil ses, at denne med Finansaaret 1909—10 ophørende Bevilling blev søgt som indledende en større Bevilling i samme Øjemed, naar Institutet er flyttet.

Det farmakologiske Institut.

1 Assistent med aarlig Lønning	1,200 Kr.
Vederlag til Assistenten for forøget Deltagelse i Undervisningen	800 —
1 Laboratorietjeners Lønning	1,100 —
	3,100 Kr.

Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi.

1 Assistent med aarlig Lønning	1,200 Kr.
1 Assistent med aarlig Lønning	1,200 —
Vederlag til Assisterterne for forøget Deltagelse i Undervisningen	1,600 —
1 Laboratorietjener Lønning	1,100 —
samt Fribolig og en Brændselsgødtgørelse af 80 Kr. aarlig.	
Til Assistance	180 —
	5,280 Kr.

Endvidere blev ved Finansloven for 1907—08, jfr. Rigsdagstid. for 1906—07, Till. A. Sp. 1131—32**), bevilget et 4-aarigt Tilskud paa 600 Kr.

*) Jfr. Aarb. 1905—06 S. 444—47.

**) Jfr. Aarb. 1906—07 S. 808—12.

aarlig til manuel Assistance i det hele for Laboratoriet, et Beløb, som altsaa bliver at udrede endnu i Finansaaret 1910—11 og ikke er indoptaget under de her for 1910—11 foreslaaede Forhøjelser.

For det retsmedicinske Instituts Vedkommende er under Universitetets Udgiftspost 7. o. opført 1,200 Kr. til Vederlag til en Assistent ved Udførelsen af den Professor i Retslægevidenskab paahvilende Del af de retslægelige Forretninger i København.

Samtlige til de her omhandlede Instituter i det efterfølgende foreslaaede Beløb til Personale og Medhjælp skal jeg tillade mig at foreslaa opførte under Udgiftspost 1. d., idet ogsaa Udgifterne til Assistancen ved det retsmedicinske Institut synes at burde afholdes af denne Konto. Den Forøgelse af Personalet, hvorom Professorerne anholde, vil ialt medføre en Forøgelse af Udgiftspost 1. d., saaledes som denne er bevilget paa Finansloven for 1909—10, med 18,320 Kr., medens den virkelige Merudgift vil blive 17,120 Kr., idet Lønningen til Assistenten ved det retsmedicinske Institut, som anført, hidtil har været bevilget under Udgiftspost 7. o. Det maa herved bemærkes, at de nu foreslaaede nye Lønninger ere optagne med de bestaaende Lønningsforhold ved Universitetet i det hele for Øje, og at de derfor ere bestemte til ved en eventuel Lønningslov for Universitetet at undergaa samme Forandring som tilsvarende, allerede bestaaende Lønninger. Den foreslaaede Forøgelse 18,320 Kr. af den samlede Lønningssum er saaledes fordelt:

Det pathologisk-anatomiske Institut.

Forhøjelse af det endnu for 1909—10 bevilgede Tilskud paa 600 Kr. for en Konservator*) til at være Lønning 1,200 Kr. for en Assistent, der væsentlig anvendes som Konservator og Museumskustode, altsaa	600 Kr.
Forhøjelse af Vederlaget til Assistenterne for forøget Deltagelse i Undervisningen	800 —
Til ikke videnskabelig Assistance	1,200 —
1 Laboratoriebetjent	1,100 —
1 — , ligeledes	1,100 —
	4,800 Kr.

Som hidtil vil den ene Laboratoriebetjent, hvis Lønning, 900 Kr. aarlig, ikke er foreslaaet forandret, faa Fribolig. Ligeledes vil en ugift Assistent kunne faa Fribolig. Ved Medhjælpsforøgelsen i det hele vil det erindres, hvad der i Rigsdagstid. for 1905—06, Till. A. Sp. 1139—40, er forklaret om Institutets

At overføre... 4,800 Kr.

*) Allerede under 24. Juni 1908 havde Professor Fibiger gjort Indstilling om, at denne Konservator-Post fra April 1909 maatte blive oprettet som fast normeret Post med Lønning som de ved Institutet normerede Prosektor-Poster. I Henhold til denne Indstilling, der var anbefalet af det lægevidenskabelige Fakultet under 3. Juli 1908 og af Kvæstor under 28. s. M., indstillede Konsistorium 29. s. M., at der paa Finansloven for 1909—10 søgtes den fornødne Bevilling til en aarlig Lønning paa 1200 Kr. til en Konservator, som tillige er Museumskustode. Denne Bevilling blev imidlertid ikke bragt i Forslag af Ministeriet; derimod var den med Finansaaret 1909—10 udløbende Bevilling paa 600 Kr. søgt fortsat paa Finanslovsforslaget for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1229—30.

Overført... 4,800 Kr.

betydelige Museum og Studiesamling, hvortil der efter Fuldførelsen af den allerede iværksatte Rekonstruktion vistnok kun enkelte Steder vil findes Mage. Særlig i Henseende til den foreslaaede Forøgelse af Laboratoriebetjentenes Antal er det at fremhæve, at Obduktionerne, som hidtil foretoges paa Frederiks Hospital, efter Flytningen ville blive henlagte til Institutet selv.

Det farmakologiske Institut:

1 Assistent	1,200 Kr.
1 Underassistent.....	1,000 —
Forhøjelse af Vederlaget til Assisterterne for forøget	
Deltagelse i Undervisningen.....	800 —
1 Mekaniker og Instrumentkonservator.....	1,400 —
stigende hvert 4de Aar med 200 Kr. til 2,000 Kr.	
Til ikke videnskabelig Assistance.....	1,200 —

5,600 —

I det nye Institut vil der desuden blive Fribolig for 1 gift eller 2 ugifte Assisterter samt for den allerede ansatte Laboratorietjener, der nu tillige skal være Portner, og, om end i mindre Omfang, for den nu foreslaaede Mekaniker.

Naar Professor Bock søger bevilget en Lønning til en Mekaniker og Instrumentkonservator af 1,400 Kr., stigende hvert 4de Aar med 200 Kr. til 2,000 Kr., medens der ikke hidtil er bevilget stigende Lønning for nogen Bestillingsmand ved Universitetet maa det erindres, at der hidtil ikke er bevilget Lønning for nogen tilsvarende Stilling. Derimod er der i Finanslovforslaget for 1910—11 ogsaa optaget en Lønning for en Varmemester ved Universitetet af samme Størrelse som den Varmemesteren ved det kongelige Bibliotek tillagte Lønning, jfr. Lov Nr. 102 om Lønninger for de ved det kongelige Bibliotek og Universitetsbiblioteket ansatte Embeds- og Bestillingsmænd af 25de April 1907 § 2, hvorefter Varmemesteren lønnes med 1,600 Kr. aarlig, stigende hvert 4de Aar med 200 Kr. indtil 2,200 Kr.*) Det er den økonomiske Nødvendighed, der har ført til Optagelsen af den her ommeldte teknisk kyndige Mekaniker, som antages ikke at kunne faas for en lavere Lønning end den med Stigninger foreslaaede, og desuden vil fritage for Ansættelse af endnu en Laboratorietjener. Ved dette Institut vil det i det hele være at bemærke, at det først efter Flytningen kan træde i egentlig Virksomhed.

Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi.

1 Underassistent.....	1,000 Kr.
Forhøjelse af det endnu for 1910—11 paaregnede	
Tilskud paa 600 Kr. til manuel Assistance til at	
være Lønning 1,200 Kr. for 1 ikke videnskabeligt	
uddannet Medhjælper eller Medhjælperske, altsaa	600 —

At overføre... 1,600 Kr. 10,400 Kr.

*) Jfr. Aarvog 1906—07 S. 744.

	Overført . . .	1,600 Kr.	10,400 Kr.
1 Laboratorietjener (Staldmester)		1,100 —	
Forhøjelse af det allerede bevilgede Beløb 180 Kr. til Assistance med		20 —	
			2,720 —

Underassistenten vil faa Fribolig for en Ugift og begge Laboratorietjenerne ville faa Fribolig, den allerede ansatte, saaledes som det allerede nu er Tilfældet. Den ikke videnskabeligt uddannede Medhjælper eller Medhjælperske er tænkt anvendt til det Arbejde, der er blevet honoreret af den ovennævnte 4-aarige Bevilling paa 600 Kr. aarlig til manuel Assistance, hvilket Arbejde under de nye Forhold vil blive betydeligt forøget.

Det retsmedicinske Institut.

1 Assistent	1,200 Kr.	
Vederlag til Assistenten for forøget Deltagelse i Undervisningen	800 —	
1 Underassistent	1,000 —	
1 Laboratorietjener	1,100 —	
1 — , ligeledes	1,100 —	
		5,200 —

Den ene Laboratorietjener vil faa Fribolig, idet han tillige bliver Portner, medens den anden tænkes mindre fast knyttet til Universitetet end andre Laboratorietjenere. Lønningen til Assistenten er overført fra Udgiftspost 7. o., og der er, for at han kan blive fuldt ud ligestillet med Assistenterne ved de andre Instituter, foreslaaet tillagt ham 800 Kr. som Vederlag for forøget Deltagelse i Undervisningen.

Forøgelsen af Bestillingsmænd ved det retsmedicinske Institut har sin Forklaring i, at dette først efter Flytningen vil kunne træde i egentlig Virksomhed, bl. a. til væsentlig at tage Del i Embedslægers Uddannelse og til at foretage de retsmedicinske Undersøgelser, som det nye Retslægeraad finder fornødne.

Den samlede Forøgelse af Udgiftspost 1. d. vil saaledes blive 18,320 Kr. hvoraf 1,200 Kr. ere overførte fra Udgiftspost 7. o.

IV. Til Bygningernes Vedligeholdelse er som forrest forklaret ialt foreslaaet bevilget 9,750 Kr. som en Forhøjelse af Udgiftspost 9. a. 1. Beløbet er fastsat efter Opgivende af den kgl. Bygningsinspektør, Arkitekt Martin Borch. For saa vidt mindre betydelige Beløb til Terrænets Vedligeholdelse (3: Vedligeholdelse af selve Instituternes Haver) ere medregnede i dette Finansaar, i hvis Løb Institutterne ville blive afleverede til Brug, maa det forbeholdes i et kommende Finansaar at søge dem henførte under Bevillinger paa Udgiftspost 3. til Instituternes Drift.

V. Udgiften til Skatter og Afgifter m. v. lader sig endnu ikke med Bestemthed angive og Udgiftspost 9. b. 1. er derfor kun foreslaaet forhøjet med 1,750 Kr., nemlig med det til Vandforbrug anslaaede Beløb, der ifølge

Ingeniørerne Nobels og Kochs Opgivende fordeler sig saaledes:

Det pathologisk-anatomiske Institut	680 Kr.
Det farmakologiske Institut	450 —
Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi	450 —
Det retsmedicinske Institut	170 —
	1,750 Kr.

Under Henvisning til det foranstaaende skal jeg ærbødigst foreslaa en Indstilling til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om, at de nedennævnte Konti paa Universitetets Budget i Forslaget til Finansloven for 1910—11 i Anledning af Overflytningen af det pathologisk-anatomiske Institut, det farmakologiske Institut, Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi og det retsmedicinske Institut til de for dem bestemte Bygninger paa Rigshospitalets Grund søges optagne med følgende Beløb, nærmere saaledes at Forklaringerne i deres Helhed indoptages under Anmærkningerne til Udgiftspost 3., Til de med Universitetet forbundne videnskabelige Samlinger og Laboratorier, med Henvisning til hver enkelt i Overensstemmelse dermed forhøjet Udgiftspost, samt saaledes, at det er forbeholdt Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet for hver enkelt Bevilling (derunder hver enkelt bevilget Lønning) at tage Bestemmelse om det Tidspunkt i Finansaaret, fra hvilket Bevillingens Udredelse tager sin Begyndelse, og dermed om, hvor stor en Del af Finansaarets Bevilling der stilles til Raadighed.

Udgiftspost 3. i., Det pathologisk-anatomiske Institut, forhøjes fra 3,026 Kr. 16 Øre med 3,000 Kr. til 6,026 Kr. 16 Øre.

Udgiftspost 3. l., Det farmakologiske Institut, forhøjes fra 2,000 Kr. med 4,000 Kr. til 6,000 Kr.

Udgiftspost 3. n., Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi, forhøjes fra 4,700 Kr. med 1,300 Kr. til 6,000 Kr. Sidste Del af det ved Finansloven for 1907—08 tilkomne Tilskud paa 1,800 Kr. aarlig i 4 Aar, altsaa endnu for 1910—11, er hermed bortfaldet. Den anførte Forøgelse med kun 1,300 Kr. har sin Forklaring i, at som Følge af Flytningen de for dette Laboratorium til Brændsel, Belysning og Rengøring af Annuum medgaaede Udgifter nu foreslaas afholdte under Udgiftspost 4. I Finansaaret 1908—09 have disse Udgifter i alt udgjort 1,553 Kr. Kontoen benævnes Institutet for almindelig Pathologi.

Udgiftspost 3. x. (ny Konto), Det retsmedicinske Institut, 2,500 Kr.

I Forbindelse hermed nedsættes Udgiftspost 7. o. med 600 Kr. til retslægelige Undersøgelser og Obduktioner.

Udgiftspost 4., Særegne Udgifter til det lægevidenskabelige Fakultet. Til Opvarmning, Belysning, Elektricitet, Rengøring m. v.

Som Underkonto h., til det pathologisk-anatomiske Institut	8,514 Kr.
Som Underkonto i., til det farmakologiske Institut	6,945 —
Som Underkonto k., til Institutet for almindelig Pathologi	6,995 —
Som Underkonto l., til det retsmedicinske Institut	3,111 —

ialt Forøgelse af Udgiftspost 4. 25,565 Kr.

Udgiftspost 1. d., Den samlede Lønningssum efter Lov af 12te April 1892 § 8 med senere Forhøjelser, forhøjes med 18,320 Kr.

I Forbindelse hermed nedsættes Udgiftspost 7. o. med 1,200 Kr. som Vederlag til en Assistent.

Udgiftspost 9. a. 1., Vedligeholdelsesudgifter, forhøjes med 9,750 Kr.

Udgiftspost 9. b. 1., Skatter og Afgifter m. v. forhøjes med 1,750 Kr.

Udgiftspost 7. o. nedsættes fra 2,800 Kr. til 1,000 Kr. saaledes at der alene opføres Honorar til Professoren i Retslægevidenskab for Udførelsen af en Del af de retslægelige Forretninger i København med 1,000 Kr.»

Af de fire Bestyreres Andragender skal hidsættes følgende Motiveringer til de enkelte Bevillinger.

Professor Fibiger udtalte i sit Andragende af 26de Juni 1909 følgende om Udgifterne til Undervisning og videnskabelige Arbejder og om Udgifterne til Lønning af Personale:

»Udgifter til Undervisning og videnskabelige Arbejder. Til Udgifter af denne Art (Udgifter til Instrumenter, Glas, Kemikalier, Bøger, Tidsskrifter, Præparation, Præparater m. m.) bevilges nu en aarlig Sum af 3,500 Kr., og fra og med Finansaaret 1906—07 har der endvidere til Udgifter ved Rekonstruktion af patologisk-anatomisk Museum aarlig i 4 Aar været bevilget en Sum paa 600 Kr., der altsaa sidste Gang udbetales i Finansaaret 1909—10.

Efter Indflytningen i den nye Institutbygning vil der ikke kunne være Tale om at komme igennem med det nu bevilgede Annuum. Den betydelige Forstørrelse af Institutets Lokaler, det større Antal Viderekomne og Læger, der maa ventes at ville søge Uddannelse og anstille videnskabelige Undersøgelser paa Institutet, Suppleringen og Vedligeholdelsen af det ny opstillede og monterede patologisk-anatomiske Museum, vil ligesom den ved tidsvarende Materiel og Instrumenter forbedrede Studenterundervisning nødvendigvis forøge en Forøgelse af det aarlige Tilskud. Her maa endvidere fremhæves den Forøgelse af Driftsudgifterne, der fremkommer ved, at Obduktionslokalerne (til Obduktion af Patienter fra Kgl. Frederiks Hospital) som nu findes paa Hospitalet, er blevne installerede i det nye patologisk-anatomiske Institut som en Del af dette, saaledes som det altid har været Tanken og som det er angivet paa den Lovforslaget ledsagende Plan.

Det maa af de her anførte Grunde anses for nødvendigt, at Institutets Annuum forøges med i det mindste 3,000 Kr. og altsaa fremtidig sættes til 6,500 Kr.

Udgifter til Personale. De nye Institutlokalers, i Sammenligning med de gamle, betydelige Størrelse og den stærkt forøgede Virksomhed, maa medføre en Forøgelse af Personalet. Ved Institutet er for Øjeblikket ansat: 22 Assistent (Prosektorer) hver lønnet med 1,200 Kr. aarligt og 1 Laboratoriebetjent, der har Fribolig paa Institutet og aarlig Lønning 900 Kr.

Til Assistenternes forøgede Deltagelse i Undervisningen bevilges aarligt 8800 Kr. Endvidere er midlertidigt bevilget for et Tidsrum af 4 Aar 600 Kr. aarligt til en Konservator og Museumskustode. Denne Bevilling bortfalder med Udgangen af Finansaaret 1909—10.

Til det nye Institut søges yderligere bevilget:

1 Assistent*) aarlig Lønning.....	1,200 Kr.
Til Assistenternes forøgede Deltagelse i Undervisningen....	800 —

*) 1 ugift Assistent vil kunne erholde Fribolig paa Institutet.

Til ikke videnskabelig Assistance.....	1,200 Kr.
2 Laboratoriebetjente, hver lønnet med.....	1,100 —

Den nye Assistent, om hvilken der ansøges, tænkes væsentlig anvendt som Konservator og Museumskustode med større Arbejdspligt end den midlertidig ansatte (der som nævnt bortfalder 31te Marts 1910), samt med Forpligtelse til at forfærdige nye Præparater og supplere det pathologisk-anatomiske Museums videnskabelige Samlinger og Undervisningssamlingen.

800 Kr. til Assistenternes forøgede Deltagelse i Undervisningen tænkes hovedsagelig anvendte som Godtgørelse for, i videre Omfang end det nu er muligt, at afholde elementære Kurser samt Demonstrationer af Præparater paa Museet og Undervisningssamlingen. Summen til ikke videnskabelig Assistance er tænkt anvendt til en eller flere Personer til Hjælp ved Bogholderi, Brevskrivning, Katalogisering, Fotografi og teknisk-mikroskopiske Arbejder samt andre Arbejder, som ikke kræver videnskabelig Fordannelse, men som vilde lægge for stort Beslag paa Institutets videnskabelige Medhjælpere, hvis det skulde paahvile dem.

Forøgelsen af Laboratoriebetjentenes Antal fra 1 til 3 nødvendiggøres ved Forøgelsen af Institutlokalernes Størrelse og Antal, Forøgelsen af Laboratoriearbejdet og Henlæggelsen af Obduktionerne til selve Institutet.

Af de 3 Laboratoriebetjente vil 1 kunne erholde Fribolig paa Institutet. Det er Hensigten, at denne Betjent, foruden sin øvrige Gerning, tillige skal forrette Portnertjeneste ved Institutet.

Professor Bock henviste i sit Andragende af Juni 1909 som Motivering for Forhøjelsen af Annuet til Undervisning og videnskabelige Undersøgelser til den Udvidelse, det farmakologiske Institut, der hidtil kun havde haft 6 smaa Værelser og nogle Kælderrum til Raadighed i Fredericiagade 18, vilde faa ved Indflytningen i det store nybyggede Institut, og udtalte om Udgifterne til Lønninger følgende:

»Den meget betydelige Forøgelse af Arbejdslokalernes Antal og Størrelse og af Instrumentariet og de forskelligartede Spørgsmaal, det nye Institut af denne Grund vil være i Stand til at beskæftige sig med, ligesom den forøgede, navnlig praktiske Undervisning, der vil blive indført, maa naturligt medføre en ikke ringe Forøgelse af Personalet, hvis Institutet skal kunne virke efter sin Bestemmelse. Ved det nuværende Institut er ansat:

1 Assistent med aarlig Lønning.....	1,200 Kr.
1 Laboratorietjener med aarlig Lønning.....	1,100 —

Desuden er bevilliget 800 Kr. til Assistenten for forøget Deltagelse i de Studerendes Undervisning.

Der søges bevilliget yderligere:

1 Assistent med aarlig Lønning.....	1,200 Kr.
1 Underassistent med aarlig Lønning.....	1,000 —
Til Assistenterne for forøget Deltagelse i Undervisningen aarlig.....	800 —
1 Mekaniker og Instrumentkonservator	1,400 —
stigende med 400 Kr. hvert 4de Aar til 2,000 Kr.	
Til ikke videnskabelig Assistance.....	1,200 —

Det skal hertil bemærkes: Ansættelsen af 1 Assistent foruden den nuværende er paa Grund af Institutets forøgede Størrelse uomgængeligt

nødvendig. I det nye Institut vil der blive Fribolig for 1 gift Assistent eller 2 ugifte. Pladsen som Underassistent er væsentlig beregnet for yngre Videnskabsmænd, der efter at have beklædt denne Uddannelsesstilling agter at gaa over til den praktiske Lægevidenskab. Af hvor stor Betydning det vil være, at mange Læger faar Lejlighed til i deres Ungdom at tilegne sig en dybere farmakologisk Indsigt, behøver næppe nærmere at paavises. Da der ansættes flere Assistenters, og disses Arbejde ved og Deltagelse i de Studerendes Undervisning betydeligt forøges, vil det være nødvendigt at forøge den til dette Formaal bevilgede Sum fra 800 Kr. til 1,600 Kr., en Sum, som til lignende Formaal nu er bevilget for det fysiologiske Laboratorium, det bakteriologiske Laboratoriums og for normal-anatomiske Museums Vedkommende. Laboratorietjenerens Arbejde vil blive meget betydelig forøget. Han maa desuden fungere som Portner, maa være til Stede ogsaa udenfor den egentlige Arbejdstid for at modtage Besked og føre Tilsyn med Laboratorierne. Han tænkes derfor foruden med den nuværende Lønning aflagt med Fribolig. En Mekaniker, som skal udføre Instrumenter for Institutet og vedligeholde det til Stede værende Instrumentarium, samt gaa til Haande ved Forberedelserne til Forelæsninger og Demonstrationer og passe de elektriske Motorer, vil være af ganske overordentlig Værdi for Arbejdet i det nye Institut, og man mener, hvis denne Stilling bevilges, kun at behøve 1 Laboratorietjener, medens der ellers nødvendigvis maa ansættes 2. En saadan fuldt uddannet Mekaniker vil ikke kunne faas for en lavere Lønning end den anførte, han tænkes desuden aflagt med en mindre Fribolig. Posten »Til ikke videnskabelig Assistance« er tænkt anvendt til en eller flere Personer til Hjælp ved Regnskabsføring, Katalogisering, Korrespondance, Fotografi og Arbejde i Laboratoriet, som ikke kræver videnskabelig Indsigt og som vilde lægge for stærkt Beslag paa Institutets videnskabelige Medhjælperes Tid, hvis det skulde paalægges dem. Ogsaa Tilsynet med Institutets Renholdelse skulde paahvile Vedkommende.

Professor Salomonsen udtalte i sit Andragende af 26de Juni 1909 følgende om Udgifterne til Lønninger:

»Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi raader over 2 Assistenters, som hver lønnes med 1,200 Kr. aarlig og desuden hver faar et Ekstratillæg af 800 Kr. for Deltagelse i Undervisningen af den Sum (1,600 Kr.), der til dette Brug er stillet til Laboratoriebestyrerens Raadighed.

Endvidere er der ved Laboratoriet ansat 1 Laboratorietjener, som har 1,100 Kr. i Løn og fri Bolig (til hvilken er knyttet en Brændselsgodtgørelse af 80 Kr. aarlig).

Endelig blev der for nogle Aar siden foreløbigt bevilget 600 Kr. aarlig til Ansættelse af en ikke videnskabelig uddannet Medhjælperke.

Jeg gaar ud fra, at alle disse 4 Bestillingsmænd fra Universitetets Laboratorium for medicinsk Bakteriologi overflyttes til Universitetets Institut for almindelig Pathologi, hvor det er Hensigten at lade den ene Assistents Virksomhed særligt omfatte Laboratoriet for almindelig Infektionspathologi, den andens særligt Laboratoriet for pathologisk Physiologi.

Medens Ansættelses- og Lønningsvilkaarene foreslaas at skulle forblive uforandrede for de 3 førstnævnte Bestillingsmænds Vedkommende, tillader jeg mig at ansøge om, at den ikke videnskabeligt uddannede Medhjælperkes Stilling fra næste Finansaars Begyndelse omdannes til en fast; og da den

foreløbigt bevilgede Løn — 600 Kr. aarlig — er uforholdsmæssig ringe for det mangeartede og undertiden ret ansvarsfulde Arbejde, der allerede nu paahviler hende, og da dette under de nye Forhold vil blive meget betydelig forøget, tillader jeg mig endvidere at ansøge om, at hendes aarlige Løn sættes til 1,200 Kr. — i Lighed med hvad der finder Sted ved de ganske tilsvarende Stillinger i analoge Laboratorier f. Eks. i Statens Serum-Institut.

Da alt Vedkommende i det nye Institut ifølge Sagens Natur vil blive meget større og mere omfattende, end det er i det nuværende bakteriologiske Laboratorium, er dettes ovennævnte Personel ikke tilstrækkeligt til at besørge Arbejdet under de nye Forhold, og jeg tillader mig derfor ærbødigt at ansøge om, at der foruden de ovennævnte, allerede ved det medicinsk bakteriologiske Laboratorium ansatte Bestillingsmænd maa blive ansat ved Institutet for almindelig Pathologi:

1. en Underassistent, der lønnes med 1,000 Kr. aarlig samt Fribolig i et møbleret Værelse i Institutet.

2. en Laboratorietjener Nr. 2 («Staldmester»), der foruden sit øvrige Arbejde i Laboratoriets Tjeneste skal passe Dyrebestanden og Staldbygningen samt have Fribolig i dennes Kvistetage og ligesom andre Laboratorietjenere lønnes med 1,100 Kr. aarlig.

3. en Bydreng, som kun skal være til Raadighed nogle fåa Timer daglig, og som menes at kunne faas for 200 Kr. aarlig.

Professor Pontoppidan udtalte i sit Andragende af 28de Juni 1909 følgende om Udgifterne til Lønninger:

»1. *Forandring af Assistentens Stilling.* Det henstilles, at Assistenten, der hidtil er opført i de aarlige Budgetter som Assistent for Professoren i Retslægevidenskab ved Udførelsen af de retslægelige Forretninger med et aarligt Vederlag af 1,200 Kr., fremtidig benævnes Assistent ved det retsmedicinske Institut, hvorhos jeg tillader mig at andrage om, at der i Lighed med, hvad Tilfældet er for Assistenterne ved fysiologisk, anatomisk, almindelig-pathologisk, farmakologisk og pathologisk Institut, tillægges ham et aarligt Honorar af 800 Kr. for forøget Deltagelse i Undervisningen, samt at han ved eventuel Ændring af Universitetets Lønningslov erholder samme Løntillæg som de øvrige Assistenten.

2. *Ansættelse af nye Bestillingsmænd.* Fra at rummes i to smaa Værelser paa Kirurgisk Akademi vil det retsmedicinske Institut vokse til et anseeligt Etablissement med udstrakte Lokaler og dets Opgaver vil paa mange Maader udvides. Navnlig kan det med Bestemthed forudses, at det vil tilfalde Institutet at tage meget væsentlig Del i Embedslægernes Uddannelse, og allerede forinden den endelige Ordning af disse Forhold vil der aarlig blive afholdt Kursus for Embedslæger, til hvilke Institutet skal yde baade Personale, Lokaler og Materiale. Fremdeles vil de retsmedicinske Undersøgelser, det nye Retslægeraad finder fornødne, blive at foretage paa Institutet.

Under disse Omstændigheder vil det være nødvendigt at være betænkt paa følgende nye Bestillingsmænd, der af Hensyn til Udflytning i og Indretning af de nye Lokaler maatte ansættes fra 1ste April 1910:

En Underassistent med aarlig Løn af 1,000 Kr. Der er hertil tænkt en yngre medicinsk Kandidat, som kun kunde forventes paa kortere Aare-

maal at blive knyttet til Institutet, og for hvem den foreslaaede Løn skulde være blivende, uanset om Assistenten maatte erholde Lønforhøjelse.

2 Laboratorietjenere, af hvilke den ene, for hvem der bliver Bolig i Institutet, tillige skulde fungere som Portner. Denne Tjener foreslaas lønnet foruden med Fribolig med 1,100 Kr. aarlig, i Overensstemmelse med andre tilsvarende, nugældende Lønninger, idet det forudsættes, at han i Lighed med Bestillingsmændene ved de andre Instituter erholder Stigning ved den eventuelle Lønningslov for Universitetets Embeds- og Bestillingsmænd.

Ved Skrivelse af 5te Aug. 1909 meddelte derefter Ministeriet, at »man under Hensyn til, at det vil vise sig vanskeligt allerede nu at danne et nøjagtigt Overslag over de til de foreslaaede Foranstaltninger medgaaende Omkostninger, har stillet Sagen i Bero, men at man er sindet ved Forslag til Tillægsbevillingsloven for Finansaaet 1910—11 at tage Sagen op til fornyet Overvejelse«.

Efter at de fire Bestyrere dernæst i Skrivelse af 25de September 1909 — under Forbehold af senere at stille Forslag angaaende Annum — havde henledet Ministeriets Opmærksomhed paa Nødvendigheden af, at der paa Finansloven 1910—11 i hvert Fald tilvejebragtes Bevillinger til Ansættelse og Lønning af nye Bestillingsmænd, blev der ogsaa af Ministeriet givet Instituternes Bestyrere Løfte om, at Forslag desangaaende vilde blive stillede af Ministeriet til 2den Behandling af Finansloven. Under 19de Novbr. 1909 indsendte derefter Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet et Anbødragende af 16de s. M. fra den af den lægevidenskabelige Fakultet i sin Tid nedsatte Komité, hvori denne udtalte:

»Selv om det for de omspurgte fire Instituters regelmæssige Drift nødvendige Personel bliver ansat, vil disse dog komme til at indtage en Særstilling blandt alle de andre nye universitære Undervisningsanstalter, der iaskulde træde i Virksomhed i Efteraaet 1910, og som regnskabsmæssigt asortere under Rigshospitalet. De til Universitetsklinikernes Drift i Tidsrummet 1ste August 1910 til den 31te Marts 1911 foreslaaede Bevillinger er nemlig optagne paa Finansloven for 1910—11 VII., medens de fire Universitetsinstituter kun raader over de tidligere Annum og saaledes enten efter ganske kort Tids Forløb maa indstille deres Drift eller fortsætte denne paa forventet Tillægsbevilling, en Ordning, der forekommer Bestyrerne mindre heldig.

Naar det høje Ministerium har motiveret Beslutningen at stille Tilvejebringelsen af Midler til Driften af de lægevidenskabelige Instituter i Bero med, at det vil vise sig vanskeligt allerede nu at danne sig nøjagtigt Overslag over de til de foreslaaede Foranstaltninger medgaaende Omkostninger, da maa Bestyrerne henlede Opmærksomheden paa, at Vanskeligheden formentlig ikke er væsentlig større for Universitets-Instituterne end for Hospitalsafdelingerne. Fælles for begge er en meget betydelig Udvidelse, Fortsættelse af Driften i nye Bygninger, i det hele under nye Forhold, og det maa endvidere bemærkes, at det er de samme Teknikere, der har udarbejdet de Overslag, der ligger til Grund for Institutbestyrernes og Hospitalsinspektørens Andragende, af hvilke imidlertid kun de sidstnævnte blev taget til Følge af Ministeriet ved Finanslovsforslagets Udarbejdelse.

Under de nu forandrede Forhold tillader de fire Institutbestyrere sig paa ny at henvende sig til det høje Ministerium med Andragende om, at

de af dem foreslaaede, af det lægevidenskabelige Fakultet og Konsistorium anbefalede Bevillinger til Drift af det pathologisk-anatomiske, det retsmedicinske, det almindelige pathologiske og det farmakologiske Institut maa blive optagne paa Finanslovforslaget for 1910—11 gennem Ændringsforslag, stillede til 2den Behandling.

Skulde Ministeriet vedblivende fastholde Ønsket om, at der ikke paa Finansloven optages Bevillinger til Drift af de fire Instituter i Efteraarsemesteret 1910 og første Del af Foraarssemesteret 1911, andrager Institutbestyrerne om, at de maa blive bemyndigede til i de nævnte Semestre at fortsætte Undervisningsarbejdet og det videnskabelige Arbejde i Institutterne paa forventet Tillægsbevilling, saaledes at de i det vedliggende Andragende opførte Summer ikke overskrides, og at de fordeles paa de i den af Kvæstor Hørring udarbejdede Betænkning opførte Konti.

Under 10de Decbr. 1909 anmodede derpaa Ministeriet Konsistorium om at faa tilstillet en Beregning over, hvor store Beløb der vilde være at opføre for Finansaaret 1910—11 paa de enkelte Konti, hvis Institutterne tænktes tagne i Brug samtidig med Rigshospitalet den 1ste August 1910, og under 21de Decbr. s. A. indsendte Konsistorium en Skrivelse med den ønskede Beregning af 16de s. M. fra Professor Salomonsen paa de fire Bestyreres Vegne, hvori udtaltes følgende:

»Man skal først tillade sig at henlede Opmærksomheden paa, at en Beregning af den af Ministeriet ønskede Art ifølge Sagens Natur ikke lader sig gennemføre for den i Konsistoriums Skrivelse af 24de Juli 1909 nævnte Forøgelse af den samlede Lønningssum 18,320 Kr., da — saaledes som det er os mundtligt meddelt — Ministeriet har til Hensigt at søge den Sum stillet til Raadighed fra 1ste April 1910 at regne, saaledes at Ansættelserne af de omspurgte Bestillingsmænd — hvor det maatte vise sig nødvendigt — kan finde Sted allerede fra nævnte Dato af.

Derimod lader for alle de øvrige i nævnte Skrivelse fra Konsistorium af 24de Juli 1909, jfr. Kvæstors Erklæring af 23de Juli d. A., omtalte Summer en Beregning sig foretage med den af Ministeriet forudsatte Tidsgrænse: 1ste August 1910; saaledes at der opstilles et Driftsbudget for Finansaarets fire første Maaneder (April—Juli) og et andet for de otte sidste (August—Marts).

De Summer, der søges til den aarlige Drift af de nye Instituter, vil altsaa for Finansaaret 1910—11 for Udgiftsposterne 3. i., 3. l., 3. n., 3. x., 4., 9., 7. o., først blive at udbetale fra 1ste August 1910, det Tidspunkt da Institutterne nødvendigvis af Hensyn til Undervisningen maa begynde deres Virksomhed, og ville saaledes kun blive at afholde med $\frac{2}{3}$ af de oprindelig søgte Beløb. Forholdet vil altsaa blive følgende:

Udgiftspost 3. i., Det pathologisk-anatomiske Institut, forhøjes fra 3,026 Kr. 16 Øre med 2,000 Kr. til 5,026 Kr. 16 Øre.

Udgiftspost 3. l., Det farmakologiske Institut, forhøjes fra 2,000 Kr. med 2,666 Kr. 67 Øre til 4,666 Kr. 67 Øre.

Udgiftspost 3. n., Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi, forhøjes fra 4,700 Kr. med 866 Kr. 67 Øre til 5,366 Kr. 67 Øre.

Den anførte Forhøjelse med kun 866 Kr. 67 Øre har sin Forklaring i, at som Følge af Flytningen, de for dette Laboratorium til Brændsel, Be-

lysning og Rengøring af Annum medgaaende Udgifter nu foreslaas afholdte under Udgiftspost 4.

I Finansaaret 1908—09 have disse Udgifter ialt udgjort 1,553 Kr. Kontoen benævnes Institutet for almindelig Pathologi.

Udgiftspost 3. x. (Ny Konto), Det retsmedicinske Institut, 1,666 Kr. 67 Øre.

I Forbindelse hermed nedsættes Udgiftspost 7. o. med 400 Kr. til retslægelige Undersøgelser og Obduktioner.

Udgiftspost 4., Særegne Udgifter til det lægevidenskabelige Fakultet. Til Opvarmning, Belysning, Elektricitet, Rengøring, m. v.

Som Underkonto h. til det patologisk-anatomiske

Institut..... 5,676 Kr. » Øre

Som Underkonto i. til det farmakologiske Institut .. 4,630 — » —

Som Underkonto k. til Institutet for almindelig Pathologi..... 4,663 — 33 —

Som Underkonto l. til det retsmedicinske Institut.. 2,074 — » —

Ialt Forøgelse af Udgiftspost 4... 17,043 Kr. 33 Øre

Udgiftspost 1. d., Den samlede Lønningssum efter Lov af 12te April 1892 § 8 med senere Forhøjelser, forhøjes med 18,320 Kr.

I Forbindelse hermed nedsættes Udgiftspost 7. o. med 1,200 Kr. som Vederlag til en Assistent.

Udgiftspost 9. a. l., Vedligeholdelsesudgifter, forhøjes med 6,500 Kr.

Udgiftspost 9. b. l., Skatter, Afgifter m. v. forhøjes med 1,166 Kr.

67 Øre.

Udgiftspost 7. o. nedsættes fra 2,800 Kr. til 1,200 Kr. saaledes, at der alene opføres Honorar til Professoren i Retslægevidenskab for Udførelsen af en Del af de retslægelige Forretninger i København med 1,000 Kr. samt de ovenfor nævnte 200 Kr., fremkomne ved Nedsættelsen af Summen 600 Kr. (retslægelige Undersøgelser og Obduktioner) med 400 Kr.

Til samme Dato (1ste August 1910) maa de hidtil gældende Annuer for de fire Instituter have Gyldighed.«

Ministeriet fremsatte derefter til 3die Behandling af Finanslovforslaget for 1910—11 Ændringsforslag om de paagældende Bevillinger. Dette Forslag var i det væsentlige overensstemmende med det i den fornævnte Skrivelse af 16de Decbr. 1909 anførte. Dog blev den samlede Lønningssum for Finansaaret 1910—11 kun søgt forhøjet med 15,793 Kr. 33 Øre, idet den summariske Nedsættelse, der for de andre Kontis Vedkommende blev beregnet med $\frac{4}{12}$ (de 4 første Maaneder af Finansaaret) her af Ministeriet blev foretaget saaledes, at der, foruden $\frac{8}{12}$ af den ansøgte Sum, for Finansaarets første Trediedel opførtes en rent skønsmæssig ansat Sum, der for de enkelte Instituter udgjorde: for det patologisk-anatomiske Institut 1,200 Kr., for det farmakologiske Institut 1,400 Kr., for Institutet for almindelig Pathologi 680 Kr. og for det retsmedicinske Institut 1,300 Kr. Ministeriet begrundede denne Ordning med, at det for Personalets Vedkommende vel var nødvendigt, at Bevillingerne traadte i Kraft i al Fald delvis fra 1ste April 1910, da Virksomheden til Forberedelse af Undervisningens Begyndelse maatte indtræde længe før denne, men at det dog ikke var sandsynligt, at hele den forøgede Medhjælp vilde være fornøden allerede fra

Finansaarets Begyndelse. Paa et andet Punkt foretog Ministeriet en ikke alene til Finansaaret 1910—11 sigtende Reduktion af de af Universitetet søgte Beløb, idet det skønmæssig nedsatte de ansøgte Annua med 20 pCt. »dog saaledes, at Ministeriet, hvis de herefter udkomne Summer i Finansaarets Forløb skulde vise sig utilstrækkelige, maa forbeholde sig paa forventet Tillægsbevilling at meddele Tilladelse til Afholdelse af yderligere Udgifter indtil de fornævnte Beløb«.

Med Hensyn til Bevillingerne, der blev givet i Overensstemmelse hermed paa Finansloven 1910—11, henvises iøvrigt til Rigsdagstid. 1909—10, Till. B. Sp. 937—50.

Om Opførelsen af de fire lægevidenskabelige Instituter, der indviedes sammen med Rigshospitalet den 2den Septbr. 1910, vil Meddelelse blive givet i næste Hefte af Aarbogen.

f. Flytning af det hygiejniske Laboratorium til Ny Vestergade 11.

Under 7de Juni 1909 indsendte Laboratoriets Bestyrer, Docent, Dr. med. N. P. Schierbeck, til Ministeriet et saalydende Andragende:

»Universitetets hygiejniske Laboratorium har siden Oprettelsen i 1898 haft Plads i nogle Rum i Kvæsturbygningens Gavlen imod Krystalgade. De paagældende Rum, hvis Gulvareal kun er 2×60 Kv.-Alen, var allerede til at begynde med altfor smaa for Laboratoriet, idet der savnedes Plads til Afholdelsen af praktiske Øvelser, til bakteriologisk Arbejde og til en passende Samling af Demonstrationsgenstande til Brug ved Forelæserne.

Laboratoriet betragtedes ogsaa kun som midlertidig anbragt her, idet der paa den daværende Plan til det nye Rigshospital var opført Lokaler til et nyt Laboratorium. Da den endelige Plan for Rigshospitalet imidlertid udarbejdedes i det Interregnum, som hengik fra Professor Gædekens Død i 1900 til min Ansættelse som Docent og Bestyrer af Laboratoriet i 1905, kunde det hygiejniske Laboratorium ikke under de saaledes foreliggende Forhold medtages paa Planen.

I en den 22de f. M. modtagen Skrivelse fra det lægevidenskabelige Fakultet, som Svar paa en Henvendelse til Fakultetet vedrørende Laboratoriets Fremtid, meddeltes mig, at det vilde være umuligt at skaffe Plads for Laboratoriet i de nuværende Bygninger paa Rigshospitalet, men at Fakultetet skal have sin Opmærksomhed henvendt paa Laboratoriets eventuelle Flytning.

Indtil en passende Installation af Laboratoriet saaledes kan tilvejebringes, vil der vel nok hengaa nogle, maaske flere Aar. I dette Mellemrum vil det imidlertid være umuligt for Laboratoriet under de nuværende indskrænkede Forhold at arbejde paa en tilfredsstillende Maade, og da en Udvidelse af Laboratoriet paa dettes nuværende Plads er udelukket, saa tillader jeg mig herved at andrage det høje Ministerium om, at der paa Finansloven for næste Aar maa bevilges Laboratoriet de nødvendige Penge til en midlertidig Installation i et lejet Lokale, hvortil der vil kræves ca. 3,000 Kr. aarlig til Husleje og ca. 6,000 Kr. til Installation, nemlig ca. 2,000 Kr. til Indlæg af Gas og Vandledninger, Afløb og lignende og ca. 4,000 Kr. til Apparater og Inventar, der vil kunne medtages ved en senere Flytning. End-

videre maa Laboratoriets aarlige Driftstilskud paa 1,500 Kr. forhøjes med 500 Kr. paa Grund af de forøgede Udgifter til Rengøring, Opvarmning m. m.

Naar Lejesummen er sat til 3,000 Kr., er det, fordi det vilde være heldigt for Laboratoriets Virksomhed, om det kunne installeres i en Villa, for det første for ikke at forhindres i Arbejde, der muligt gav Anledning til Udbredelse af ilde Lugt — Studiet af Rensningsanlæg, Desinfektion og lignende —, og for det andet for at have Udenomsplads til noget Dyrehold.

En Villa af passende Størrelse vil imidlertid næppe kunne faas under ca. 3,000 Kr.'s aarlig Leje. En passende Villa er i Øjeblikket ledig, og vil kunne lejes paa en længere Aarrække. Beliggenheden er saa gunstig som vel mulig, nemlig paa Sortedams-Dosseringen (Nr. 13) lige ved Fredensgade, altsaa tæt ved Rigshospitalet og ved Hovedfærdsekslinien til dette.

Til Støtte for Nødvendigheden af Laboratoriets Udvidelse skal jeg nærmere anføre følgende:

I. Som Laboratoriet i Øjeblikket er installeret, er der kun 2 smaa Arbejdsrum, tilsammen kun 60 Kv.-Alen store, og i disse skal være Arbejdsplads for Lederen og Assistenten til Foretagelse af videnskabelige Undersøgelser, til Forberedelse af Demonstrationsforsøg til Forelæsningerne og til Udførelsen af Undersøgelser til Brug for de Erklæringer, som Laboratoriet til Stadighed anmodes om saavel fra de forskellige offentlige Myndigheder her i København som fra Landets Kommuner og Embedslæger, og som i den kommende Tid sikkert vil forøges yderligere med Undersøgelser for den ny Sundhedsstyrelse. Der skal kunne udføres saavel kemisk som bakteriologisk Arbejde. Endvidere skal der være Arbejdsplads for Læger, der ønsker praktisk Undervisning. Om Vinteren maa tillige al Opvask foregaa i disse Rum, ligesom Forsøgsdyrene maa anbringes her. At saadanne Forhold maa hæmme og delvis umuliggøre Arbejdet vil være indlysende.

II. De ovennævnte indskrænkede Pladsforhold gør det endvidere umuligt at afholde praktiske Laboratoriekursus, hvad der beklages meget af de Læger, der søger Laboratoriets Undervisning. Der er et stadigt fremsat og berettiget Ønske blandt disse, at faa Lejlighed til selv at udføre og indøve de almindeligst forekommende hygiejniske Undersøgelsesmetoder, saasom Kontrollen med Drikkevand, Mælk, Desinfektion, Rensningsanlæg, Ventilation og lignende. Som Forholdene er nu, kan dette ikke lade sig gøre.

Yderligere uheldigt bliver dette for de Fortsættelseskursus, som for Fremtiden aarligt skal afholdes for Embedslæger, for hvem det vil være af særlig Betydning at faa Adgang til praktisk Uddannelse i de hygiejniske Undersøgelser.

III. Laboratoriet savner fremdeles den fornødne Plads til en Demonstrationssamling.

Det er nødvendigt til Brug ved Forelæsninger i Hygiejne at have en nogenlunde omfattende Samling af Apparater og Demonstrationsgenstande, og der er i Aarenes Løb anskaffet, hvad der har været muligt i den Retning. For Øjeblikket maa dette paa en meget besværlig Maade opbevares sammenpakket i nogle Skabe og paa Loftet, og det omfatter kun det aller-nødvendigste. En virkelig fyldestgørende Samling er det umuligt at tilvejebringe under de nuværende Forhold.

Der skal endnu henvises til, at en saadan Samling ikke alene har sin Betydning for selve Lægernes Undervisning, men at den tillige vil være til

Nytte for offentlige Myndigheder og Private, der har at gøre med Gennemførelsen af hygiejniske Foranstaltninger i Praksis, og som der vil kunne faa Lejlighed til, i al Fald i Planer og Tegninger, at se, hvad nyt der maatte fremkomme paa de forskellige Omraader. De tilsvarende Samlinger i Udlandet har i den Henseende stor Betydning.

Af ovenstaaende vil det formentlig fremgaa, at en Udvidelse af Universitetets hygiejniske Laboratorium er et berettiget Ønske og er ganske nødvendig for at skaffe nogenlunde tilfredsstillende Vilkaar for Lægernes Uddannelse paa dette Omraade«.

Efter at Ministeriet under 11te s. M. havde udbedt sig Konsistoriums Ytringer over Sagen, indhentede dette en saalydende Udtalelse af 21de Juni 1909 fra det lægevidenskabelige Fakultet:

»Som Svar paa Skrivelse af 21de Juni d. A. skal det lægevidenskabelige Fakultet, idet Dr. Schierbecks Skrivelse tilbagesendes, udtale, at Fakultetet paa det bedste anbefaler Dr. Schierbecks Andragende. De Forhold, under hvilke Docenten i Hygiejne arbejder, er saa mangelfulde, at det, under Hensyn til den store Betydning Uddannelsen i det har for Lægestanden, maa betragtes ikke alene som meget ønskeligt, men paaatrængende nødvendig, at der skaffes bedre Vilkaar navnlig for Undervisningen i Hygiejne.

Fakultetet tillader sig at erindre om, at de bevilgende Myndigheder have stillet en Sum til Disposition, for at der kan afholdes Kursus i Hygiejne for Embedslæger, og at Docent Schierbeck er antaget af Ministeriet til at afholde disse Kursus«.

Konsistorium udtalte derefter i sin Erklæring af 30te s. M., aftrykt in extenso ovenfor S. 1070, at det hygiejniske Laboratorium vilde finde vel egnet Plads i første Sal og Stueetagen i Forhuset i Ny Vestergade 11, hvor der i enkelte Værelser allerede fandtes Laboratorie-Installation.

Som foran S. 1076 nævnt blev Laboratoriet installeret i Ejendommen Ny Vestergade 11, hvis Mellembygningens Stueetage med Undtagelse af den store 5-Fags Stue, der blev overladt Tegneinspektøren, blev indrettet dertil. Til Lokalernes Indretning til de nævnte Formaal søgte Ministeriet ved Ændringsforslag til 3die Behandling af Finanslovforslaget for 1910—11 en Bevilling paa 3,300 Kr., hvoraf ca. 800 Kr. som vedrørende det hygiejniske Laboratorium fandtes at burde opføres under Universitetets Udgiftspost 3. q., Det hygiejniske Laboratorium, som ekstraordinært Beløb, medens ca. 2,500 Kr. fandtes at burde opføres under § 21 VI. B., Udgifter til videnskabelige Instituters og Kunstanstalters Bygninger, 1. Til Hovedistandsættelser, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. B. Sp. 781—82 og 931—34.

g. Midlertidig Ordning af Bestyrelsen af det hygiejniske Laboratorium.

Efter at Laboratoriets Bestyrer, Docent N. P. Schierbeck den 20de Novbr. 1909 var afgaaet ved Døden, indberettede det lægevidenskabelige Fakultet under 20de Decbr. s. A., at det havde overdraget Professor Chr. Bohr Bestyrelsen af Laboratoriet under Vakancen.

Efter Indstilling af Fakultetet af 21de Febr. 1910, tiltraadt af Konsistorium under 28de s. M., bifaldt Ministeriet under 22de Marts s. A., »at den ved Docent i Hygiejne Dr. med. N. P. Schierbecks Død ledigblevne Plads som Docent i Hygiejne og Bestyrer af det hygiejniske Laboratorium

foreløbig i et Aar ikke besættes, idet man samtidig meddeler Bemyndigelse til, at Professor, Dr. med. Chr. Bohr overtager Bestyrelsen af Universitetets hygiejniske Laboratorium, indtil den nævnte Post bliver besat.

Om Besættelsen af Stillingen som Docent i Hygiejne, til hvis Overtagelse der efter Fakultetets Kendskab ikke da fandtes nogen fuldt kvalificeret Videnskabsmand, hvorfor Fakultetet havde foreslaaet at vente et Aar med at opslaa den ledig, for at yngre Videnskabsmænd kunde skaffe sig Lejlighed til videre Uddannelse i dette Fag, vil Meddelelse blive givet i Aarb. 1910—11.

h. Ansættelse af en fjerde klinisk Assistent ved Rigshospitalet.

(Jfr. Aarb. 1889—90 S. 164—65, 1890—91 S. 393, 412, 440, 1892—93 S. 66—67, 1898—99 S. 80—81, 1902—03 S. 546.)

Ved Finansloven for 1910—11 blev der under Universitetets Udgifts-post 1. d., Den samlede Lønningssum, bevilget til aarlig Lønning, fra 1ste August 1910 at regne, af en klinisk Assistent ved det eventuelle Rigshospital, $\frac{8}{12}$ af 1,200 Kr., 800 Kr., jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Tillæg A. Sp. 1237—40. Bevillingen blev givet efter Andragende fra Overkirurg, Professor, Dr. med. V. Schaldemose af Juni 1909, anbefalet af det lægevidenskabelige Fakultet, Kvæstor og Konsistorium ved Skrivelser af henholdsvis 19de og 28de Juni og 1ste Juli s. A.

I Professor Schaldemoses Andragende af Juni 1909 var det fremhævet, at den ansøgte Assistent særlig skulde knyttes til Afdeling D paa Rigshospitalet, saaledes at de 2 kirurgiske Afdelinger fik hver sin Assistent, ligesom Tilfældet allerede var med de 2 medicinske Afdelinger. Efter Indflytningen i det ny Rigshospitals Bygninger vilde Arbejdet blive forøget i betydelig Grad, og da desuden hver af de kirurgiske Afdelinger der fik sit særlige Laboratorium, vilde 1 klinisk Assistent ikke kunne overkomme Arbejdet for begge Afdelingerne.

I Kvæstors Erklæring af 28de Juni 1909 var gjort Rede for de tidligere Bevillinger til 3 kliniske Assistenters ved det kgl. Frederiks Hospital og fremhævet, at Lønningerne til dem var bevilgede uden Angivelse af, ved hvilken Afdeling hver enkelt skulde virke, men at det faktiske Forhold er det, at de 2 Assistenters har virket hver ved en af de medicinske Afdelinger, medens den 3die har fungeret for begge de kirurgiske Afdelinger. I Overensstemmelse hermed blev Lønningen til den 4de kliniske Assistent (ved Afdeling D) foreslaaet bevilget, uden at det i Bevillingens Tekst blev angivet, ved hvilken Afdeling han skulde virke.

i. Forhøjelse af Vederlaget til den kliniske Assistent ved Rigshospitalets Afdeling for Øre- og Halssygdomme.

(Jfr. Aarb. 1908—09 S. 584—86).

Under 28de Juni 1910 modtog Konsistorium fra det lægevidenskabelige Fakultet et saalydende Andragende af 22de s. M. fra Professor, Dr. med. E. Schmiegelow:

»Undertegnede tillader sig herved at ansøge det høje Ministerium om, at den Løn, som den kliniske Assistent paa Rigshospitalets otolaryngologiske Klinik skal oppebære, maa fra 1ste August iaar blive forhøjet til 1,200 Kr. aarligt paa forventet Efterbevilling.

Da den otolaryngologiske Klinik paa Frederiks Hospital kun var aaben 4 Gange ugentlig nogle Eftermiddagstimer, blev den for Tiden fungerende kliniske Assistent midlertidigt ansat med et Honorar, der beregnedes som Timebetaling og fikseredes til 596 Kr. aarligt, saa længe Kliniken havde til Huse paa Frederiks Hospital. Denne Ordning var kun rent midlertidig, og det var Meningen, naar Kliniken den 1ste August overflyttedes til Rigshospitalet og der kom til at omfatte saavel en Poliklinik som en stationær Klinik for liggende Patienter, at den kliniske Assistent i saa Fald skulde ligestilles med Rigshospitalets øvrige Assistenters og lønnes med 1,200 Kr.

I en nær Fremtid skulde Pladsen opslaaes ledig til 1ste August, og derved blev det oplyst, at den i sin Tid paatænkte Forhøjelse af den kliniske Assistentens Gage til 1,200 Kr. ved en beklagelig Forglemmelse ikke var optaget i Forslaget til Rigshospitalets Lønningslov. Da nu den otolaryngologiske Klinik ikke kan undvære den kliniske Assistentens Hjælp og en fuldt ud kvalificeret Ansøger ikke kan ventes at ville søge Pladsen for en mindre Gage end den for de øvrige kliniske Assistenters normerede Gage: 1,200 Kr., tillader jeg mig at ansøge det høje Ministerium om Tilladelse til at opslaa Pladsen ledig fra 1ste August med en Gage af 1,200 Kr. under forventet Efterbevilling.

Fakultetet anbefalede i sin ovennævnte Skrivelse Andragendet, idet det henviste til, at der under Universitetets Udgiftspost 7. h. fandtes opført et Beløb paa ialt 1,596 Kr. til Assistance ved Kliniken for Øre- og Hals sygdomme, og at det ansøgte Vederlag paa 1,200 Kr. aarlig formentlig kunde afholdes heraf, medens Resten 396 Kr. mentes at kunne spares.

Om det saaledes foreliggende Andragende udtalte Kvæstor — idet han med Hensyn til den foreløbige Karakter, som det i Professor Schmiegelows Andragende nævnte Vederlag af 596 Kr. havde som bestemt til kun at gælde indtil Klinikens Overflytning til Rigshospitalet, henviste til Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1277—78 — sig i Skrivelse af 26de Juli 1910 saaledes:

»Naar der saaledes fremtidig under Universitetets Budget kun bliver at lønne 1 Assistent ved Kliniken for Øre- og Hals sygdomme skyldes dette, at der under Rigshospitalets Budget er optaget aarlig Lønning 1,700 Kr. til en Assistent i Afdelingen for Øresygdomme, jfr. Rigsdagstid. for 1909—10, Till. A. Sp. 1195—96 om Lønningen for denne Assistent for de 8 sidste Maaneder af Finansaaret 1910—11. For indeværende Aar stiller Forholdet sig saaledes, at der af Vederlaget paa 1,000 Kr. under Udgiftspost 7. h. er udbetalt for Maanederne April, Maj, Juni og Juli 4×83 Kr. 33 Øre = 333 Kr. 32 Øre, medens der af det til Assistance timevis bevilgede Beløb 596 Kr. er udbetalt for April Kvartal 149 Kr. Der vil herefter endnu kun af den bevilgede Sum kunne komme til Udbetaling et Beløb for timevis Assistance i Juli Maaned, og der vil saaledes efter Klinikens Overflytning til Rigshospitalet den 1ste August under Udgiftspost 7. h. blive sparet et tilstrækkeligt Beløb til deraf at udrede det ansøgte Vederlag af 1,200 Kr. aarlig for de resterende 8 Maaneder af Finansaaret 1910—11.

Under Henvisning til det foranstaaende tillader man sig, idet man med Hensyn til Vederlagets Størrelse henviser til det af Professor Schmiegelow anførte, tjenstlig at foreslaa en Indstilling til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet gaaende ud paa,

at der af det paa Universitetets Udgiftspost 7. h. efter Overflytningen den 1ste August 1910 til Rigshospitalet af Kliniken for Øre- og Halssygdomme sparede Beløb udbetales Vederlag for de sidste 8 Maaneder af indeværende Finansaar, beregnet efter 1,200 Kr. aarlig, til den kliniske Assistent ved den nævnte Klinik,

og at Udgiftspost 7. h. i Finanslovsforslaget for 1911—12 optages med 1,200 Kr. som aarligt Vederlag til den kliniske Assistent ved Kliniken for Øre- og Halssygdomme.«

Konsistorium indstillede 28de Juli 1910 og Ministeriet bifaldt 5te August s. A. i Overensstemmelse med Kvæstors Forslag.

Om Bevillingens Optagelse i Finansloven for 1911—12 se Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 1186—87.

k. Andre Sager.

Ved Skrivelse af 1ste Novbr. 1909 bemyndigede Ministeriet efter Indstilling fra Konsistorium og det lægevidenskabelige Fakultet dette til at tildele Laboratoriebjetjenten ved Universitetets fysiologiske Laboratorium den hidtil af Bjetjenten ved det pathologisk-anatomiske Institut indehafte Bolig i Ejendommen Fredericiagade 18, naar det sidstnævnte Institut i Løbet af Aaret 1910 var flyttet til sin nye Bygning.

— Ved Skrivelse af 30te Maj 1910 bifaldt Ministeriet, at det under Universitetets Udgiftspost 4., Særegne Udgifter til det lægevidenskabelige Fakultet, Underkonto a., Til ordinære Udgifter, for 1909—10 bevilgede Beløb 7,000 Kr. overskredes med 374 Kr. 39 Øre mod fornøden Forklaring i Regnskabsoversigten, jfr. Aarb. 1908—09 S. 587.

— Ved Skrivelse af 21de Juli 1910 bifaldt Ministeriet, at der paa forventet Tillægsbevilling for Finansaaret 1910—11 blev anvendt indtil 350 Kr. til Udgift for Universitetets Udgiftspost 4. d. til Dækning af forøgede Udgifter til Spiritusforbrug ved Universitetets normal-anatomiske Museum, jfr. ovenfor S. 1024—33. Bevillingen blev givet paa Tillægsbevillingsloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Tillæg A. Sp. 2881—82 og 2977—78, under Henvisning til det i Finanslovsforslaget for 1911—12 (Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 1173—74) anførte.

— Den i Aarbogen for 1908—09 S. 586—87 omtalte forandrede Benævnelse af den otolaryngologiske og den oftalmologiske Klinik blev optaget paa Finanslovsforslaget for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1275—76 og 1277—78 (Udgiftsposterne 7. c. og 7. h.).

— Ved Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 7. g., Bidrag til poliklinisk Undervisning i Fødselsvidenskab, forhøjet fra 350 Kr. til 900 Kr. under Hensyn til de i Finansaarene 1906—07, 1907—08 og 1908—09 medgaaede Udgifter, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1277—78.

VII. Universitetets Forhold ud ad til.

a. Fester ved fremmede Universiteter.

Ved den Fest, som Harvard University, Cambridge, U. S. A., 5te—7de Oktober 1909 fejrede i Anledning af Præsident Lowells Tiltræden, var Pro-

fessor Hector Jungersen Delegeret fra Københavns Universitet, jfr. nedenfor S. 1241.

— I Anledning af en fra »National Hospital for the Relief and Cure of the Paralysed and Epilectic« i London modtaget Indbydelse til Universitetet til ved en Repræsentant fra det lægevidenskabelige Fakultet at lade sig repræsentere ved dets 50 Aars Jubilæums Fest den 4de Novbr. 1909 udtalte Fakultetet under 3die Novbr. s. A., at det beklagede, at ingen af dets Medlemmer var i Stand til at deltage i Festen.

— Til den Fest, hvormed Universitetet i Saratov fejrede sin Indvielse den 19de Decbr. 1909, sendte Københavns Universitet et paa Latin affattet Lykønskningstelegram.

b. Indbydelser til Kongresser m. v.

Paa den 3die internationale botaniske Kongres i Bryssel 14de—21de Maj 1910 var Professor, Dr. phil. Eug. Warming officiel Repræsentant for Danmark.

— I Anledning af en fra Ministeriet til Erklæring modtaget Indbydelse til den 3die physiotherapeutiske Kongres i Paris 29de Marts—2den April 1910 udtalte det lægevidenskabelige Fakultet under 2den Decbr. 1909, at ingen af dets Medlemmer var i Stand til at deltage.

— I Anledning af en fra Ministeriet til Erklæring modtaget Indbydelse til »Allgemeiner Deutscher Neuphilologen-Verband«s 14de Møde i Zürich 16de—19de Maj 1910 indhentede Konsistorium en Erklæring af 25de April 1910 fra det filosofiske Fakultet, der udtalte, at da det ansaa en saadan Vekselvirkning mellem Universitet og Skole, som bl. a. tilsigtedes paa nævnte Møde, for særdeles gavnlige, fandt det det ønskeligt, at Danmark repræsenteredes ved en Delegeret. Da imidlertid den af Fakultetet foreslaaede Delegerede, Professor, Dr. O. Jespersen, under 6te Maj meddelte, at han var blevet forhindret i at rejse til Mødet i Zürich, bortfaldt dermed Spørgsmaalet om Universitetets Repræsentation.

— I Anledning af en Indbydelse til officiel Repræsentation paa den 5te internationale Ornitholog-Kongres i Berlin 30te Maj—4de Juni 1910, som Ministeriet under 31te Marts s. A. havde tilsendt Konsistorium til Erklæring med Tilføjende, at det ikke havde Midler til Disposition til Bestridelse af de med officiel Repræsentation ved Kongressen forbundne Udgifter, indsendte Konsistorium 4de Maj 1910 en Erklæring til Ministeriet, hvori det meddeltes, at ingen af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultets Medlemmer eller af de ved Zoologisk Museum ansatte Videnskabsmænd under de meddelte Vilkaar agtede at deltage i Kongressen, men at det vidstes, at Overlæge Helms ved Sanatoriet ved Nakkebølle Fjord agtede at deltage.

— I Anledning af en fra Ministeriet til Erklæring modtaget Indbydelse til den danske Regering til officielt at lade sig repræsentere ved en af Sociedad Científica Argentina organiseret amerikansk videnskabelig Kongres i Buenos Aires 10de—25de Juli 1910 i Forbindelse med Hundredaarsfesten for Argentinas Uafhængighed indsendte Konsistorium 17de Marts s. A. en Erklæring af 15de s. M. fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, der udtalte, at det ikke mente, at der for de Fags Vedkommende, som berørte Fakultetet,

v vilde være Anledning eller Lejlighed til Repræsentation paa den nævnte Kongres.

— Paa det internationale Møde i London af Delegerede fra de Stater, der støtter det internationale Katalog over naturvidenskabelige Arbejder, d. 12te Juli 1910 og følgende Dage var Danmark repræsenteret ved Sekretæren for det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Udvalg for nævnte Katalog, Docent Martin Knudsen.

— I Anledning af en fra Ministeriet til Erklæring modtaget Indbydelse til den danske Regering til officielt at lade sig repræsentere paa den 6te internationale Esperantist-Kongres i Washington 14de—20de August 1910 indsendte Konsistorium 29de Juni s. A. en Erklæring af 27de s. M. fra det filosofiske Fakultet, der udtalte, at det ikke saa sig i Stand til at foreslaa nogen Delegeret.

— I Anledning af en fra Ministeriet til Erklæring modtaget Indbydelse til den 8de internationale Zoologkongres i Graz (Østrig) i Dagene 15de—20de Aug. 1910, indsendte Konsistorium med sin Tilslutning under 18de Decbr. 1909 en Erklæring af 16de s. M. fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, der udtalte, at det ikke fandt nogen særlig Grund til at sende Delegerede fra Fakultetet til denne Kongres; derimod anbefalede Fakultetet, at der gaves en eller flere af de eventuelle danske Deltagere i Kongressen Mandat fra Universitetet, saafremt de derom henvendte sig til Ministeriet med Anbefaling fra Professor zoologiæ. Ved Skrivelse af 29de s. M. meddelte Ministeriet, at det intet vilde have at erindre mod en saadan Ordning.

Under 18de Febr. 1910 meddelte Ministeriet, at det gennem Udenrigsministeriet havde modtaget Indbydelse til officielt at lade Danmark repræsentere paa Kongressen ved statsansatte Fagmænd, og udbad sig en Udtalelse om, hvorvidt der vilde være danske Deltagere i Kongressen, som Universitetet i Overensstemmelse med den i December 1909 truffne Afgørelse kunde ønske anmeldt som sine officielle Repræsentanter. Under 19de Marts 1910 indsendte Konsistorium en Skrivelse af 16de s. M. fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, der udtalte, at Dr. phil. Th. Mortensen ønskede at deltage i Kongressen, og at Fakultetet ansaa det for i høj Grad ønskeligt, at der gaves ham Lejlighed til som udsendt Repræsentant at deltage i Kongressen. Under 29de s. M. indsendte Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet et af Fakultetet under 21de s. M. anbefalet Andragende fra Dr. Mortensen, hvori denne androg om en Understøttelse af 600 Kr. af det til Ministeriets Raadighed staaende Beløb til Rejser i videnskabeligt Øjemed, bl. a. med det Formaal at kunne deltage i Kongressen; Konsistorium indstillede samtidig, at der, for saa vidt Dr. Mortensen maatte opnaa Rejseunderstøttelsen, da meddeltes ham Mandat som Universitetets officielle Repræsentant ved Kongressen. Efter at Ministeriet under 2den Juni 1910 havde meddelt, at det ikke havde set sig i Stand til at stille nogen Rejseunderstøttelse til Dr. Mortensens Raadighed, og udbedt sig Underretning om, hvorvidt Universitetet derefter vedblivende ønskede Dr. Mortensen anmeldt som Repræsentant, indsendte Konsistorium under 5te Juli s. A. en Skrivelse af 2den s. M. fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, hvori dette meddelte, at Dr. Mortensen havde opgivet sit Ønske om at deltage i Kongressen, og at det derefter under de forhaandenværende Omstændigheder ikke ønskede nogen Repræsentant anmeldt ved Kongressen.

— Paa den 11te internationale Kongres for Geologi i Stockholm 18de—25de Aug. 1910, hvormed var forbundet den 2den internationale agrogeologiske Konference, var Professor, Dr. phil. N. V. Ussing officiel Repræsentant for Danmark.

Professor Ussings Rejseudgifter afholdtes af den Sum, som paa Universitetets Udgiftspost 3. d., Det mineralogisk-geognostiske Museum, er til Museets Bestyrers Raadighed til geologiske Rejser.

c. Andre Sager.

Fra Præsidenten for Columbia University i New York, Nicholas Murray Butler, modtog Universitetets Rektor under 2den Septbr. 1908 (under Præsident Butlers Ophold i København, Aarb. 1907—08 S. 188) en officiel Indbydelse til Københavns Universitet til at sende en af sine Lærere til Columbia University i et af de akademiske Aar 1908—09 eller 1909—10, for at han der som Gæst skulde holde Forelæsninger paa Engelsk i sit Fag. Columbia University tilbød at afholde vedkommende Lærers Rejseudgifter og at yde ham et passende Honorar for Forelæsningerne.

I sit Møde 15de Oktbr. s. A. vedtog den akademiske Lærerforsamling at udtale: »Lærerforsamlingen udtaler sin Tak for Indbydelsen og anmoder Konsistorium om at foretage det nærmere i Sagen«.

Under 13de Novbr. 1908 modtog Universitetets Rektor fra Det forenede Dampskibsselskab, Skandinavien—Amerika Linie, Passager-Afdelingen, Meddelelse om, at Selskabet i Anledning af en Henvendelse af 12te Oktbr. s. A. fra Præsident Butler til Selskabets Agenter i New York havde tilstaaet fri Rejse til den Professor, som maatte blive udset til i det kommende Aar at repræsentere Københavns Universitet i Amerika*).

Under 19de Decbr. 1908 udtalte Universitetets Rektor i Skrivelse til Præsident Butler Universitetets hjerteligste Tak for Indbydelsen og meddelte, at Professor, Dr. phil. Otto Jespersen var udset til at repræsentere Københavns Universitet ved Columbia University.

Ved Skrivelse af 4de Januar 1909 til Universitetets Rektor udtalte Præsident Butler sin Tak for Rektors Meddelelse af 19de Decbr. f. A., og meddelte, at Columbia University's Styrelse havde udnævnt Professor Jespersen til Professor i engelsk Filologi ved Columbia University med Sæde i det filosofiske Fakultet for den Tid, hans Ophold der vilde vare.

Professor Jespersens Ophold ved Columbia University varede fra September 1909 til Februar 1910.

— Fra »The American-Scandinavian Society« (stiftet 21de Novbr. 1908 med Formaalet: gensidig Udveksling af Universitets- og andre Lærere og af Studerende mellem amerikanske og skandinaviske Universiteter, jfr. »The Scandinavian Times« 15de Febr. 1909; Præsident: Præsidenten for Columbia University N. M. Butler) modtog Rektor under 15de Marts 1909 Meddelelse om, at Professor ved Columbia University Samuel T. Dutton i Efteraaret 1909 vilde opholde sig i de nordiske Riger og i den Tid vilde være villig til

*) Ifølge Skrivelse af 30. November 1908 fra Præsident Butler (til Universitetets Rektor) har denne under 27. s. M. fra Selskabets Agenter i New-York modtaget Meddelelse om, at Selskabet vil tilstaa fri Rejse til de Professorer, som fra Tid til anden maatte blive valgt til Udveksling mellem amerikanske og skandinaviske Universiteter.

at holde tre Forelæsninger ved Universitetet om »American Education and the People«. Under 16de Maj udtalte Rektor Universitetets Tak i Skrivelse til »The American-Scandinavian Society« og indbød Professor Dutton til at holde de tre Forelæsninger. Disse blev holdt den 29de og 30te Septbr. og 1ste Oktober i Universitets-Annekset; Æmnerne var: 1. Education and American Common Life. 2. Education as related to Industry and Commerce. 3. Education and the Higher Life in America.

Fra Sekretæren ved samme Selskabs Afdeling i Boston, Professor ved »The Massachusetts Institute of Technology«, fhv. dansk Marinekaptajn William Hovgaard, modtog Rektor under 29de April 1910 Meddelelse om, at Harvard University i Cambridge, Massachusetts, paa Selskabets Foranledning havde tilstaaet gratis Adgang til indtil 3 viderekomne Studerende aarlig for et Tidsrum af ti Aar. Disse Studerende skal designeres af det paa-gældende skandinaviske Universitet og anbefales af »The American-Scandinavian Society«.

Harvard University's Beslutning var saalydende:

»At a meeting of the President and Fellows of Harvard College
in Boston, February 14th 1910.

The President presented a communication from the American Scandinavian Society, concerning a proposed exchange of visiting students between American and Scandinavian universities, and it was

Voted that for a period of ten years, exemption from the regular tuition fees be granted to advanced students from Scandinavian universities, not exceeding three students in any year, who may be nominated by their respective universities and recommended by the American Scandinavian Society.«

Fra Ministeriet modtoges endvidere en Afskrift af Indberetning fra den danske Gesandt i Washington til Udenrigsministeriet af 16de Maj 1910, i hvilken det yderligere meddeltes, at »The Massachusetts Institute of Technology« ligeledes paa Selskabets Foranledning havde tilstaaet skandinaviske Studerende gratis Adgang; med Afskriften fulgte i Genpart følgende Brev af 20de April 1910 fra Institutet til ovennævnte Professor Hovgaard, hvori de nærmere Vilkaar er angivet:

»Your application on behalf of the American Scandinavian Society was laid before the Executive Committee at its last meeting. The Committee determined to give permission to teachers and research workers from Scandinavian countries to visit the Institute for the purpose of study or research without payment of fee. It will be necessary for such students to be properly accredited and to submit their course of study to the President for his approval.

I hope that this action of the Executive Committee may meet with the support of the educational authorities in the Scandinavian countries and promote the development of friendly relations that may prove valuable to all the parties concerned.«

— I Anledning af, at Professor, Dr. Ulrich von Wilamowitz-Moellendorff ved Berlins Universitet i Begyndelsen af Marts 1910 var indbudt til at holde Foredrag i »Græsk Selskab« i København, udtalte det filosofiske Fakultet i Skrivelse 17de Jan. s. A. til Konsistorium Ønsket om, at han maatte blive indbudt til at holde nogle Forelæsninger ved Universitetet. Efter Konsistoriums Indstilling bifaldt Ministeriet under 16de Febr., at et Beløb af

300 Kr. af Universitetets Udgiftspost 10, Forskellige løbende og ekstraordinære Udgifter, anvendtes som Honorar for de paagældende Forelæsninger.

Efter Indbydelse fra Universitetet holdt derefter Professor von Wilamowitz-Moellendorff to Forelæsninger: »Neue Gedichte des Kallimachos« Mandag den 7de og Onsdag den 9de Marts 1910 i Universitets-Annekset.

VIII. Det akademiske Legat- og Stipendievæsen.

1. Tilkomne Legater ved Universitetet.

I det akademiske Aar er tilkommet et nyt Legat, »Overretsprokurator I. H. Kalkos Mindelegat til Fordel for en værdig trængende juridisk Alumnus paa Valkendorffs Kollegium«. Fundatsen for dette Legat, der under 6te Novbr. 1909 er forsynet med kgl. Stadfæstelse, er saalydende:

F u n d a t s

for det af undertegnede Enkefru Helga Marie Kalko, født Engel, stiftede Legat for en værdig og trængende juridisk Alumnus paa Valkendorffs Kollegium i København.

1.

Legatet skal bære Navnet »Overretsprokurator I. H. Kalkos Mindelegat til Fordel for en værdig trængende juridisk Alumnus paa Valkendorffs Kollegium«.

2.

Legatet bestyres som en for sig bestaaende selvstændig Formue men i øvrigt paa samme Maade som Universitetets øvrige Legatmidler.

3.

Legatets Kapital, der er indbetalt i Universitetskvæsturen, bestaar af 3,000 Kr., skriver Tre Tusinde Kroner, i Østifternes Kreditforenings-Obligationer af 7. Serie, $4\frac{1}{2}$ pCt. rentebærende med vedhængende Rente fra 1ste Januar 1909 at regne.

I Tilfælde af Obligationernes Udtrækning eller Indfrielse anbringes Beløbet efter Reglerne for Udlaan af Umyndiges eller andre under offentlig Bestyrelse eller Tilsyn staaende Midler.

4.

Det aarlige Rentebeløb med Fradrag af Administrationsgebyr bortgives hvert Aars 14de Januar, første Gang den 14de Januar 1910, til en værdig og trængende juridisk Alumnus paa Valkendorffs Kollegium.

Kan Legatet i et Aar ikke bortgives paa Grund af Mangel paa værdige Ansøgere, henlægges Beløbet til Legatets Kapital.

Legatet bortgives af Kollegiets Efor, dog saalænge mine Sønner d'Herrer Overretssagførere Axel Kalko og Johs. Kalko leve, i Forening med Begge eller den Længstlevende af dem.

5.

For saa vidt Valkendorffs Kollegium maatte ophøre at bestaa, bliver Legatet at anvende til Bedste for trængende juridiske Studerende.